

ZILE DE ÎNTRECERE

Străzile Sinaiei sînt vesele în acest început de iarnă. Oamenii care-și petrec aici concediile își încarcă zilele de odihnă cu bucurii tinerești, își cheltuiesc cu dărnicie clipele și simțămintele în jocuri, în plimbări, în îmbrățișarea naturii. Dar la capătul dinspre sud, în spațiile prețuite cu ziduri groase, în niște clădiri care distonează cu aspectul general, o lume plină de energie și vigoare concentrează parcă acolo acțiunea trepidantă care lipsește orașului.

Acesta a fost primul lucru care m-a izbit, cînd am pătruns în uzina „I. C. Frimu“. În uzină, pulsa din toate puterile mișcarea, acțiunea. Aveam impresia frapantă că mă aflu în fața unui torent care își urmează un curs știut, sigur.

Nimic nu era de prisos acolo, în uzină; fiecă ființă și lucru își aveau rostul lor. Am văzut în colțuri lozinci care chemau muncitorii la întrecere socialistă în cinstea Congresului. Hîrțile pe care erau scrise păreau obosite, uitate, fierbințele halelor le atacase repede înfățișarea primară. Substanța lor nu rămăsese însă acolo pe hîrtie. Acolo, rămăsese răpărele. Substanța lor se împrăștiase darnic prin toate halele. O asemenea lozincă boțită și înnegrită, atîrnată sus, în hala strungurilor, m-a îndemnat să-mi caut eroii și faptele reportajului în plin vîrtejul întrecerii socialiste.

La „I. C. Frimu“ sînt două secții în permanentă întrecere: turnătoria de precizie și strungăria. Cele două secții constituie principalii factori în producția uzinei. Dacă turnătoria nu dă la timp piesele necesare strungăriei și dacă aceasta din urmă nu le prelucrează la timp, se poate lesne ajunge la gîtuirii de producție, la stagnare. Comuniștii au sesizat interdependența dintre cele două secții, dîndu-și seama că numai o întrecere bine organizată le poate ține într-un perfect echilibru. Lucru care s-a întîmplat.

Astfel s-a ajuns la înfierbîntata întrecere dintre cele două secții, în întîmpinarea Congresului partidului. În primele zile, turnătorii erau în avantaj. Șeful secției, maestrul Gagiu Gheorghe, lansase în bătălie, în afară de o serie de

→
Cu 50% s-a angajat comunismul Gheorghe Dinoiu să-și depășească zilnic norma. Dar în aceste zile din preajma Congresului, el își lasă cu mult în urmă angajamentul. Și de cele mai multe ori, dă 100% peste normă.

„5.810.000 lei acumulați peste plan — nu e rău de loc!” În fotografie, de la stînga la dreapta: Alexandru Ion, secretar al Comitetului de partid, Gociman Dumifru, contabil-șef, și Gheorghe Clinciu, planificator-șef al uzinei.

măsură tehnico-organizatorică de seamă, și câteva cadre tinere, calificate cu grijă, capabile deci să facă față oricărei situații. La modelaj, utemista Eugenia Nistorescu adăugase priceperii sale profesionale, entuziasmul tinereții. În câteva zile, ajunsese în rîndurile fruntașilor. La turnătorie, fostul sudor Ion Crețu, un ardelean înalt și voinic, își descărca în noua meserie energia, vigoarea și puterea sa, cu o siguranță care-i atrăgea admirația și respectul tuturor.

În acest moment al bătăliei, care înclina serios balanța în avantajul turnătorilor, s-a produs un puternic reviriment în secția vecină. Unul dintre cei mai buni strungari de aci, comunistul Radu Anca, s-a înfățișat într-o dimineață la strungul mînuit de fruntașul Ion Tudosoiu, i-a strîns mîna bărbătește și a schimbat cu dînsul câteva vorbe. După aceea, și-a reluat lucrul. La sfîșitul schimbului, toți strungarii au aflat că cei doi fruntași au pornit o întrecere directă, individuală.

Zilele care au urmat au fost pline de neliniște. Nu afit pentru cei doi strungari, care pe deasupra emoțiilor puternice își mețineau calmul și cumpătarea, cît mai ales pentru restul muncitorilor, care așteptau cu sufletul la gură, la sfîșitul fiecărui schimb, rezultatele întrecerii. Partizanii lui Anca încercuau să demonstreze că victoria nu poate fi decît a acestuia, aducînd în sprijinul afirmațiilor lor, calitățile lui: agerime, isteală, îndrăzneală. Ei erau însă contrași cu vehemență de ceilalți strungari, care prețuiau calmul și siguranța lui Tudosoiu, precum și deosebitul lui dar de a valorifica timpul, pînă la secundă.

Întrecerea dintre cei doi era frumoasă, pasionantă, plină de emoții. Restul strungarilor rămîneau cu privirile ațintite asupra lor. Acest lucru nu mulțumea însă pe un om scund, un tinerel, despre

care, la prima vedere, ai fi spus că e unul dintre cei care caută să treacă întotdeauna cît mai neobservat prin orice împrejurare. Tînărul acela cu expresia comună nu era însă nici o clipă unul dintre acei care se furizează fără să acționeze, ci numai un om căruia nu-i place să bată din palme, spre a atrage atenția că el a realizat ceva. De aceea, el și-a ales, pentru a împărtăși cauza nemulțumirii sale, pe un strungar fruntaș, pe nume Ion Codreanu. Și discuția a urmat cam în felul următor: „E frumos să privești cum se luptă cei doi oameni, e frumos să-i încurajezi, să-i feliciți, să-i dojenești. Dar cine, în lumea aceasta, te poate împiedica să intri și tu în luptă?” Și a răspuns tot el, scurt: „Nepăsarea!”. După care, a plecat încet și liniștit spre birouri. Acesta era unul din modurile de a antrena înainte oamenii pe care-l folosea Șerban Traian, secretarul organizației de partid a celor două secții.

A doua zi Ion Codreanu a chemat la întrecere directă, individuală, pe fruntașul Gheorghe Căliman. A treia zi... a patra zi... În scurt timp hala cea mare a strungăriei parcă duduia în vârtejul întrecerii. Nu mai rămăsese nici un spectator. Toți deveniseră combatanți. Oamenii erau veseli, plini de entuziasm, plini de credința că, în sfîșit, vor cîștiga lupta cu turnătorii în cea mai frumoasă dintre toate întrecerile care izbucniseră în uzină. Și aveau de ce să fie încrezători. Pentru că balanța cea imparțială trăgea din ce în ce mai greu înspre strungari. Uneori, cînd Șerban Traian se strecura cu pași repezi prin hală, strungarii îl căutau și-l urmăreau cu privirea veselă și recunoscătoare.

Mașinile lucrau din tot plinul puterii lor. Secția de strungărie zvîrlea ca dintr-un sac fără fund piese bune, de calitate. Poate niciodată pînă atunci nu încercase uzina cu asemenea puzderie de

produse. Erau oare strungarii, în sfîșit, liniștiți?...

Turnătorii se căzneau să țină ritmul pe care i-l impunea secția vecină. Muncitorii nu preocupau nici timp, nici energie, și împingeau toate puterile în luptă. Cu toate acestea, cererea de piese la strungărie era din zi în zi mai mare, mai progresivă. Maistrul Gagiu, șeful turnătoriei, și-a dat seama că menținerea echilibrului și împiedicarea stagnării nu pot fi realizate decît printr-un salt tehnic. Căci era evident că într-o zi, două, turnătorii nu va mai putea face față cererilor de piese din partea strungurilor. Turnătorii își făceau datoria cu prisosință. Nimeni nu putea să-i acuze, în logica obișnuită, că din cauza lor munca în secția vecină va stagna, că întrecerea va pierde din intensitate, că ritmul general al fabricii se va încetini. Nimeni. Doar un singur lucru: conștiința. Aceasta a determinat acțiunea turnătorilor, în frunte cu maistrul Gheorghe Gagiu, de a face un salt tehnic, de a introduce în producție o nouă sursă de putere.

Pentru acest lucru, maistrul Gagiu s-a dus să se sfătuiască pe îndelete cu Șerban Traian, secretarul organizației de bază, cu acel om ce pare un tinerel timid, dar care e peste tot prezent, cu toată străduința lui de a trece nevăzut. Lucrul s-a întimplat în cel mai scurt timp. Așa se face că, încă în ziua cînd cei doi au avut discuția, secretarul și-a îndreptat pașii săi liniștiți spre locul unde lucra unul dintre cei mai pricepuți tehnicieni de la strungărie, maistrul Aurel Simpliceanu. Au vorbit întii despre lucruri cotidiene, banale, despre apropierea iernii, apoi despre felul cum merge întrecerea și, în sfîșit, despre starea de lucruri de la turnătorie.

— Știi, tovarășe maistru, ne-am împotmolit la turnătorie, deși oamenii muncesc cu tot sufletul. Cîrneci, Crețu aproape că și-au dublat producția... Asta este ceva! Trebuie să-i sprijinim, înțelegi?...

— Știu, tovarășe secretar. E greu, ce să-i faci! Strungarii noștri au început să zgudue din încheieturi uzina. Deh, ce să-i faci, întrecerea! Au început să-i zgîlție cam tare pe turnătorii... Vor să cîștige ei, de astă dată, victoria... Întrecerea aceasta e doar mai deosebită!

Șerban Traian își privea insistent interlocutorul. În sfîșit, se hotărî să-i spună pe șleau lui Simpliceanu pentru ce venise la el. Dar acesta nu-i mai dădu răgaz.

— Cît privește turnătorii, de... vezi dumneata, tovarășe secretar, noi ne-am sfătuit să ajutăm la construirea transformatorului de care au nevoie turnătorii. Resurse interne avem, slavă domnului, destule. Și mai avem, știi dumneata, și un pic de conștiință. Sîntem în întrecere și n-ar fi tovarășesc să ne lăsăm „adversarii” neajutați, cînd nu-s ei de vină și cînd noi avem toate puterile s-o facem. În întrecere, știi dumneata, între oameni cu conștiință...

Secretarul organizației de bază a celor două secții nu avea însă nici o urmă de uimire pe față.

Era bucuros și nici nu mai încerca să-și ascundă sentimentele.

La care maistrul, emoționat spuse repede, parcă pentru a-și lua o greutate de pe suflet.

— Nu, nu eu sînt vinovatul. Strungarii noștri, comuniștii, fruntașii. Ei s-au propus. De... întrecerea...

...Și peste două zile, noul transformator, realizat din resurse interne, a intrat în funcțiune. Turnătorii și-au îndestulat producția, iar strungarii, aprovizionați acum din belșug, au mai adăugat un întăritor puterilor lor desfășurate: sentimentul că și-au făcut datoria. Aceasta este întîmplarea de o deosebită simplitate, la care am asistat în uzina „I. C. Frimu”. Ea nu are poate nimic senzațional în înțelesul primar al acestui cuvînt. Dacă am relatat-o totuși în atîtea amănunte, am făcut acest lucru răspunzînd unui sentiment de înfiorare și respect, care m-a cuprins cînd am trecut prin hala strungurilor, în ultima zi de ședere în uzină. Oamenii munceau cu aceeași pasiune, cu aceeași veselie, cu aceeași împăcare. Ba poate chiar cu mai mult suflet. Oamenii păreau puternici, căci toate aceste calități nu-s decît semne ale puterii. Văzîndu-i astfel, m-am gîndit că, dacă vor pierde

Pe comunistul Gheorghe Mărgărit pasiunea de inovator nu-l lasă să plece acasă nici noaptea, atunci cînd are de pus la punct încă o inovajie...

întrecerea, aceasta se va datora într-o măsură și gestului lor. E foarte posibil lucrul acesta. Dar chiar dacă strungarii nu vor cîștiga întrecerea, ei și-au arătat, în schimb, pe deplin o latură de seamă a valorilor umane, noblețea sentimentelor, care devine astăzi o trăsătură de bază a unei lumi copleșitor de numeroase, a lumii viitorului.

★

În Sinaia aceasta pletoasă, înconjurată de statuile falnice ale naturii, în uzina aceasta care distonează cu peisajul general și pare o jucărie pe lîngă urieșii de piatră, am putut îmbrățișa cu ochii minții un mare adevăr. Oamenii noștri de azi încep să se întîlnească tot mai des pe acel solid cap de pod pe care partidul l-a făurit, cu deplină siguranță, în spațiile luminoase ale viitorului. Acest adevăr mi l-a transmis gîndurilor și sentimentelor un episod din marea întrecere socialistă desfășurată în cîntea Congresului partidului.

Constantin CHIRIȚĂ

Fotografii de A. MIHAILOPOL

ACTIVIȘTI PE TEREN

— Insemnări de reporter —

de C. COMAN

Fotografii de M. IVANCIU

Tehnicienii din agricultură au în minte hantri, hectare, selecții de sămânță; funcționarii sfatului nu-și văd capul: școli, cămine, drumuri; cei de la I.L.L. visează numai case; medicii se interesează de Crucea Roșie; O.C.L.-ul, de stofe și încălțăminte; difuzarea filmelor, de filme; teatrele, de spectacole. Activistul trebuie să se gândească la hantri, hectare, filme, impozite, stofe, sămânță, încălțăminte, case, spectacole. Maxima preferată a lui Marx era „Ni-hil humani a me alienum puto” (nimic din ce e omenesc nu mi-e străin). La modul practic, acest lucru trebuie să se întâmple cu orice bun activist, iar dacă veți avea cândva treabă la un raion de partid, veți vedea că nu numai instructorii, dar și secretarii știu adeseori cine și cu cine se însoară

în cutare comună, de ce Marin nu mai poartă opinci, iar Ileana vrea cu orice preț să se facă întovărășire în comună.

Trecând prin diferite locuri, activistul trebuie să îndrepte lucrurile, „să lase dîră” — cum se spune aci, la Comitetul raional de partid Giurgiu — iar aceste dîre sînt de cele mai diverse feluri. Primul secretar, Gheorghe Siminea, a luat parte la o ședință la Atelierele Navale Giurgiu, în care s-a pus problema indisciplinei, a unor ne-reguli. La propunerea lui, cazurile au fost expuse opiniei publice, iar această opinie a lucrat mult mai puternic decît sancțiunile administrative. Secretarul cu probleme economice, Titu Tichie, s-a interesat îndeaproape de spitalul unificat. La inițiativa lui, paturile au fost prevăzute cu căști de radio și pe (a-

După predarea unei lecții de către primul secretar Gh. Siminea, la școala de femei, cursantele dau exemple din comunele lor, în legătură cu cele expuse.

ranii giurgiuveni asta i-a surprins tot atît de mult, ca vederea primei combine. Ocupîndu-se de construcțiile culturale din raion, secretarul cu propaganda, Alexandru Ștefănescu, insistă asupra elementului arhitectural, mărturisind că aceasta e o „manie” a lui: clădirile să nu fie cenușii și plate. E. evident, o manie laudabilă...

Dar dacă activistul raionului e mai tot timpul pe teren, nu e mai puțin adevărat că cetățenii, pentru care s-a fixat o zi de primire — joi — mai vin și luni, și marți, și miercuri, și vineri, și sîmbătă — și poate ar mai veni și în alte zile, dacă săptămîna n-ar trebui să țină seama de unele legi obiective calendaristice. Și oamenii vin aci, pentru că s-au obișnuit să asculte părerea activiștilor despre ședințe, despre nunți, despre cărți, case,

aprovizionare, prietenie. Părerea activistului nu e o vorbă aruncată în vînt: oamenii țin seama de ea.

Și, nu uitați, acesta este un raion sătesc, iar activiștii Comitetului raional de partid se ocupă mai mult de comune. E vorba de moștenirea trecutului: sute de ani de ocupație turcească, cu jafuri, hoții la drumul mare, raion agricol peste care au stăpînit moșierii, raion de frontieră unde stăpîneau contrabandiștii, raion mărginit de Dunăre și de bălțile ei, unde pescuitul îi îndemna pe mulți și-i mai îndeamnă pe unii spre negoț — iar apropierea de capitală îi împinge de la negoț, spre speculă.

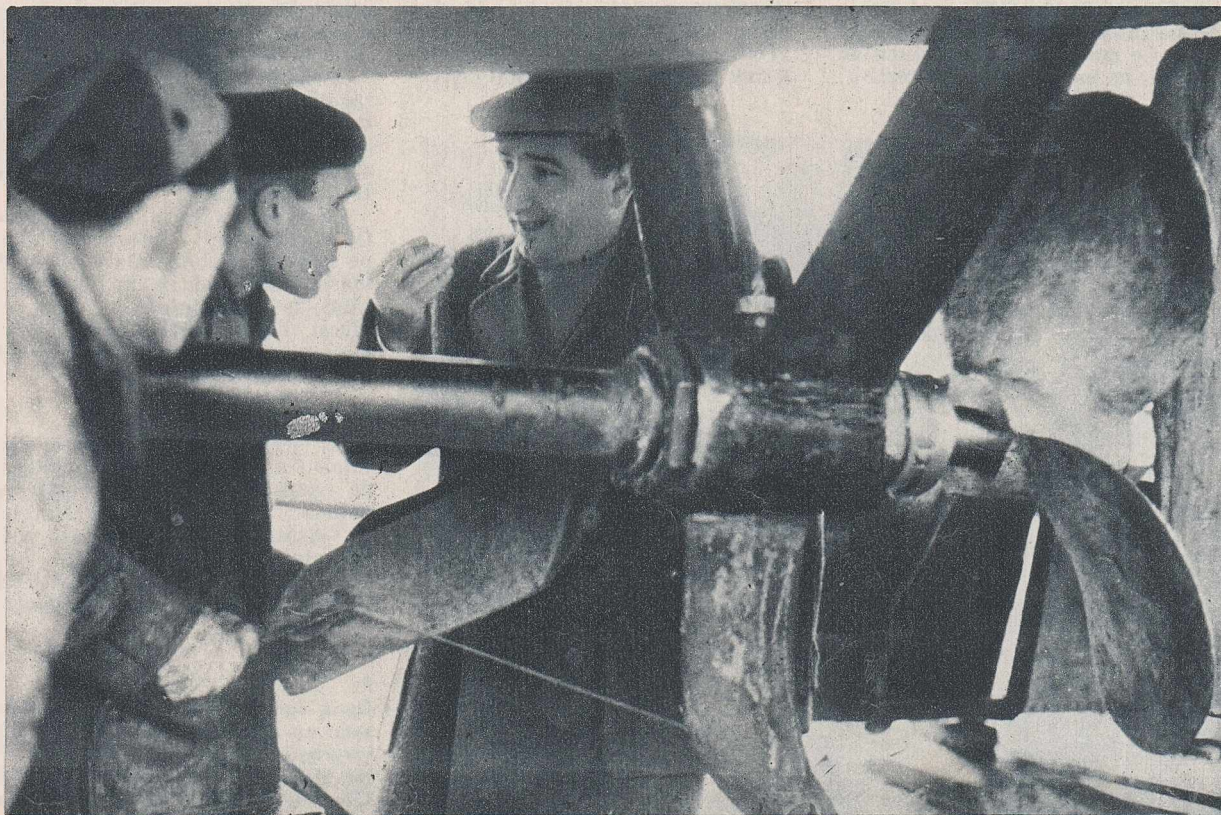
A-ți închipui că noroaietele, hîrtoapele, paturile tari formează aci cele mai mari greutăți înseamnă să fi cel puțin naiv. Alături de miasme de pește, bălțile poartă miasmale superstițiilor, ce par a izvorî din desimea sălbatică, umedă, ancestrală a păpurișului. Aci, nu departe de Putineiu, un moș, văzînd o combină, s-a cățărât în autocamionul cu saci, a privit gura care varsă grîne și a coborît, făcîndu-și o cruce de un stîmjen.

— E adevărat! — a spus. Este! Eu numai din ziare știam. Da'... acu' văd! Este! Cît douăzeci de oameni! Să trăiască partidul, că a adus așa mașină la noi!

Aci mai sînt unii țărani care nu folosesc îngrășăminte, pentru că li s-a spus că astea ard pămîntul, și care ar fi gata să strice unele îndiguri, pentru ca pe ogoarele inundate să prindă pește. În raionul acesta, acum, după strîngerea recoltei, noaptea, chiaburii se strecoară către orașe, cu șiraguri de care încărcate cu porumb, vâlcărîndu-se, mințînd, amenințînd,

←

Titu Tichie, secretarul cu problemele economice ale raionului — vorbind cu sudorii Alexandru Penă și Dumitru Sandu, de la Atelierele Navale Giurgiu. Are un fel de a vorbi tovarășul Tichie, că nu poți să te superi, chiar cînd te critică pentru că nu-ți împărtășești îndeajuns experiența în muncă...

mituind, pentru a-l vinde fără a-și preda cota.

Dar în toamna aceasta, în două luni, s-au format cinci întovărășiri, s-au terminat aproape douăzeci de săli de clasă, s-au inaugurat câteva cămine culturale.

Prețutindenii, prin toate aceste locuri, au trecut instructorii de partid.

Istoria burgheză citează cu încredințare pe Ney, Masséna, Murat, ca subofițeri, pe negustorul ambulant Jourdan, pe zetarul Brune, pe vopsitorul Lannes, pentru a arăta caracterul „popular” al armatei napoleoniene — în care aceștia au ajuns generali și mareșali. Dar oare ar putea cineva cita pe toți muncitorii pe care partidul i-a adus la conducerea statului nostru, pe care i-a făcut purtătorii conștiinței epocii noastre? Monografia Giurgiului consemnează data când genovezii au înființat cetatea San Giorgio, consemnează actul prin care autoritățile locale se adresează Mariei Dvornicii a pricinilor dinlăuntru (Ministerul de Interne), spre a le aproba doi „engheri” pentru stîrpirea ciinilor. Monografia consemnează obiectele vîndute la licitație de înalții funcționari ai magistraturii giurgiuvene și laudă câteva ginte de primari. Vrînd să fie și puțin obiectivă, ea recunoaște marile merite ale generalului Kiseleff și deplînge pe conducătorii revoluției de la 1848, ce au plecat pe aci în surghiun. Dar poporul fostei plăși, poporul orașului? El e trecut sub tăcere.

Iată însă că acum, instructorii, muncitori scoși din producție, oameni creșcuți de partid, pleacă pe teren și — fie că înjură noroiul și uneori regretă orarul respectat în fabrică — plescăind din cizmele lor mari, încotșmănați în pelerine de ploaie, ei sînt simbolul poporului care, conștient, liber, face istoria.

★

Cînd Velicu — instructorul raionului de partid Giurgiu — a sosit, pe data de 12 octombrie, la Stănești, se colectaseră abia câteva mii de kilograme de cereale. Colectorul descoperise o metodă grozavă: se ducea la cetățeni și le dădea cite o hîrtiuță! „Dacă pe data cutare nu aduc grîul, așa și pe dincolo...” Iar dedesubt omul

se iscălea. Și, bineînțeles, Stancu Barcan, colectorul, rămînea cu hîrtiuța, iar unii uitau să-și mai îndeplinească datoria.

De cum a venit Alexandru Velicu, i-a convocat pe comuniști. Ei să dea, primii, exemplu — ei să-i dea primul ajutor. Apoi Velicu a vorbit cu cadrele didactice, cu delegatele femeilor, cu utemiștii, cu deputații. El, Velicu, mai iute, mai dibaci, ajutat de președintele sfatului, Ioniță, mai grav, reuși să trezească opinia publică în Stănești. E una cînd ți-a vorbit numai un om — colectorul — alta cînd vezi exemplul și auzi îndemnul a numeroși oameni pe care de mult îi știi și care-ți sînt dragi: deputatul de circumscripție, vecinul tău, utemistul, care ți-i cumva nepot, țata Leana, care ți-i vară de-a doua, învățătorul, care-ți învață copiii. E drept că-ți place să mai ții roadele-n pătul — parcă ți se încălzește spatele cînd treci pe lîngă el — dar și datoria asta... „oricît, oameni sîntem...” „știm ce-i al republicii...” „n-om fi noi mai răi ca alde cutare...” Și omul pune mîna pe sac și zdup cu el în căruță. E drept că la început nu-i e tocmai la îndemînă; dar mai apoi e mulțumit și chiar mîndru că sprijină și el statul. Iar după o zi, îl vezi alături de utemist, de țata Leana, de deputat, venind la poarta altuia. Apoi, au fost chemați la sfat cîțiva fruntași și cîțiva codași la predarea cotelor. Fruntașii au primit o felicitare scrisă și un buchet de flori. Și, deodată, în camera aceea rece și puțin luminoasă, s-a întîmplat ceva neașteptat. Un început de ceartă. Dar o ceartă cum nu mai fusese niciodată prin partea locului. După ce Emilia Zugub, femeie de serviciu la sfat, dar făcînd parte din comisia de femei a comunei, a dat buchețele de flori lui Stan Trandafir, lui Gruia Văcăruș și altora, s-a produs o rumoare între codași, care au înghițit în sec.

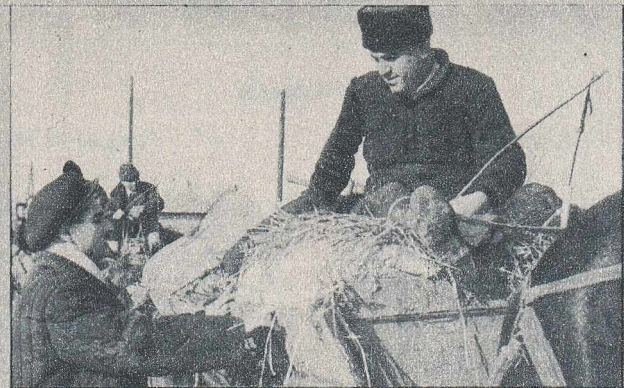
— Vă mulțumim... să trăiți... ca pe mirese...

În mîinile lor mari, grele, florile parcă prinseseră rădăcini și se înviorau. Ei, însă, erau gîtuiți, muți de emoție. Și, deodată, unul dintre ei s-a întors spre partea codașilor:

— Ce mai... Faceți comuna de rîs, fir-ar mama lui de porumb...

Secretarul organizației de bază din G.A.C. „Viața Nouă”, Frătești, ascultă îndrumările lui Marin Pelu, de la raionul de partid.

Colectiviștii din Putineiu au sosit în coloană, la Giurgiu, pentru a-și preda cotele. La intrarea în oraș, Dala, președintele colectivei, s-a înfîlțit cu instructorul Velicu.

„Fir-ar mama lui de porumb”, dar dumneavoastră înțelegeți despre cine ziceau „fir-ar”...

Astfel s-a răscolit opinia publică la Stănești.

Cel mai greu era cu chiaburii. Doseau totul, dădeau „în parte”, transformau grînele în vin, în miere. Și plîngeau, plîngeau... „Trebuie să-mi mărit copila și string pentru ea. Am numai cîțiva

saci cu porumb”. Și nu misteau. Restul de cîteva zeci de saci îl împrăstiaseră prin sat. Cee ce colectorul n-ar fi reușit să facă niciodată, a făcut masa, opinia publică. S-au găsit și porumbul, și vinul. Primul dintre chiaburi, a plătit Nicolae Sîmedrea. A doua zi chiaburii din Stănești neavînd încotro, se încolonau la bază.

Asemeni unui bulgăre care, rostogolindu-se, devine avalanșă, exemplul fruntașilor mobiliza, rușină pe cei rămași în urmă și ridică satul împotriva sabotajului chiaburesc.

La Giurgiu, la raionul de partid, se spune: „Cutare lasă dîră pe unde trece”. Aceasta e cea mai mare laudă pentru un activist. Cînd, la 2 noiembrie, Velicu a plecat din Stănești, fuseseră predate o sută și șazeci de mii de kg de cereale la cotă.

★

La țigurile din vara asta, în raion s-au vîndut mii de perechi de sandale. Țăranul a părăsit opinca. Dacă mergi de la Giurgiu la Găujani, vezi zeci de case nou ridicate. La Malu, Ghizdaru, Arsache, oamenii sînt îmbrăcați ca la oraș, adeseori chiar eleganți.

← După cum vedeți, socoteala avansului nu e tocmai rea. Ce spuneți, tovarăși? În fotografie, primul secretar al Comitetului raional de partid Giurgiu, vorbind cu colectiviștii din Ghizdaru.

Satul se îmbogățește — asta n-o poate contrazice nimeni. Și dacă individualii au scos peste o mie două sute kilograme de grâu la hectar, colectivității și întovărășiții au scos peste o mie cinci sute și peste o mie șase sute, ceea ce înseamnă că cele mai multe sandale, mai multe haine, le-au cumpărat ei, iar cele mai multe din noile case sînt ale lor. Conștiința însă nu crește o dată cu nivelul de trai și, uneori, micul gospodar, intrînd în întovărășire sau în colectivă, mai trage cu urechea la ce spune chiaburul.

Uneori chiaburii ajung să laude și colectivele. Asta e mai primejdios, e chiar zăpăcitor. La Frătești, chiaburii spun: „e bună colectiva, cîștiți bine, foarte bine. Bravo, gospodari! Dar dacă n-ar fi și romi, ar fi mai bine. Sînt puturoși, pierdeți din cauza lor“. De ce, dar, să ataci direct, cînd poți să dezbinii? În colectivă, sînt o mulțime de frați Stănică. Ei erau cei mai porniți contra romilor, printre care erau și alde Voichin. Scandal, certuri, nu se lucra. Primul secretar s-a dus acolo, la ședința colectivităților. Alde Stănică vorbeau cu o ură rău ascunsă, întocmai ca niște dușmani. Nu era critică, era birfeală. Alde Voichin erau porniți și ei — cu toate că vreo doi dintre romi nu voiau să lucreze de loc și dădeau apă la moara chiaburilor. Spiritele s-au mai domolit în prezența primului secretar și apoi, pe măsură ce acesta vorbea, ațitarea făcea loc criticii masei: „Vasăzică,ăștia, Stănică, vor să răstoarne gospodăria, vasăzică, fac ură de rasă — pornind de la doi, care nu vor să lucreze — vasăzică, vor să fie ei stăpîni, să-și facă de cap. Asta nu se poate îngădui; ei, colectivității, n-o pot îngădui“. S-au dat exemple, s-au arătat cifre, s-a discutat mult, s-a trecut la vot. Au fost scoși din gospodărie și dintre Stănică, și cei care nu voiau să lucreze. Munca în colectivă s-a îmbunătățit pe loc.

Ca să rezolvi asemenea probleme, nu pot folosi numai ședințele; trebuie să ridici comuna împotriva provocărilor și, pentru asta, omul trebuie învățat să vadă mai departe. Înfrățirea se face nu numai în muncă, dar și în sport, în cultură, în artă. Regiunea și raionul de partid, împreună cu A.R.L.U.S.-ul, au organizat o duminică cultural-sportivă la Frătești în cinstea Lunii prieteniei romîno-sovietice. Văzusem biciclete la tractoriști, pe Bărăgan. M-am mirat. Aci, în hîrtoapele Frăteștiului, te uimeau. Dar concurs de biciclete, nu mi-aș fi închipuit. Ei bine, a fost concurs. Aci se călărește de sute de ani și oamenii se pricep la cai. Dar concurs de călărie nu s-a pomenit. Trecuseră pe aci, de multe ori, păpușarii, cu Vasilache și Marița. Oameni sărmani, aplaudați și alungați. În duminică aia, au venit minuitori de păpuși din București. Și tot în acea duminică se pornise în sat o nuntă giurgiuveană. Iată, trec flăcăi, ducînd luminări, un brad tînăr cu un ștergar în vîrf și covrigi în crengi. În urma lor, vin alde „picior de socru“ (copil de socru, conăcar) cu ploști de țuică și vin. Urmează surorile generelui și ale miresei, chiuind: „ohohohohoho... liiiuuuuuu...“ Se aude peste două sate.

Cum să nu te îngrămădești să vezi așa ceva? Veacuri de-a rîndul numai asta a fost distracția satului,

în afara jocului de duminică. Ia ascultă, numai:

„Amîndoi s-au potrivit
Și la ochi, și la sprîncene,
Ca doi porumbi la genel“

...Și lăutarii îi zic și oftează, și se perpelesc... Dar de astă dată, nunta trece pe drum, viorile zdrăngănesc, flăcăii chiuie și, în urma lor, numai cîțiva copii. „Bine-ți pare/Nune mare...“ „Ehei, veniți la concurs...“ „Căci ai fiții ca și-o floare...“ „Haide, pedalează, pedalează... hai...!“ O întrecere între o nuntă și o alergare? Nu, mai mult! Tradiția populară a nunților e minunată, dar în apropiere alergau împreună, romîni, romi, pedalaui, călărcău, păpușile se strîmbau... Și, în urma nunții, doar cîțiva copii. Iar din biserică au ieșit cîteva băbuțe aduse de spate, obosite, pioase. Voiau să mai prindă ceva din concurs.

Activiștii raionului de partid lucraseră vreme de o săptămînă pentru această duminică. Și iată, ea își ajunsese scopul. Tăranii învățau că mai există și altceva în afara petrecerilor de nuntă și prima emoție sportivă îi fermeca. Primul secretar văzuse și copiii și băbuțele și se simți deodată înveselit: „O să-i învățăm să nu se mai certe între ei“.

Din păcate, asemenea duminică n-a mai urmat. Ar trebui reluată, pe zăpadă.

★

În „Obkom-ul clandestin în acțiune“, Feodorov povestește că, într-un sat ocupat de nemți, o băbuță a venit la el să-l întrebe dacă e membru de partid. Avea numai deocît nevoie de un comunist, pentru că se certase cu cineva pentru niște găini. „Și la cine să mă duc să-mi facă dreptate?!“... În plină ocupație, cu primejdia vieții, ea căuta un comunist și această faptă a ei, naivă, simplă, spontană, arăta cu o mare profunzime legătura partidului cu masele.

Mi-am amintit de aceasta, răsfoind un dosar cu scrisori venite pe adresa raionului de partid. Adresîndu-se comitetului raional, începeau cu „Tovarășe prim-secretar...!“

— O femeie părăsită de soț, rămînînd singură, cu trei copii, îi scria primului secretar.

— Vasile Cucurezeanu din întovărășirea din Găujani îi scria primului secretar că vrea să devină iar individual. Apoi, însă, se răzgîndise, pentru că îi trecuse supărarea și rămăsese.

— Cineva era nemulțumit de locuință. Îi scria primului secretar.

— Cuiva nu îi se dăduse serviciu la timp. Îi scria primului secretar.

— Nicolae Diaconu și fiul său, Oprea Diaconu, mecanic la A.N.G., au căpătat o locuință în care trăiesc omeneste. Voiau să mulțumească republicii. Și atunci, îi scriau primului secretar.

...Și fiecare dorea să vorbească numai cu primul secretar. Numai-decît, cu primul secretar. Era puțină bravadă în această dorință de a nu trece, ierarhic, pe la organele sfatului, ale spațiului locativ, ale școlilor, dar, mai ales, se vedea că toți oamenii simpli au cui scrie; pentru prima dată, au cui scrie. Și în această avalanșă de scrisori — uneori pătimașe, de cele mai multe ori pornite dintr-un sentiment integru — oamenii își încredințau păsurile celor de care ei nu se îndoiu că pot să-i ajute, celor mai curați — comunistilor.

INFRUNTAREA

de Veronica PORUMBACU

De dragoste, pe-afunci n-aveam noi vreme.
Și un regret încerc, că nici măcar
un vers din ineditele poeme
nu l-am mai dat iubirilor în dar.

Creem lozinci și zugrăveam pancarte;
de masă, nu o dată am uitat,
și rezumam capitole de carte,
și adunam femeii în sindicat...

Așa intrai, înflia oară-n viață,
sus, în biroul domnului Cerchez.
Ne-am măsurat o clipă față-n față:
eu—mică, slabă; el—înalt, obez.

Cerul, cum ceri un drept, nu o favoare:
să ne-ntrunim...

— Aici sînt eu stăpîn
pe toată suta mea de jesătoare,
'mneata să plec!

— Ba nu. Am să rămîn!
Chemă portarul să mă dea afară.

Nu i-a răspuns. Pe paznic l-a poftit.

— Domnu' Cerchez, păcat de domnișoară...
Cum s-o ating?

— Ce? Aji înnebunit?

Din jeț își ridică, masiv, grăsimia,
(o butie, nu-i fie de deochi!)
Deschise ușa larg.

Dar jos, mulțimea
îl ținea cu mil și mii de ochi.

Atunci zbieră-ncludat: — Să ieși afară!
Și am ieșit în curtea fără flori.
Patronul era încă sus, pe scară.
Cu mine, jos, stăpînii vilfori!

La cuptoare

de Al. ANDRIȚOIU

Vai, ce răsărit de soare!
Soarele de-aci răsare?
Iată revărsat de zori
pe o vatră de cuptor.

Penru-această vatră vie
e sirena ciocrlie.
Are dor aprins în duh
de se suie prin văzduh?

Cade noaptea — brună soră —
dar aici e auroră,
și sirena mi se pare
că-i acum privighetoare.

Astfel cîntă despre lună
încît oamenii i-adună,
pune pe furnale nimb,
oamenii să intre-n schimb.

Hai! Deschideți la cuptoare,
ușile — să fie soare!
Cîntă mări! Spre lumină,
o codană, în uzină
încît hala vultoare
parcă amiroase-a floare,
iar văpăile de foc
amiroase-a busuioc.

**RODUL
MUNCII CREATOARE...**

O NOUA REDUCERE DE PREȚURI

Chiar din primele ore ale zilei în care au intrat în vigoare noile prețuri, magazinele cunosc o afliuență deosebită, iată un aspect de la magazinul „Victoria,” în dimineața zilei de 5 decembrie.

Cartonașe, avînd înscrise pe ele costul diferitelor articole, expuse în vitrinele magazinelor, sînt de mult lucruri obișnuite. Și, totuși, în aceste zile de decembrie, astfel de cartonașe au devenit centrul de atracție al unui număr mult mai mare de cetățeni, ca de obicei. Pe fiecare dintre aceste cartonașe se află, de astă dată, cîte două cifre: una reprezentînd o sumă mai mare, tăiată de o linie, și alta, reprezentînd o sumă mai mică, alături.

Cartonașele acestea vorbesc prin graiul cifrelor, despre ceea ce în ziare apăruse la 4 decem-

Și copiii au motiv de bucurie: prețurile jucărilor s-au redus și ele cu 10%.

brie sub titlul: „Hotărîrea Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Romîne cu privire la reducerea prețurilor cu amănuntul ale unor mărfuri de larg consum”.

...O nouă reducere de prețuri; a doua din acest an, la mai puțin de opt luni de la reducerea de prețuri din aprilie, și a treia reducere de la planul C.C. al P.M.R. din august 1953. O reducere de prețuri între 5 și 25 la sută. Și această reducere este rodul succeselor obținute de oamenii muncii din țara noastră, în îndeplinirea înainte de termen a primului nostru cincinal, în ridicarea productivității muncii, în sporirea acumulărilor bănești ale statului nostru democrat-popular, în ridicarea producției agricole. Totodată, ea este cea mai vie confirmare a adevărului arătat de partid că, pentru a obține noi succese pe calea ridicării neconținute a nivelului de trai al poporului, este necesară o luptă hotărîrîtă și permanentă pentru creșterea producției și a productivității muncii, pentru reducerea prețului de cost, pentru un regim strict de economii, în toate domeniile.

Primind cu bucurie vestea reducerii prețurilor la o serie de mărfuri de larg consum, poporul nostru muncitor s-a angajat, în numeroasele mitinguri care s-au ținut mai în toate locurile de muncă, să lupte pentru traducerea în viață și pe mai departe a politicii înțelepte a partidului, să îndeplinească cel de-al doilea Congres al P.M.R. cu noi realizări de seamă, să lupte pentru obținerea de noi succese în dezvoltarea economiei naționale, în construirea socialismului în patria noastră.

Fotografii de A. MIHAILOPOL

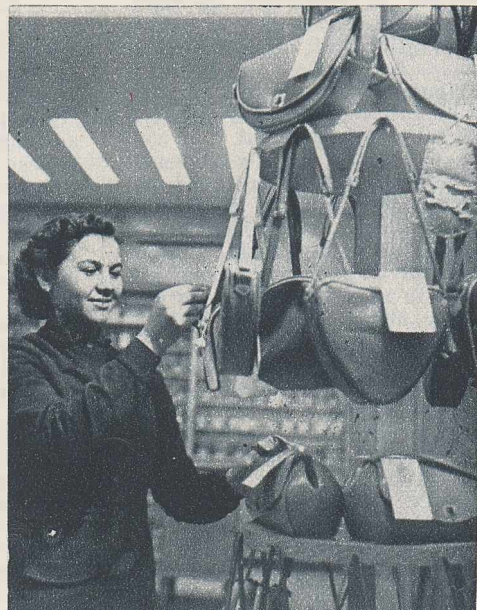
La magazinul „Tehnochimia” se afișează noile prețuri la poșetele din vinilin. Ele costă acum cu 15% mai puțin.

Confecțiile din țesături de lină pentru femei au cunoscut o reducere substanțială: 5-20%. Acum, cumperi parcă cu mai multă plăcere noul palton.

Ieri, poate că nu te gîndeai încă să-ți cumperi imediat mobilă dorită. Dar azi, după reducerea de 10%, ești tentat să plătești pe loc prima rată.

...ȘI PREGĂTIRI PENTRU NOI VICTORII

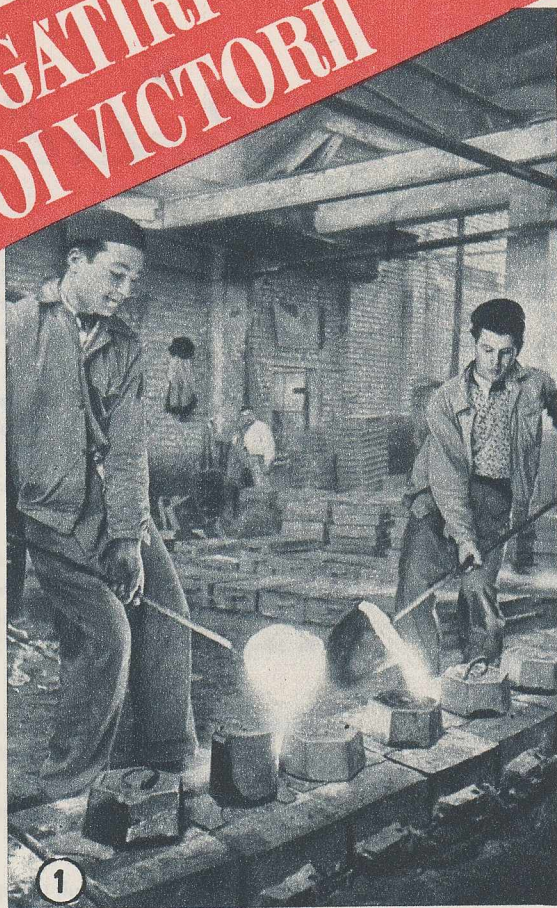
Fotografii de

M. IVANCIU

A mai rămas puțin timp. Țara întreagă va fi martora unei sărbători mărețe și entuziaste. Ajuns victorios la capătul drumului său, primul cincinal va dăruî rodul celor cinci ani de viață și muncă, moștenitorului său tînăr.

Se naște un nou cincinal. Se naște în fierberea, în elanul patriotic caracteristic zilelor de întîmpinare a Congresului partidului. Se naște, împrumutînd viață, ea și înaintașul său, din inima constructorilor lui, pentru care tinerețea e veșnică și puterile nemăsurate. Va porai vijelios, izbind în vreme, tăind limitele dogmaticilor, prăbușind teoriile scepticilor, năruind planurile dușmanilor, deschizînd căi noi vieții.

Peste tot, oamenii muncii, răspunzînd chemărilor partidului, îi ies în întîmpinare. Cincinalul este al lor, al tuturor. De aceea ei chibzuiesc, măsurîndu-și forțele.

1

Așa s-au născut cifrele de control. Pentru fiecare întreprindere socialistă, ministerul tutelar a întocmit planul viitorului cincinal. Iar în întreprinderi, muncitorii l-au analizat punct cu punct. Fiecare gîndindu-se la posibilitățile întreprinderii, la experiența și bunurile agonisite, la puterea minții și a voinței lui, care, însuflețite de partid, se întăresc necontenit.

Fotografiile alăturate înfățișează cîteva aspecte de la uzinele „Armătura” din București. Oamenii de aci ne vor împărtăși, prin intermediul reporterului fotograf, felul cum au primit ei cifrele de control.

Ar fi greu, aproape imposibil ca, în spațiul ce ne revine, să ne oprim asupra fiecărei cifre de control discutate de muncitori și tehnicieni. Fiindcă fiecare cifră de control se referă la un anumit produs, iar la „Armătura”

se fabrică o mulțime de lucruri — de la ustensile mărunt, necesare uzului casnic, și pînă la agregate mari și complicate. Să alegem una dintre cifrele de control: cupele automate pentru apă viteză. În analiza pe secție, muncitorii, în frunte cu comunistii, au fost de acord că „cifra e prea mică pentru puterile secției”. Au cerut mărirea ei. O serie de tineri, proaspăt calificați, s-au angajat să toarne mai mult de o găleată de fontă pe zi. Așa, de pildă, au fost utemiști

ghe Ion, brigăzii sale. Vor fi lichidați o mulțime de timpi morți” (foto 2).

Propunerea pentru instalarea unei macarale a fost făcută în ședința de analiză a cifrelor de control. Tot atunci brigada întreagă și-a luat angajamentul să termine planul pe 1956 în numai 10 luni.

Prețul de cost al cupelor va scădea aci cu încă cinci procente.

Să termine planul pe 1956 în 10 luni, și-au luat angajamentul și cei de la emailaj. Au cerut creșterea numărului de cupe prevăzute pentru o lună, cu 100% (foto 3).

Munca lor va smulge din prețul de cost al cupelor, încă 4 procente.

2

Gheorghe Marghioala și Ion Ionescu (foto 1).

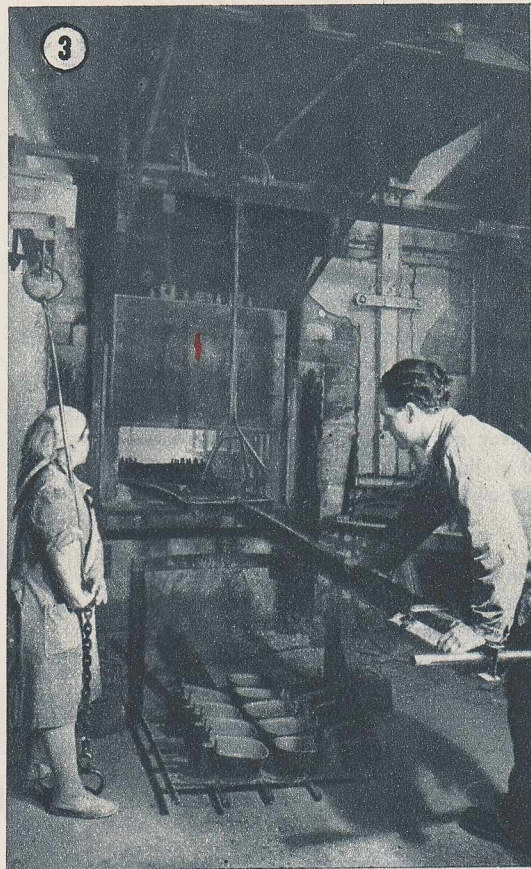
Angajamentele, propunerile și măsurile tehnico-organizatorice venite să modifice cifrele de control privind cupele vor scădea în turnătorie prețul lor de cost, cu 5%.

„Cupele și toate celelalte piese terminate la strung vor fi apucate de o macara ce se va afla pe locul acesta — explică strungarul Gheor-

Iată-ne la ultima fază a procesului tehnologic: cupele au ajuns în secția de montaj — acolo unde muncitorii s-au angajat să sfinșească planul pe 1956 în 10 luni și să scadă prețul de cost cu 4% (foto 4).

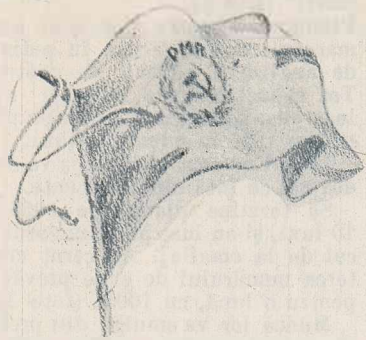
Să ne amintim: 5% plus 5% plus 4% plus 4%. Reducere 18%.

18 la sută. O simplă cifră, izvoită dintr-o discuție tovărășească și patriotică. O simplă cifră, izvoită din dorința sinceră a celor de la „Armătura”, de a întîmpina cu cinste Congresul partidului.

3

Drumul nostru

Noi credem în partid ca-n viață
Și mergem unde el ne duce,
Căci el ne-arată și ne-nvață
Și nu ne lasă la răscruce.

El face glorie din trudă,
Înalță om din cel ce-asudă
Și celor drepți în gând și faptă
Cărare le croiește dreaptă.

Cînd țara fost-a-n întuneric,
El spusu-ne-a: Fiți tari și aprigii
Ne-a spus partidul: Vă desferic
Pe cei din cîmpuri și din fabricii

Partidul și-a ținut cuvîntul,
Boieri nu stăpînesc pămîntul,
Bancheri nu stăpînesc uzina,
A noastră-i pînea și lumina!

Partidul brațele-și desface
În fața tuturor ce cată
Prin muncă drumul către pace
Și către viață-mbelșugată.

Sub steagul său partidul cheamă
Bătrîn și tînăr, prunc și mamă,
Și spune cum că fericirea
Și-o face însăși omenirea.

Noi credem în partid ca-n viață
Și mergem unde el ne duce,
Căci el ne-arată și ne-nvață
Și nu ne lasă la răscruce.

El face glorie din trudă,
Înalță om din cel ce-asudă
Și celor drepți în gând și faptă
Cărare le croiește dreaptă.

Partidul și poetul

Partidul fără mine-i tare,
Dar parcă-l mai frumos cu mine,
Ca luna mai cînd curcubeul
Încinge bolțile senine.

Eu cresc pe forța-i urlașă
Ca iedera suind pe zid,
Dar zidu-i și mai drag în soare,
E și mai viu cînd e-nverzît.

El de se rează-mă-n cuvînte
E doar ca steaua-n luciul apei,
Ci prin cîntece de slavă
Partidul parcă mai aproape-i.

Iar de-aș tăcea—căci moare cîntul,
La urma urmei—cîntăreții
Ca mierle-n codrul nou porni-s-ar—
Partidu-i primăvara vieții.

Mihai BENIUC

Cîntec sub steag

..Bunii mei suind, cu țundre sparte,
Turme de miori pe guri de rai,
Jinduiam din leagăn pînă-n mîoarte
Amăritul codru de mălai.

...Doine cîte vin din fund de vreme
Spun de-o țară-a neamului sărac
Unde Ursu Niculae geme,
Tras pe roata unul crîncen veac.

...Din trecute neguri și de-alurea,
Freamăt mai străbate pînă azi
Și, în freamăt, n-auzim pădurea,
Ci norodul strîns lîngă Islaz.

Cîntitori în zodii doar și-n stele
Și tîlmaci ai marilor furtuni,
Bunii mei de mult or fi ulcele,
Dorm de mult sub ierbi, sub flori, sub pruni.

Dar nădejdea flori dădu în noapte.
Lujere crescură din vîpăi.
Pentru cel din nouă sute șapte,
Roaltă a vorbit în treizeci trei.

Sîngele ne-a-nfierbîntat drapelul.
Steaua din dogoare s-a aprins.
S-a călît și-n țara mea oțelul
Pe ilăul inimii, încins.

Azi, pe vremi apuse de obidă,
Eu, poetul noii vremuiri,
Cîntec torn în orice cărămidă
Pentru zidul marilor zămisliri.

Și-s oștean sub steagul roș de pară
Și-l urmez la bine și la greu,
Căci fierbinte dragoste de țară
Mi-ai turnat în piept, partidul meu!

Victor TULBURE

Poetul țigan

Ai mei scobeau lulele din rădăcini de vișin,
suceau în mîini potcoave, cositorea, și-ntruna
le afîrna-n spîinare, drept singurul lor sprijin,
lăuta cea străbună, cu geamăt ca furtuna.

Pe temelii de iarbă, cu zid de rogojină,
ni se-nălța orașul de-o noapte sau de-o zi,
și pruncii-nvățau carte pe fire de sulfînă
și, la un an, cu urșii dormeau prin bălării.

Ce meșteri de descîntec, de aur și de site...
Gonea, stăpînă, lumea spre noi înfăptuiri
cînd noi umblam cu șatra aceleiași ursite,
în zăngănit de linguri și zvon de spoii țingiri.

Cîteam în vis și-n zodii, dar nici măcar opinca
n-o încălțasem încă, noi, blejii vraci golani,
și-am fost zvîrliți în iadul de flăcări din Treblinka
să ne plătim mîndria străveche de țigani.

Sfruneau savanșii—atomul, iar noi ciopleam la piepteni,
zburau pe unde chipuri, noi ne spălăm în ploii,
norod fără de țară, tinjind după prieteni,
cu dans de paparude și idoli de noroi.

Hei, unde e țambalul, să-ncape-n el durerea
altor drumuri? Unde-i? Și cum poți să-l ascuți?
Gonții, bătuși, — în cîntec ne-am răsturnat durerea,
scrișnind ne-am dus destinul de voievozi descuți.

Venim pe căi de veacuri, din vîrste-ndepărtate,
cu mii de cărți nescrise și scrîșnit de car,
purțăm cu noi, ascunse, comori necercetate...
Cîntăți, țigănci frumoase, c-ajungem la hotar!

Din oarbele străfunduri ne rupem anevole,
dar arde-n noi un soare de mii de ani încins,
venim, venim prin veacuri, nomazi fără de voie,
tot colbul omenirii în plete ni s-a nins.

Venim, venim din lumea uitată de istorii,
din indii și egipturi dospite sub Carpați,
acum, înfrîta dată, ne bat în față zorii,
spre ei gonim cu șatra, pe cali ne-nșeuajii!

Ai mei scobeau lulele sau colindau cu ursul,
iar eu măsoz pămîntul cu versul mlădios.
Și-a frînt și țigănimă, ca lumea-nfreagă, cursul...
Hai, diblă, zi-i cu sefe, zi-i fluier de os!

Venim din străvechime, din corturile rupte,
din cîntec și descîntec, din grelele pacești,
și-acum, intrați deodată în toată greața lupte,
noi batem cu barosul la poarta noii viești!

Mihu DRAGOMIR

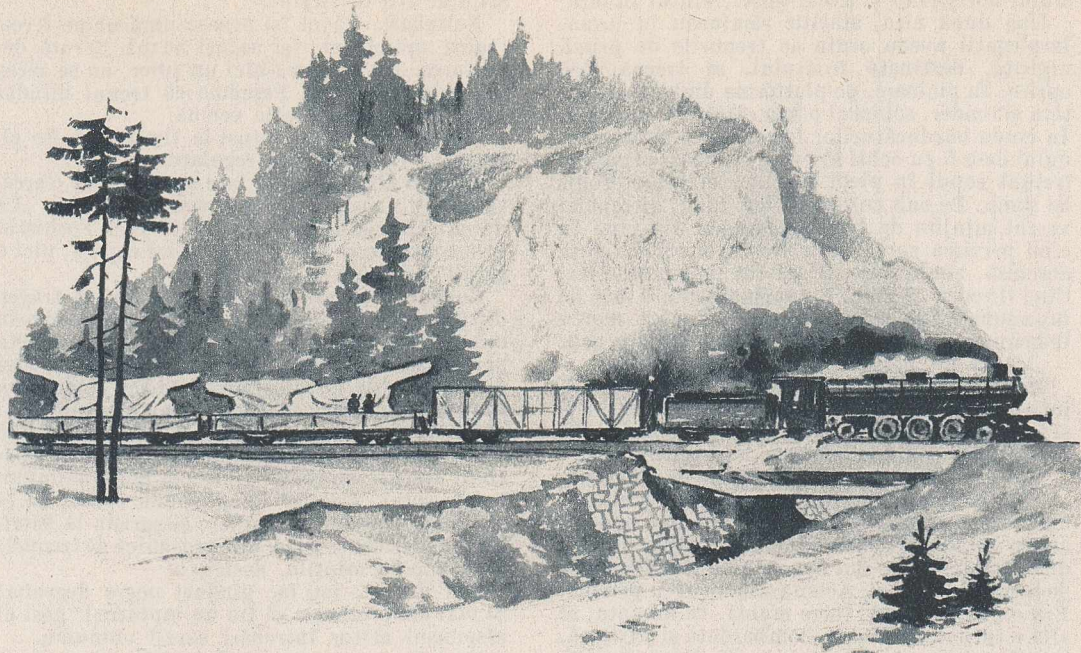
În biroul directorului uzinelor „23 August” din Capitală, secretarul Comitetului de partid, muncitori, ingineri și tehnicieni discută împreună cu conducerea uzinei o problemă dintre cele mai importante: planul de măsuri tehnico-organizatorice menite să ducă, în 1956, la îmbunătățirea condițiilor de muncă și la creșterea productivității muncii în întreaga uzină.

Fotografie de A. LOVINESCU

- la uife ce muşchi am I...

Fotografie de M. IVANCIU

BLINDATUL N-A TRECURT

de Liviu BRATOLOVEANU

Ilustrații de V. CRIVĂȚ

Șuierînd și slobozind rotocoale de fum, mărfa-
rul străbătea lungul defileu muntos, cu o viteză
de cincizeci de kilometri pe oră.

Soldatul hitlerist care-l însoțea, înalt, uscat,
cu nasul ascuțit ca un plisc de erete, stătea în
picioare lângă mecanic, cu arma automată atâr-
nată de grumaz, cu spatele rezemat de peretele
marchizei. Vasile Roșca, fochistul, ședea pe o
lădiță de scule. Din cînd în cînd, se ridica și în-
șfăca lopata, ca s-arunce cărbuni în vîlvătaia
cuptorului. De la fereștriuca de unde urmărea,
atent, semnalele de restricție de pe parcurs,
mecanicul își arunca ochii spre cadranul mano-
metrului, să controleze presiunea apei din cazan.
Amîndoi simțeau în ceafă privirea rea, iscodito-
are, a hitleristului, dar nici unul nu părea să
se simtă cumva stînjînit.

„Vom izbuti oare?” se întrebă tînărul mecanic
îngrijorat. La urma urmei, nici nu știa bine
ce avea de făcut. „Ai să conduci un tren de marfă,
încărcat cu muniții!” i-a explicat aseară tovară-
șul de legătură. „Despre celălalt tren, n-am ce să-
ți spun. Nici eu nu știu mai mult. În orice caz,
răspunzător de întreaga acțiune va fi Vasile Roșca
și instrucțiunile le va primi el, pe drum!”...

— Măi, mi-e sete de-mi crapă buza! — îl
auzi el pe Vasile Roșca, la un moment dat.

Se ridicase de pe lădița cu scule și, apucînd
un șomoioag de cîlți, începu să-și ștergă fruntea
năclăită de sudoare. Soldatul aruncă fochistu-
lui o privire ascuțită, bănuitoare. Vasile Roșca
urmă, după o clipă de tăcere:

— La prima stație, dacă n-o să ne dea liber,
mă reped să iau o sticlă cu apă.

— Nu faci rău, nea Vasile, că și mie mi-e
sete! — răspunse mecanic, fără să-l privească.

Observase în lungul liniei o baliză de restric-
ție și se pregăti să tragă de mînerul regulatoru-
lui pentru a micșora viteza.

Nefînțelegînd ce vorbesc, soldatul tresări și se
suci spre mecanic.

— Was gibt's?... Was redet ihr da...?!) — strigă
el cu glasul aspru, răgușit.

Mecanicul înțelese că voia să afle ce spusese
fochistul, dar nu se pricepea cum să-i explice.

— Ni-i sete!... Apă!... — încropi el un răs-
puns, arătînd spre sticla goală de lângă tender.

— Ja, ja!... — întări Vasile Roșca, numaide-
cît, făcînd semne cu degetul cel mare spre gura
deschisă. Apă!... Wasser!?)... Musai să umplem
Flasche!?)... Mi-e sete!...

— Durst?!)

— Durst, durst, lua-te-ar dracu'!

— Ja, gut!... Verstanden!?) — mormăi hitle-
ristul, scuturînd energie din cap, în semn că
acuma era pe deplin lămurit.

În timpul acesta, locomotiva pilota, trăgînd
după sine, din greu, lungul șir de vagoane încăr-
cate cu armament și muniții, ieșiseră dintr-un
tunel și acuma mărfa-ru ocolea un munte pleșuv,
un munte urit, cu cioturi de arbori și crengi
putrede și negre, prăvălitate printre colțuri de
stînci. Topoarele lacome ale năvălitorului crud,
grăbit și pus pe jaf, dezgoliseră muntele fără a
lăsa un singur arbore în picioare.

— Văd că vă înțelegeți bine, nea Vasile!...
— zîmbi mecanic, după ce trecură de secția
restricționată.

— Păi, de cînd ne-au pus *frailenele* pe cap, să
ne dădăcească, am avut destulă vreme să le
învăț din grai! — răspunse fochistul, cocoloșind
șomoioag de cîlți și vîrîndu-l după țeava unui
robinet, ca să-i fie la îndemînă.

„*Fräulein*“—ele erau soldații hitleriști care
însoțeau trenurile cu muniții sau — cum le
spunea fochistul— „trenurile morții“. Neîncrede-
rea pe care comandamentul german o manifesta
în ultimul timp față de muncitori și personalul
de mișcare, din stații, arăta limpede ceea ce se
petrecea pe frontul de răsărit după înfrîngerea
și zdrobirea diviziilor fasciste la Stalingrad.

O știa și soldatul acesta neamț, cu plisc de
erete, care însoțea locomotiva. O știa și cei-
lalți șase soldați hitleriști, care păzeau vagoanele

) Apă

) Sticlă

) Sete

) Bine, am înțeles!

pe la mijlocul ori pe la capătul trenului. Nu o
singură dată, auziseră de santinele ucise și de
convoaie întregi cu muniții aruncate în aer...

Cînd, în sfîrșit, trenul trecu de semnalul de
distanță și opri în stație, Vasile Roșca coborî
să umple sticla cu apă, mecanic se dădu și el
jos, să cerceteze mai atent locomotiva. Auzise
o bătaie suspectă în bandajul roților înaintașe.
Se uită cu luare aminte, le ciocăni, dar văzu că
n-aveau nici o fisură. Defectul era, desigur,
la pana de reglare a unuia din cuzinetai de bielă.

„Aha, bine au ticluit-o!” gîndi mecanic. Pe
fața lui tînără, oacheșă, miși un zîmbet de satis-
facție. Gîndul îi fugi la lăcătușii care, azi
dimineață, după ieșirea locomotivei de la spă-
lare, îi făcuseră o revizie „foarte amănunțită”
în prezența ofițerului hitlerist pus să suprave-
gheze ieșirea mașinilor din depou.

Își mai aruncă o dată privirea, parcă cu neîn-
credere. Din nou zîmbi. Nu era o stricăciune prea
mare, de bună seamă, dar pierderea penei de
reglare putea duce la ruperea uneia din biețele de
cuplare. Asta însemna defectarea locomotivei,
scoaterea din uz și introducerea ei în atelier,
pentru demontare. La urma urmei — își
făcu el socoteala — evitarea ruperii bieței era
lesne de înlăturat. Pana pierdută putea fi
înlocuită cu una din rezervă, ori cu o cheie mare
fixă, sau cu orice altă bucată de fier.

— Was geschieht es?!)... îl iscodi soldatul.

— Cum?... Ce-ai spus?!

— Was geschieht es?

Mecanicul ghici că hitleristul voia să știe dacă
nu cumva se ivise vreun defect pe parcurs.

— Nu-i nimica... *Nicht's!*)! — scutură el din cap.

Se întoarse la marchiză, urcă. Urcă și hitleris-
tul. Pe liniile alăturate, așteptau încă două
trenuri de marfă, încărcate cu pradă de război.
Rezemați de obloanele întredeschise, însoțitorii
prețioaselor încărcături fumau alene, uitîndu-se
la rarii călători din stație. Soldații înarmați ședea
pe scările vagoanelor. Pe lângă trenuri, se plim-
bau neconținut, de la un capăt la altul, plantoa-
nele însărcinate cu paza în cuprinsul garilor.

— Frumoasă pradă! — spuse Vasile Roșca,
zîmbind, ca să nu atragă atenția soldatului.

Se înapoiasă cu sticla plină, într-un suflăt.
După ce-și potoli setea, mecanicul dădu ușor
din cap, dar cu un anumit subînțeles:

— Mda, frumoasă! Să vedem numai dacă o
mai apuca să ajungă la destinație!

Un minut înainte de plecare, Vasile Roșca
văzu pe lăcătușul de revizie făcîndu-i semn dis-
cret, cu ochiul. Coborî sub un pretext oarecare
și, cînd se întoarse, părea oarecum tulburat.

— Pavele, ai verificat arcurile de suspensie?

— întrebă el, prefăcîndu-se că scotocește ceva
prin lada cu scule.

Pe mecanic îl cunoștea de mult, de cînd era
ucenic la atelierul Grivița. Cu taică-său,
mecanic și el, fusese prieten bun, lucraseră mulți
ani pe aceeași locomotivă. Apoi, după ce „bă-
trînul”, cum îi spunea, fusese împușcat de hitle-
riști, el se legase și mai mult de băiat.

„Arcurile de suspensie?” tresări mecanic.

Înima începu să-i bată cu putere. Într-o clipă,
își aminti de discuția pe care a avut-o aseară
cu Vasile Roșca, cînd acesta îl pusese în curent
cu limbajul pe care aveau să-l folosească pe drum.
Se uită la fochist cu o privire liniștită, prefăcut
nepăsătoare. „Vasăzică, despre trenul blindat
e vorba?” gîndi el și, cu o mișcare molatică,
se suci spre fochist, să întrebe:

— De ce, nea Vasile?... Crezi că s-au slăbit?

— Mă tem să n-avem vreo *oprire pe drum!* —
adăugă fochistul, stăpînindu-și cu greu emoția.

Lui Pavel inima continua să-i bată iute, nă-
valnic. Era un lucru îndrăzneț, de-a dreptul
uimitor, ceea ce îi comunicase Roșca. Înțelese
că, prin lăcătușul de revizie, i se transmisese
instrucțiunea să defecteze locomotiva, să opreas-
că trenul cu muniții în cîmp. „Dar unde? Unde
anume să-l opresc?” se întrebă.

— Da, le-am verificat!... — răspunse el,
trăgînd cu coada ochiului la soldatul care înce-
puse să dea semne de neliniște.

— Atunci e în regulă! — zîmbi Roșca. La
kilometrul 402, linia e slabă și mă tem să n-
avem vreo surpriză. O dată am mai pătît-o eu
acolo, *pe pod*, cu un mecanic. Se rupsesse arcul
și a fost nevoie să *fugim amîndoi* după un vinci-
u, ca să putem vîrî o bucată de lemn între longeron
și cutia de unsoare. Am avut multă bătaie de

) Ce se întimplă?

) Nimic

) Ce e? Ce vorbiți acolo?

cap pînă s-o reparăm. Și după toate astea, era să ne mai ciocnim cu un alt tren.

— *Ruhel!...* — strigă hitleristul, ordonînd tăcere. *Na! Jetzt, genug, geschwätzen! Treibt lieber an eure Arbeit!*⁹⁾

— Da, gut, gut!... — clătina Roșca din cap, cu un zîmbet care nu-i trăda ciuși de puțin puternica emoție ce-l stăpînea.

Mecanicul însă înregistrase ceea ce era mai important. La kilometrul 402 avea să oprească, sub un motiv oarecare, pe pod, și să fugă amîndoi cît mai departe de locomotivă. Bănuia că cele două trenuri aveau să se ciocnească.

„Dar unde-i kilometrul 402?” se întreba el, frămîntîndu-și mintea. „Și pe care pod să opresc? Pe acela din dreptul pădurii? Ori pe altul, ceva mai departe?”... Nu avu vreme să-și continue gîndul, pentru că impiegatul de mișcare se apropie să-i înmîneze autorizația de parcurs.

Pavel trase de semnal, deschise regulatorul. Locomotiva începu să pufăie și să se miște încet, parcă obosită, apoi din ce în ce mai repede, trăgînd după sine vagoanele închise, pline pînă la refuz cu materiale de război. Soldatul hitlerist se găsea la postul lui, neclintit, ceilalți, din urma locomotivei, la fel. Trenul se strecura printre două echipe de lucrători de cale, apoi ieși din incinta stației și se așternu cu nădejde la drum.

Vasile Roșca arunca cu înfrigurare cărbuni în cutia de foc, gîndindu-se la ce avea de făcut. Pavel stătea la fereastră, cu umărul în afară, și se uita la pietrele kilometrice de pe parcurs: „443... 442... 441...” Pînă la punctul de oprire, mai erau cel puțin patru stații de mers. În văzduh, se simțea o ușoară umezeală, ca după furtună. Plouase pesemne prin apropiere. Cerul apărea înalt, limpede, de un albastru deschis și un vînt iute mîna cîteva scame de

⁹⁾ Linște! Ați pălăvrăgit destul! Mai bine vedeți-vă de treabă!

norșori fumurii. Mașina gonia împotriva drumului norșorilor și avea, astfel, vîntul în față.

Una după alta, stațiile rămîneau în urmă. Impiegații aveau ordin ca trenurile de primă urgență, destinate frontului, să treacă fără oprire. În picioare, pe platforma dintre locomotivă și tender, soldatul părea răzbit de oboseală. În ciuda hurducăturilor locomotivei și consemnului de-a fi cu ochii în patru, își lăsase treptat capul în piept și acuma moțăia, toropit de somn. Pe sub cozorocul lat, lung, al capelei verzi mînjite de fum, își arunca din cînd în cînd privirea spre Vasile Roșca, a cărui figură deschisă, zîmbitoare, îi era tot mai nesuferită. Cînd îl vedea că rîde, îl cuprindea o ură atît de înverșunată împotriva lui, încît simțea mereu îndemnul să-i descare cîteva gloanțe în cap.

„Mutră de bolșevic!” îl categorisise el. Mai trecură printr-o stație, fără oprire. Intrară într-o curbă. Pe urmă, locomotiva ieși din curbă și începură să urce. Pavel stătea mereu la fereastră, cu ochii la pietrele kilometrice.

„415... 414... 413...” înregistra el, în gînd.

Pînă la punctul stabilit să oprească, mai erau unsprezece kilometri. Asta însemna aproape tot atîtea minute de mers. Podul se găsea după a doua stație, șapte sau opt sute de metri înainte de intrarea în tunel. Acuma știa locul cu precizie. Era o poiană largă, între munți. În dreapta, se afla o carieră de piatră, bombardată și părăsită, iar în stînga, începea chiar de lingă linie o pădure deasă de ulmi și mesteceni, care se întindea pînă sub poala muntelui. De acolo, mai departe, se înălța o pădure bătrînă, din pini și molizi. Podul — mai mult un podeț — era aruncat peste o albă îngustă, plină de bolovani printre care se scurgea un firicel de apă limpede.

„412... 411... 410...” Lăsară în urmă încă o stație, se apropiară de următoarea. Pavel își

stăpînea cu greu emoția, inima îi bătea iute, ca o nebună, parcă să-i spargă coșul pieptului. „Dar dacă soldatul o să prindă de veste?” îi trecu prin minte.

„409... 408... 407...” continuă el totuși să numere, în gînd. La kilometrul imediat următor, întinse mîna spre regulatorul de aburi, pregătit să oprească. Observase o baliză cu trei dungi negre, în diagonală, care anunța semnalul de distanță. Semaforul era însă liber. Trecură pe lingă el cu viteza reglementară. Se apropiau de clădirea stației. Din goana trenului, văzu o scenă care-l făcu să tresară. Din biroul de mișcare, un funcționar scund, negricios, care părea a fi telegrafistul, năvălise val-vîrtej pe peron și-i făcea semne disperate să oprească. Mai mult nu putu desluși. Peronul rămase în urmă. Instinctiv, se suci spre fochist. Pe fața lui încordată, era întipărită toată gravitatea situației. „Nici o grijă, mînă mai departe!” îi făcu acesta semn cu capul.

Ingrijorat și fără să-și scoată din cap semnălizările disperate ale telegrafistului, acceleră totuși viteza. Intrară în curbă. Mașina gonia și zvrîlea rotocoale de fum cenușiu. Pe Pavel gîndurile îl hărțuiau. „Dar dacă n-ajungem la timp? Unde era trenul celălalt? Venea oare înspre ei? Ce-o să se întîmple? Cum de i-a dat liber impiegatul

stației vecine? Și de ce telegrafistul a fost înștiințat atît de tîrziu?”

Nelinistit, Pavel își scoase umărul pe ferestruica marchizei. Își ascuți auzul. Scrută de pîrtărea. Nu se auzea nici un zîur, nu se zărea nici urmă de fum. Pesemne că trenul blindat abia trecuse prin stația vecină.

„Poate c-ajungem totuși la timp”, își zise el, cu mîna încleștată pe regulator.

După o clipă, se suci iute spre fochist, cercetîndu-l din ochi. Vasile Roșca îi zîmbea. „La dracu’, el nu-și dă seama?” gîndi Pavel. Fochistul însă continua să zîmbească. „Nici o grijă, nici o grijă!” părea a spune ochii lui.

Curînd, începură să urce. Locomotiva trăgea din greu, gîfîind. Deodată, lui Pavel îi trecu prin minte gîndul că ar putea să moară. Inima încetă parcă să-i mai bată, o clipă. Sîngele îi fugi din obraji. Nu, nu voia să moară! Era tînăr, abia împlinise douăzeci și șapte de ani. Și acum, mai mult ca oricînd, voia să trăiască, să se bucure de viață. Ce s-ar întîmpla cu hiata maică-sa? N-a pățimit destul? Nu era de ajuns c-a mai pierdut un copil, soțul, fratele? Ce-ar spune aflînd că și el, Pavel, singura-i mîngîiere și sprijin la bătrînețe, a pierit într-o ciocnire groaznică de trenuri? Și-ar pierde mințile, desigur!

„La dracu’, îmi fac gînduri negre degeaba! Și mai am pretenția să fiu un luptător!” găsi el răspunsul atîtor întrebări care-l chinuiau.

Cu mîneca unsuroasă a hainei își șterse fruntea plină toată de o sudoare mărunță, rece. Vasile Roșca îi zîmbea: „Nici o grijă, Pavele! Ai încredere în mine, în tovarășii noștri. Au luat ei măsurile necesare!” — ar fi voit să-i spună.

Dar nu era nevoie. Pavel înțelegea. Își aduse numaidecît aminte că se apropiau de punctul de oprire și începu iar să numere, în gînd: „405... 404... 403...”

Se apropiau de ieșirea din curbă. Pînă la pod mai erau vreo opt sute de metri. Deodată, lui Pavel îi fulgeră un alt gînd prin minte: „Dar mecanicul de pe trenul blindat? Dar fochistul? Oare viața lor nu era în primejdie?”... Și aproape în aceeași clipă, un al doilea gînd, liniștitor, îl înlătură pe celălalt. La dracu! N-avea de ce să tremure pentru soarta lor! Trenurile blindate erau conduse de hitleriști, de oameni de încredere, verificați, la fel de înrăiți și cruzi, ca și soldatul ăsta. Și asemenea fiare, asemenea bestii cu chip de om trebuiau stîrpite pînă la unul, să nu mai rămînă picior!

Ieșiră din curbă. Doar cinci sute de metri mai erau pînă la pod. Vasile Roșca se uită la Pavel, să-i facă semn. Pavel înclină ușor capul. „Nici o grijă, nea Vasile!” îi răspunse el, din ochi.

În sfîrșit, locomotiva urcă o mică rampă, coborî, și, deodată, la o nouă cotitură, poiana cu pădurea ei de ulmi și mesteceni începu să li se desfășoare în fața ochilor, în toată minunata ei frumusețe.

„Gata, e timpul să opresc!”, își spuse Pavel, privindu-l cu coada ochiului pe soldatul care moțăia.

Trase de regulator, micșoră viteza. Mașina începu să piloteze, să meargă din ce în ce mai încet, pufîind și slobozind valuri suierătoare de aburi, apoi, deodată, înțepenii locului. Simțînd că se întîmplă ceva deosebit, soldatul tresări, strînse instinctiv arma la piept. Și se repezi la ferestruica marchizei, să se uite în lungul liniei. Nu se vedea însă nici un semnal de oprire.

— *Was gibt es?... Wozu hast du angehalten?...?*⁹⁾ — urlă el, întorcîndu-se spre Pavel și aruncîndu-i o privire ascuțită, bănuitoare.

— S-a stricat ceva la locomotivă! — sări Roșca, cu gura, prefăcîndu-se că trage de unu! din robinetii de scurgere ai cilindrilor.

— Waaas!... — răcni neamțul, înfîngîndu-și privirea dușmănoasă în ochii lui.

— S-a stricat!... Kaput!... Kaput!... — îi explică Roșca, mai mult prin semn decît cu vorbele. Dar nu-i nimic grav — adăugă el, încercînd să-l liniștească. *Nicht's!... Imediat repar!*...

Hitleristul era însă furios. Începu să înjure, să bombăne și să se învîrtească prin marchiză ca într-o cușcă. Se uită la pîrghiile, la robinetele și mașinăriile complicate, al căror mecanism complex nu-l înțelegea, își scoase capul peste ușă, afară, să vadă dacă ceilalți soldați de pază se găsesc la posturile lor, apoi se întoarse și începu iar să înjure și să pufăie pe nări. În timpul

⁹⁾ Ce e? De ce ai oprit?

acesta, Pavel luase un ciocan și o cheie din lădița cu scule și se pregătea să coboare.

— Trebuie să ies! — arătă el spre ușă. Defectul e afară, la pistoane.

— Ja, ja... — dădu și Roșca cu gura. Afară este defectul! Heraus!... Trebuie să repare pistoanele... Înțelegi?... Piston!... Fiș, fiș, fiș!...

— Ja, gut! Kannst aussteigen!...¹⁰⁾ — conveni soldatul, clătînd dușmănos din cap.

Pavel vîrî cheia și ciocanul în buzunare, să-i fie mîinile libere, apoi se apucă de barele marchizei și coborî. Soldatul îi urmărea atent fiecare mișcare. În spatele lui, Vasile Roșca aștepta momentul prielnic. Își făcuse socoteala că imediat ce Pavel va fugi în pădure, soldatul o să dea alarma și o să încerce să alerge după el, să-l someze. Atunci, profitînd de neatenție, va coborî pe partea opusă, și, pe la botul locomotivei, va sări șantul betonat care despărțea linia ferată de liziera pădurii.

Se simțea totuși neliniștit. Trecură două minute de așteptare mută, chinuitoare. Și în aceste două minute, el trăgea cu urechea afară, departe înspre locul pe unde bănuia că s-ar afla trenul blindat. Nu se auzea însă nici un șuier. Se auzeau numai ciocănituri în armătura pistoanelor de la locomotivă lor. Își dete seama că Pavel simula repararea defectului închipuit, prefăcîndu-se că strînge piulițele.

„Dar de ce nu fuge o dată?” se întrebă el.

Însă aproape în aceeași clipă, observă un lucru care-l făcu să tresară. Soldatul se năpusti spre ușă, își zvîrli privirea afară.

— Halt!... Zurück!...¹¹⁾ — începu acesta să strige, ca un apucat, spre mecanicul care o luase la fugă, de-a dreptul spre pădure.

Așteptă o clipă, și, dacă văzu că n-avea de gînd să se întoarcă, vîrî iute mîna în buzunar. Îi ghicise intenția. Scoase numaidecît un fluier și dădu alarma. Soldații de la vagoanele din urmă auziră și răspuseră și ei, după o clipă, cu fluierături, cu strigăte. Se deslușiseră parcă și niște lătrături de copoi.

În spatele hitleristului, Vasile Roșca pîndea încordat. Aștepta momentul să-l vadă coborînd de pe locomotivă, ca să poată fugi în pădure. Dar acesta, în loc să se dea jos, smuci deodată arma, trase pîedica și o duse repede la ochi, cu gînd ca să deschidă focul.

„O să-l împuste!”... îi fulgeră deodată prin minte, lui Vasile Roșca.

Nu mai era vreme de pierdut. Cu amîndouă mîinile, înșfăcă lopata de coadă și-l izbi o dată, cu sete. Îl văzu că scapă arma din mîini, că se clatină, dînd să apuce ceva. Închipuindu-și că vrea să se întoarcă spre el, Vasile Roșca îl mai izbi o dată, cu toată puterea. Auzi un pîrîit scurt, înfundat, urmat de niște gemete bolborosite. Apoi, fără să mai aștepte să-l vadă căzînd, se smuci și-i rezezi lopata în piept, îmbrîncindu-l spre tender. În sfîrșit, hitleristul se rostogoli pe spate, ca un ghemotoc de cîrpă.

Afară strigătele se auzeau întruna, furioase, însoțite de fluierături și lătrături de cîini. Doi soldați o luaseră la fugă prin pădure, în urmărirea mecanicului. Se auziră și cîteva împuscături, apoi altele, tot mai depărtate.

Fără să mai piardă timp, Vasile Roșca deschise regulatorul și trenul se puse în mișcare. Încă nu era momentul să sară. Așteptă cîteva clipe, încordat, să vadă ce aveau de gînd să facă soldații rămași de pază. Îi auzi strigînd și trăgînd două focuri de armă în aer, ca să-l silească să oprească trenul. Dar Roșca nu se sperie. Îndirjit, împinse mai departe regulatorul. Trenul își mări viteza și, peste puțin, avea să alerge nebuneste.

„Numai de nu le-ar da în gînd s-o ia pe acoperișurile vagoanelor!” își spuse Vasile Roșca neliniștit.

Își făcuse socoteala că n-ar mai avea totuși timp să vină pînă la el. Dacă l-ar zări fugînd, de bună seamă că hitleriștii ar deschide focul — și nu le-ar mai fi prea greu să-l nimerească.

Cu mișcări iuți, înfrigate, se prinse de barele de fier ale marchizei și coborî scărița. Pe ultima treaptă, se opri. Prevăzător întoarse capul spre vagoanele din urmă. Doi soldați se arcaseră pe acoperiș și se țirau în patru labe spre locomotivă. Înțelese că nu mai era nici o clipă de pierdut; sări și o luă la fugă spre pădure, în direcția unde arborii erau mai deși.

FILATOAREA FRUNTAȘĂ

În schimbul în care lucrează utemista Ioana Ionescu, mașina acesteia nu prea cunoaște oprirea. Șuvițele

de bumbac trec fără încetare prin mașină, transformîndu-se în mii și mii de metri de firisoare subțiri, ce vor deveni apoi material pentru lenjerie, tricotașe etc. Tînăra muncitoare Ioana Ionescu, de la secția fleyere a fabricii „Iesătura” din Iași, acordă, de asemenea, multă atenție calității. Acum, în aceste zile în care oamenii muncii din țara noastră își închină succesele lor în producție celui de-al II-lea Congres al partidului, și utemista Ioana Ionescu realizează cu regularitate, în fiecare zi, depășiri de norme. Ia-o în fotografie de față, urmărind mersul mașinii împreună cu maestrul Pădureanu Aurel.

Fotografie de S. STEINER

„Chiar dacă mă observă, o să le fie greu ca să mă poată nimeri!” își zise, cu gîndul la soldații de pe vagoanele trenului care-și sporea neconștient viteza.

Dar nu-și sfîrși bine gîndul, că un pîrîit de armă automată îl făcu să tresară. Întoarse capul din fugă, neștiind ce să creadă. Cîteva gloanțe îi fluierară pe lîngă urechi.

„Care din ei s-a apucat să tragă?” se întrebă. Nu bănuia că primejdia îl pîndea chiar de pe ultimul vagon. Observîndu-l că fuge, unul din soldați se ridicase în genunchi și așa, încordat, cu arma proptită în piept, înainte de a fi ajuns în dreptul lui, apăsase pe trăgaci și deschisese focul.

Vasile Roșca înțelese numaidecît primejdia. Se gîndi să se trîntească la pămînt, dar își dete seama că așa ceva nu l-ar feri din bătaia gloanțelor. Dimpotrivă, ar fi o țintă sigură!

Fără să-și mai întoarcă fața, iuți pasul și sări peste un ciot de arbore, negru și scorburos, răsărit pe neașteptate în drumu-i. Se împiedică, își pierdu echilibrul, căzu, dar se ridică numaidecît în picioare și-și continuă fuga. Vag, auzi parcă direcția trenului blindat care se apropia din dreapta opusă.

„Dacă apuc să intru în pădure, sînt scapat!” își spuse el, prins în pînza gloanțelor care-i fluierau sinistru pe lîngă urechi.

Nu mai ajunse însă să treacă de hotarul pădurii. Simți parcă o furnicătură în spate, apoi alta, și încă una, ușoare ca niște înțepături de viespi, și o ceață deasă și neagră îi împinzi deodată vederea.

„Îmi pare că m-a nimerit!” mai apucă să-i treacă prin minte, înainte de a se prăbuși.

Dar gîndul i se frîne dintr-o dată și căzu grămadă, cu capul în piept, cu mîinile deschise larg în lături, parcă ar fi vrut să îmbrățișeze pămîntul pe care-l apăsase și cu care se înfrățise, astfel pentru totdeauna...

★

...Departe, în inima pădurii, lătrăturile se auzeau tot mai stîlce, tot mai îndepărtate. Pavel fugea, să scape de urmăritori. Cînd auzise primele împuscături, trase asupră-i de unul din soldații care purtau cîinii de lanț, știuse că n-au să-l nimerească. O făcuseră de bună seamă mai mult ca să-l sperie, ori poate ca să-și alunge propria lor teamă.

„Dar oare Roșca o fi izbutit să fugă?”, se tot întreba, în timp ce alerga printre arbori.

Hitleriștii erau acum departe, în urmă. Pavel nu cunoștea drumul. Alerga la întîmplare neobosit, printre arborii și tufe de scorumbe și smeuș, care-i închideau neconștient drumul. Știa că undeva, prin apropiere, curgea apa rîului care trecea pe sub podul unde oprise trenul — și alerga înspre ea, ca spre unica lui scăpare.

De jur-împrejur, se ridicau arborii înalți, rămuroși. Printre ochiurile frunzișurilor, se zărea cîte un petic de cer albastru. Cîinii lătrau mereu, cu glasuri sparte, dogite. Pavel îi ghicea adușmeșind aerul, tufe, locurile neumbrate. Printre lătrături, desluși un pîrîit scurt de armă, apoi altul mai înverșunat, de parcă ar fi fost ecoul primei rafale.

„Pesemne c-au tras după Roșca!” bănuia el, fără a încetini însă o singură clipă, fuga.

Se înțeleseseră ca, imediat ce vor reuși să scape, să se întîlnească pe albia rîului, în sus. Acolo prin preajmă, aveau să fie întîmpinați de un om, care avea să le arate drumul.

Deodată, arborii începură să se rărească, să se tragă în lături. Văzu deschizîndu-se un luminiiș și, în marginea lui, o poieniță care cobora lin către albia rîului. Alergă într-acolo, se împiedică, își regăsi îndată echilibrul și, fără să încetinească fuga, sări în apa care aici îi venea aproape de genunchi.

Nu simțea de loc oboseala. Apa rece a rîului îi pătrunse pînă la piele, îi intră în bocanci. Ocoli un holovan colțuros și trecu printr-o bulboană, unde valurile repezi se învîrtejeau și spumegau, ca răscolite de o mină nevăzută. Pînă la țarm, nu mai era mult. Își încordă puterile grăbit să scape mai repede de urmăritori.

Dar cînd să pună piciorul pe țarm, o detunătură îngrozitoare făcu să se cutremure văzduhul, urmată apoi de altele mai mici și de hurituri de vagoane, care parcă se încălecau și se rostogoleau în afunduri de prăpastie. Părea că întreaga vale fierbea și clocotea, iar nu mult după aceea, de la un capăt al pădurii, frunzișul arborilor prinse a tremura și a tălăzui ușor, de parcă o mină nevăzută și-ar fi plimbat degetele mîngîietoare pe deasupra.

Rămase cu gura căscată și holbă ochii la fumul și flăcările uriașe, care se năpusteau vijelioase în sus, de parcă mii și mii de trenuri s-ar fi ciocnit și ar fi sărit cu toate în aer.

10) Bine, poți să cobori.

11) Stai, înapoi!

Unde s-a tipărit MOLDOVA ROȘIE

— reportaj —
de F. URSEANU

— Ține, a sosit „Moldova Roșie“! Citește-o și dă-o mai departe! Sint cuvinte spuse la repezeală de un muncitor. E cederist la atelierul Nicolina, din Iași. Fuge din secție în secție. Trece în grabă prin atelierul de rotărie, pe la ajustaj, pe la strungărie, pe la montaj. Se oprește la turnătorie. Aici ziarul are mulți cititori. Ii știe pe toți; toți sint tovarășii lui Ilie Pintilie. Împărțirea ziarului trebuie făcută imediat și atent; banii pe ziar îi va lua mai târziu. Important este să se citească de îndată protestul partidului: burghezia i-a asasinat la Doftana pe Ilie Pintilie și pe alți treisprezece tovarăși.

Ziarul acesta mic, împăturit, cu titlul tipărit în roșu, trece pe ascuns, dintr-o mână în alta, dintr-un buzunar în altul...

1939-1940-1941. Ani negri în România burgheză — negri pentru muncitori, pentru țărani, intelectuali. Fascismul s-a întins în Europa ca pecinginea. A început al doilea război mondial. Cizma hitleristă mărșăluiește cu „pas de giscă“ pe caldarimul multor capitale. În România: închisori și lagăre. Comuniștii sint la datorie: luptă împotriva războiului, împotriva fascismului. Pe toate căile, de la om la om, prin manifeste răs-

pîndite în bezna nopții sau prin presă — presa ilegală — îmbărbătează și îndrumă. Într-un loc ferit, apare „Scinteia“; în alte părți, alte ziare. Se trag în taină în tipografiile înjghebate cu greu, sau la șapirograf.

Număr de număr, „Moldova Roșie“, organ al Comitetului regional Moldova al Partidului Comunist din România, se răspîndește în masele largi. O așteaptă tipografia și cederistii din Iași, ajunge pe cheurile și în docurile din Galați, la Botoșani, printre țărani săraci de pe Valea Jijiei, printre petroliștii din Moinești și textiliștii din Buhuși, printre soldații din cazarmile orașelor moldovene, printre muncitorii forestieri de pe malul Bistriței, printre minerii din Comănești. Duce cuvîntul partidului, îndeamnă la luptă împotriva fascismului.

În multe case, cu perdelele lăsate, la lumina unei lămpi de gaz sau a unui opaiț, se citește „Moldova Roșie“. În România, guvernează criminalii lui Codreanu; poporul este înfometat, dar garda de fier trimite alimente în Germania și în Italia fascistă. Ziarul demască. În același timp, se publică apelul partidului: „La luptă revoluționară pentru doborîrea dictaturii militarogardiste!“ „La luptă contra războiului!“

— Sintem gata! — gîndesc muncitorii.

Cititorii „Moldovei Roșii“ mai află din ziar și alte știri din țară:

La „Malaxa“, muncitorii n-au sală de mese. Masa o iau pe cîmp, iară pe zăpadă, vara sub arșiță. În schimb, patronul acordă 5 milioane pentru „ajutorul legionar“...

La batalionul de transmisiune din corpul I gardă, un grup de soldați au fost arestați și schingiuți, timp de patru zile, pentru că au cerut să fie scoși la raport. Soldații cereau pîinea de un kilogram, și nu de 600 grame. Erau furati. Mai cereau mîncare omească. Nici cîinii nu puteau mîncă hrana soldaților. Strigau să fie desconcentrați.

Un articol răscolitor, pe care nici un ziar din presa oficială nu l-ar fi publicat: „Femeile din Iași la luptă“. „Moldova Roșie“ îl publică:

9 septembrie — zece mii de femei, ai căror bărbați sint concentrați, au demonstrat, cu copiii în brațe, pe străzile Iașului. Cereau ajutor și desconcentrare bărbaților. Înconjurate de jandarmi și poliție, femeile din Iași nu s-au intimidat. Au continuat să demonstreze cu curaj. Au strigat:

— Vrem ajutor!
— Dați-ne înapoi bărbații! Sufferă pe zonă numai pentru cei bogăți.

Primarul Iașului, generalul Ionescu, a încercat să fugă. Ii era teamă de femei. Cu cîteva zile în urmă, le păcălise: „pe cuvînt de ostaș“ — le spusese minciunosul — dorința voastră va fi satisfăcută“.

De data aceasta, n-a scăpat. Femeile l-au prins. A încercat o diversivune:

— Evreii sint de vină! — zicea generalul.

— Minciuni! — răspundeau femeile. Ce, evreii conduc guvernul sau primăria?

Indignarea celor zece mii de femei a crescut. Au rupt gardul și au spart geamurile primăriei.

„Moldova Roșie“ îmbărbătează: „Femei, continuați lupta voastră. Chemați noi mii de femei la luptă!“ Acesta era cuvîntul partidului, în acele zile din septembrie 1940.

★

Cu fiecare număr nou din „Moldova Roșie“ siguranța fascistă se pune tot mai mult în mișcare. Ea nu poate împiedica răspîndirea ziarului. Unde se tipărea? Aceasta fascistii n-au putut-o afla niciodată.

★

Am vizitat recent locul unde s-a tipărit „Moldova Roșie“: satul Vlădiceni, comuna Tomești, raionul Iași. Aici, o placă de marmură așezată pe peretele dinspre răsărit al unei case țărănești conține următoarea inscripție:

„În această casă s-a tipărit, în anul 1939, ziarul „Moldova Roșie“, organ al Comitetului regional Moldova al Partidului Comunist din România, care ducea în masele muncitoare cuvîntul de luptă al partidului“.

Vlădiceni e mai mult un cătun: vreo cîteva zeci de case răsirate pe coline și pe dealuri, printre livezi și vii. Prin sat, nu poți umbla pe

drum drept. Sau urci, sau cobori. Ca un oblon uriaș, un deal înalt și semeț acoperă fața satului. I se zice dealul Mindrului. Spre răsărit, de pe creasta pleșuvă, zărești apa domoală a Prutului; spre apus, ochiul prinde în întregime — panoramic — Iașul.

Stăpînirea de pe vremuri nici nu voia să știe de existența satului. Oamenii cereau școală pentru copii; prefectul le-a făcut post de jandarmi. Oamenii cereau drumuri; li se trimitea receptorul. Toba receptorului la ușa țaranului batea mai tare decît grîndina în vie.

Zile și nopți negre în România burgheză. Ani de asuprire și exploatare. Se pregătea marea atac

Facsimile din ziarul „Moldova Roșie“.

fascist împotriva Uniunii Sovietice. Jandarmul din sat raportează legiunii: la Vlădiceni, nimic nou... Ce oare se putea întimpla într-un sat ponosit, uitat de lume?

Și, totuși, la Vlădiceni se-ntimpla ceva nou...
Moș Ion își avea casa cocotată pe deal; casă de om gospodăru, cu trei încăperi, cu cerdac și cu acoperiș de șindrilă. În spate, avea vreun șterf de hectar de vie și o livadă. Adeseori bătrînul obișnuia să stea la taifas cu copiii săi, în capul livezii de pe deal, acolo de unde se pot zări șinele liniei ferate.

Moș Ion știa dirzenia feciorului, știa ce simte cînd vede ce pregătesc fascistii. O știa și pe

Fotografie de S. STEINER

Aglăia — la fel cu frate-său. Și în el, bătrînul, clocotea ura împotriva asupritorilor, a moșierilor, a chiaburilor. Într-o zi, s-a certat cu un chiabur. N-a trecut mult și l-au înșfăcat jandarmii. L-au judecat după legea micului parchet. Sentința: șase luni închisoare pentru... „lêse-majesté“. În cearta cu chiaburul, moș Ion pomenise ceva la adresa lui vodă.

Lui moș Ion „i-a deschis capul“ — cum se spune pe la țară — fecioru-său, Dumitru. L-a lămurit el cum stau lucrurile și cu cei de la țîrg, și cu cei de la țară, cum sînt exploatați oamenii și ce e de făcut. Dumitru o lămurise și pe Aglaia, și pe maică-sa, Maria. Pentru lucrul acesta, venea des pe acasă. De ucenic, încă de la 15 ani, Dumitru lucra într-o tipografie, la Iași. Muncitorii tipografi l-au crescut, l-au învățat meseria, iar partidul l-a educat și i-a acordat încrederea. Înainte de a începe și el să lămurească pe alții, Dumitru începuse să-și lămurească propria familie. Așa înțelegea că-i bine. Oamenii cu care lucra au prins drag de el. Au prins apoi drag și de familia lui și, ani în șir, în zilele de sârbătoare, urcau în deal, la Vlădiceni. La casa lui moș Ion. Multe s-au discutat aici și multe s-au hotărît aici. De nimic, însă, n-au aflat nici jandarmii și nici chiaburii din sat.

★

Anul 1939. La casa lui moș Ion, țărănul din Vlădiceni se mai ridică doi pereți — pereți de chirpici; în fața acestora, un alt perete, din scînduri. În felul acesta, s-a mai făcut o odaie micuță, cam de vreo doi metri lungime și un metru lățime. Fără ferestre și fără o ușă ca toate ușile. O cameră între doi pereți, ferită de ochii dușmani. Se intră în această cameră ascunsă, printr-o ușiță invizibilă pentru un străin, tăiată în scîndurile ce formează cel de-al patrulea perete al cămăruței. Înăuntru, în jurul pereților, policioare. Pe ele, teancuri de hîrtie albă. În stînga, o masă cu cutiuțe. În fiecare cutiuță, litere de plumb; litere mici, să între cît mai mult într-o pagină — corp „șase“, cum le definesc tipograful. În dreapta, o mică mașină de tipărit, acționată cu mîna — un „boston“ — iar sub masă, tot ce mai trebuie pentru tipar: cerneluri, regleți de plumb și altele. În atelierul acesta micuț lucrează un singur om. Adună cu mîgălă literă lingă literă, rînd lingă rînd, coloană lingă coloană; transformă în cuvînt tipărit chemările la luptă ale partidului. Zile și nopți, aceeași muncă: se tipărește ziarul „Moldova Roșie“. Ziarul acesta trebuie să apară regulat, să ajungă la timp în ateliere, în uzine, în sate, pe străzi. Ziarul acesta trebuie să apară frumos — în condițiuni grafice bune. Să fie atît de frumos tipărit, încît copiii siguranței să nu bănuiască un singur moment că-i tipărit în fundul unui sat pierdut printre dealuri și văgăuni.

Din cînd în cînd, Aglaia, fata lui moș Ion, intră și ea în atelier. Ajută: spală mașina, taie hîrtia, pregătește materialele. Nu-i străină de tot ce se-ntîmplă aici. E alături și fratele ei. Alături de cauza partidului sînt și moș Ion, și mama Maria, nevastă-sa. — Ti-ai pregătit papornîța? — se adresează meșterul, din atelier, Aglaiei. Ziarul e gata!

Rînduite frumos, pachetele cu exemplare din „Moldova Roșie“ trec de pe raft, în coșul Aglaiei — în papornîța, cum i se spune prin partea locului — unde sînt acoperite cu pătrunjel sau salată, cu fructe, cu tot ceea ce o tînără țărancă poate duce la țîrg. Aglaia se duce la Iași, le încredințează legăturii ei. Se duce pe un drum, se-ntoarce pe altul, folosește cărările și crestele dealurilor. Ocoleşte barierele orașului, ocoleşte ochii iscoditori ai copoilor de la siguranță. Aceleași drumuri le face uneori și cel ce tipărește ziarul. La înapoiere, aduce materiale, manuscrisele articolelor ce trebuie să apară, chemările partidului. Sînt și sarcini deosebite: va trebui să tipărească nu numai ziarul, ci și unele broșuri sau manifeste.

Moș Ion, bătrînul, tînărul Dumitru, Aglaia, soră-sa, și mama Maria, țărării aceștia de pe dealul Vlădicenilor, nu s-au speriat nici cînd chiaburii din sat au început să dea ocol casei lor și nici cînd au fost arestați, interogați, amenințați și schingiuiți de jandarmi și de agenții de la siguranța din Iași.

O zi și o noapte au chinuit-o fasciștii pe bătrîna mamă a îndrăznețului tipograf. Jandarmii și agenții au legat-o de stîlpul felinarului din curte. Era o zi de toamnă, mohorîtă, rece. Ploaia, amestecată cu fulgi de zăpadă, cădea peste ea o dată cu ploaia de injurături și de lovituri ale bestiilor. N-au putut însă afla unde se tipărește „Moldova Roșie“. N-au putut afla nici stăpîinii lor de la Iași și nici călăii de la curtea marțială. I-au dat totuși bătrînei șase luni de închisoare.

Cînd mama s-a înapoiat, cu bocceluța în mîină, de la Galați, închisoarea aceea sinistrală de la Iași, și-a găsit casa jefuită. Chiaburii din sat îi luaseră toate lucrurile. Bătrîna a mai apucat să vadă zăvezile eliberării, dar n-a mai trăit decît cîțiva ani. „Cercetările“ la siguranță și închisoarea i-au scurtat viața. Nu l-a mai revăzut nici pe bărbatu-său, pe moș Ion. Bătrînul murise în închisoarea de la Lugoj. Zece ani i-au dat și lui, și Aglaiei, fii-sa. Aglaia a stat la Mîslea. Pe Dumitru, tipograful, l-au prins mai greu. I s-a dat muncă silnică pe viață. Eliberarea l-a prins în închisoarea de la Caransebeș.

Lîngă un pom, în livada casei lui moș Ion, se văd încă urmele unei gropi. Aici a stat îngropată tipografia cu care se tipărise „Moldova Roșie“. O îngropase, într-o noapte, Dumitru, tipograful, feciorul lui moș Ion. După eliberare, tot el a scos-o și a predat-o partidului.

Cinci ani au căutat-o copoii siguranței. Au ucis pe moș Ion și pe soția lui, au dat multora zeci de ani de pușcărie, au jefuit și au schingiuit, dar n-au găsit tipografia.

Vin mulți azi să viziteze căsuța din Vlădiceni. Citesc inscripția de pe casă și stau de vorbă cu Aglaia. Vin și copiii de la școală. Citesc inscripția de pe placa de marmură și pun întrebări. Aglaia le povestește adesea cum era pe vremea aceea. Iar cei care poartă la gît cravata roșie de pionier află cum au luptat comuniștii pentru cucerirea libertății de astăzi.

Erik MAJTENYI

De partea lui Gheorghe Doja

Proces pornit-a Doja de mult pentru pămînt și noi am dat sentință acuma decurînd. Unde scîlpeau, de fulger, mari coasele duium, cu alba fulgerare gonim noi noaptea-acum.

Pe unde ucigașul tron roșu sta-n hotar, acum roșesc cuploare vuid, furnale mari. Unde nelegiuții erau legiuitori, azi nu ne mai înghite mocirla-averii lor.

Acuma și puterea și-averea lu ji-o știi, iar drumul ne tot mîină în aspre bătălii. Cascadă purpurie — mătasa din drapel, noi prin bolovănișuri ne ducem după el.

Tot flutură și joacă sub vînturi ca un val, stegerul se-opîntește, prin mărăcini, spre mal. În frunte cu drapelul de flăcări ocolind și recea-nvîrtejire a rîului de-argint.

Să spun, iubii prieteni, că lupta noastră-i grea? Voi doar cu-ntreg poporul sînteți cuprinși de ea. Să luminez eu ținta în fața voastră, eu? Doar voi peste pămînturi îi creșteți curcubeu.

Și totuși azi pe glia lui Doja voi grăi, în timp ce noi seminte se-așază-n calde glii: Hei, dragi frățini, tovarăși, noi ce-am făcut e bun, dar noua rîndială ne cere și de-acum.

Ne cere seamă astăzi partidul tuturor, acum cînd el frămîntă un spic în pămîni, de zor, și cînd seminte pline cad lin foșnind în lut, cînd numărăm toți anii de trudă din trecut.

Greu fu, așa-i? Ci știm noi că nu va fi ușor. În pămîni avea-vom încă și răni care ne dor. Dar an de an în casă podoabe mîndre-aduni și spicele mai pline s-or strînge în cununi.

Cei care-n bătălie de mult ne-am încercat știm că de-acum în luptă stăm iar cu-adevărat, în vremea ce ne-așteaptă cu aspra-i trudă grea în care mulți odihnă și tihnă n-or avea.

Ne-așteaptă larg pămîntul de țelini și poveri, să învățăm copiii zilerilor de ieri, să dăm din focul nostru mulțimilor avînt și unde-i greu vîrtejul să ne-azvîrlim oricînd.

S-o spunem dar pe față: prea blînzi ades am fost cu cei care, în noapte, mai moșăiau la post, și c-am privit dușmanul ușor și-nfumurat, cum ne-mpresoară, hoțul, în seamă n-am băgat.

Zăgazurile toate să le păzim altcum, să nu le frîngă apa în bălăiosu-i drum. Că-n dosul lor acolo-i pămîntul drag, curat, ce sîngele lui Doja în brazde l-a păstrat.

Cascadă purpurie ni-i steagul de lumini, de țalpi s-agață spini, de haină mărăcini. De-or rupe-o, las' s-o rupă! — ci nalt și majestuos să fluture mătasa în vînt, victorios.

La judecată aspra el, Doja, a purces, noi hotărîm acuma, pe veci, acest proces. În rînduri largi ne cheamă-al partidului cuvînt și flamura lui Doja se-nalță fluturînd.

În romînește de Ion BRAD

de Rusalin MUREȘANU

Noapte neagră. Bolta se încrunță
A potop și a noroi grozav,
Și a brumă albă și mărunță,
Și a aer rece și jilav.
Ca o toacă uruind se-aude
O căruță undeva pe drum...
Toamna rece cu sprâncene ude
A-nvălît-o-n mantie de scrum...
Dodu-i în căruță sub zăbun;
De la firg îl tot sfințește ploaia.
Și-a luat și el un plug mai bun...
Cum să-l dea pe-al lui la colectivă?
Să-l întrebe unii:
„Ce e aia?”
El să zică: „Plug...” iar ei:
„Săăărac!

Noi voiam să-l facem sfîrîiac!”
Plugul nou e plug, ce tura-vura,
O să le-nchidă Dodu gural...

Caii frag din greu și aburesc
Nori ușori și nevăzuți de nime.
La ferești, acasă, se zăresc
Luminițe prin întunecime.
Și nevasta îl așteaptă-n pat
Izgonindu-și somnul rău, năuc.
Știe doar că el i-a cumpărat
Cizmulițe noi de cauciuc,
„Cu opincă — i-a zis el cu fală —
Umblă doar o individuală”.

ANUNȚ

de Mihai FILIP

O albină
își face neamul de ris.
(Deși el—neamul—
nu e cu nimic de vină).
A luat darul beției și al scandalului.
Chiar în ușa localului,
strigă: „Sînt albină!!!”

Rugăm să-ntrebați (familia cere):
Dacă-i albină, de ce nu face miere?!

COLECTIVA

— reportaj —

de Andrei CONSTANTIN

Sed pe malul Sut-Ghiolului. Pe un tăpșan se joacă în soare o ceată de copii. Dinspre gospodărie se aude larmă. Una din mașinile ei a adus materiale de construcție, alta pleacă cu zarzavat la piață. E atîta viață, atîta clocot, încît sufletul ți se umple de bucurie. Mi se pare că, de cînd lumea pe meleagurile astea viața a fost tumultuoasă și oamenii fericiți. Mi-am amintit însă versurile lui Ovidiu, poetul exilat în Scythia Minor, care spunea despre Dobrogea:

„Pustie, tristă, goală, nici arbore,
nici frunză;
Fugi, fugi de această țară, tu, omule
ferice!”

Veacuri în șir, pămîntul Dobrogei a fost la fel de sterp, încremenit într-o statornică pustietate, într-o tristețe cumplită. Am la mine însemnările unui călător de acum un veac. Inginerul agronom Ion Ionescu de la Brad, care dorea să cunoască Dobrogea. Și notațiile lui nu diferă în conținut de cele ale lui Ovidiu, făcute cu 1800 de ani în urmă. Om cu idei înaintate, participant activ la revoluția din 1848, Ionescu de la Brad era îndurerat de soarta țaranului și a pămîntului dobrogean și încerca să găsească o soluție potrivită pentru ridicarea acestui colț de țară.
Constatările lui, făcute în 1850-

De pe ogoarele colectivei, s-au transportat la vremea secerișului, grîne bogate. E mare rodul holdelor Dobrogei noi.

că „cele mai multe sate indicate pe hărți nu mai există”; că „drumurile sînt de așa natură, încît călătorul înțelept așteaptă timpul frumos, căldura și vîntul care usucă pămîntul și face calea practicabilă”; că „orice îmbunătățire a agriculturii atîrnă de mijlocul de a avea apă multă și fără cheltuială”; că „aci se duce o luptă pe tăcute între produsele vegetale și numărul animalelor” — au rămas valabile multă vreme — decenii de-a rîndul — și după moartea sa.

Versurile lui Ovidiu... Însemnările savantului român Ion Ionescu de la Brad.

Între unele și altele, timpul s-a scurs purtînd pe spinarea sa mai bine de 18 secole. Dar lamentările tristului surghiunit de la Tomis, ca și observațiile pline de amărăciune ale cărturarului român, au izvorît din aceeași realitate crudă, rămasă neschimbată de-a lungul sutelor de ani: aceeași Dobrogea roasă de sărăcie și boli, lipsită de bogăția vegetală și de bucurie.

...Astăzi, pămîntul Dobrogei te întîmpină cu ospitalitate și belșug. Sate mari, populate, ogoare brazdate de pluguri trase de tractoare, silozuri și hambare burdușite cu grîne, turme imense de oi

Mulgătorul Mitu Dumitru măsoară cantitatea de lapte dată în acea zi de vaca Epuroaica (producția ei e de 6205 litri anual).

- izvor de viață

Fotografii de A. MIHAILOPOL

și cirezi de vaci, pentru care fura-
jele nu mai sînt o problemă. Au în-
ceput să apară perdelele de protec-
ție întinse, care fac vîntul de stepă
mai puțin uscat și cerul mai puțin
neîndurător, construcții masive, șo-
sele pietruite cu granitul numeroa-
selor cariere dobrogene... Fiecare
pas făcut îți arată lucruri noi, ce
nu poartă pecetea vechimii, ci pros-
pețimea realizărilor ultimului dece-
niu, în care munca liberă și entu-
ziastă a transformat un pustiu în
pămînt roditor, în care oamenii au
învățat să stăpînească natura.

Am poposit mai mult într-un
sat din preajma Constanței, peste
care domneau, pînă nu de mult,
vînturile pustiitoare și sărate, ar-
șița ce mistuia cîmpia și oamenii,
bunul plac și huzurul exploataților.
Palazu Mare arată astăzi ca
o piatră prețioasă strălucitoare,
slefuită de mîna unui meșter care a
știut să afle, într-o tonă de pămînt,
tocmai bobul prețios pe care l-a
curățat, dîndu-i măreție.

În faptul serii, la coasuri potri-
vite de taifas, am trecut pragul ca-
sei colectivistului Nicolae Purcea.

Am intrat într-o cameră mare, lu-
minoasă, mobilată cu gust. De aici,
o ușă masivă de stejar se deschide
cître alte două camere, ce pre-
zentau același interior plăcut. Lu-
mină electrică, radio, baie.

Dintr-una în alta, am adus vorba
de Ionescu de la Brad.

— Un învățat care cutreiera a-
ceste meleaguri, cu o sută de ani
în urmă, arăta într-o lucrare a sa
că satele sînt pline de case goale.
Boala și sărăcia alungaseră locui-
torii spre alte zări.

Nicolae Purcea a zîmbit:

— Și noi am părăsit niște case...
Bordeiele din chirpici, în care am
îngropat sărăcia și bolile de care
pomenește învățatul nostru de acum
un veac. Și eu, ca și încă 42 de co-
lectiviști, am părăsit bordeiele.
I-am trecut pentru întotdeauna pra-
gul, am pășit din trecut în viitor.

Și săritura aceasta în viitor o în-
tîlnești pretutindeni în Palazu.
Cărturarul agronom arăta că, în
Dobrogea, „producțiile mici (5
boabe de grîu la unul semănat) sînt
obținute cu ajutorul rutinei; știința
agriculturii nici nu există“.

Ioana Petrescu, deputată în sfatul popular regional, își împarte vremea
între treburile gospodăriei, unde e îngrijitoare de păsări, și cele obștești.

Niciodată Tatal Urmet Archit nu și-ar fi închipuit că nu-i vor ajunge sacii
să încarce porumbul recoltat.

„Ani de zile am lucrat la Teodorescu și n-am avut piei nici pentru o căciulă.
De la gospodărie am luat anul ăsta șase piei să fac cojoc și pentru mine,
și pentru ai mei“. Colectivistul Petra D. Gheorghe e fericit. Cojocul ăsta e
ca cel din poveste: prevestește pieirea sărăciei.

Aceasta e căsuța cea nouă, pe care colectivitul Nicolae Purcea și-a construit-o cu ajutorul imprumutului acordat de stat...

Și belșugul obținut prin folosirea tehnicii, prin schimbarea condițiilor de muncă, prin lupta crâncenă de cucerire a naturii, se răsfrînge în traiul colectivităților. Satul vechi cu cocioabe mizere bate în retragere, lăsînd în loc o turmă de case tinere de piatră, spațioase, în care confortul modern își găsește tot mai mult loc: mobilă nouă, radio, aragazuri, lumină electrică. Oamenii merg la muncă senini și entuziaști. Cele cinci naționalități din sat nu se învrăjbesc. Încuscirile, petrecerile comune arată că cei ce muncesc laolaltă, pentru același scop, știu să trăiască prietenește și în bună pace.

Savantul luptător Ionescu de la Brad constata cu mîhnire, cu un veac în urmă, că Dobrogea e o țară pustie, care nu s-a schimbat de loc în cele 18 veacuri scurse de la exilul lui Ovidiu. El dădea ca leac folosirea tehnicii agricole. Dobrogea devine astăzi, cînd pe „pămîntul pustiu” de odinioară muncesc oameni liberi, „pămînt mănos”. În mîinile oamenilor, mînați de un scop, scopul fericirii lor, stă

Dr. Muche Filimon face controlul tuberculinării la vaca Roza — cea mai productivă vacă din gospodărie.

puterea de a schimba țelina neroditoare în cîmp îmbelșugat, casele pustii, în roi de veselie și fericire.

De la această mențiune și pînă la casa-laborator a colectivei din Palazu, a trecut nu numai un veac, ci și o orînduire. Trei colectivisti, printre care brigadierul Tinu Anton, împreună cu inginerul agronom Barbu Nicolae, experimentează soiuri noi de cereale sau de legume. Grîul dă azi o recoltă de 12 hoabe la unul semănat, adică 2000-2500 kg la hectar. Aici, la casa-laborator, s-a obținut un hibrid de porumb cu un spor de recoltă de 30 la sută. Aici, cei trei ucenici ai științelor agricole și inginerul au obținut sămînță de conopidă care, pînă nu de mult, se importa. Aici, s-au reușit, înfî experimental și apoi în producție mare, recolte deosebite de sfeclă, de cartofi etc.

De la producțiile mici, „obținute cu ajutorul rutinei”, colectivității, luptînd cu natura, cu rutina și cu inlunericul, au izbîndit, folosind

știința agriculturii, să obțină recolte mari. Folosirea mașinilor, a metodelor înaintate transformă neconținut pămîntul „searbăd și pustiit de vînturi și arșiță” în izvor de belșug. E destul să privești vara începutul unei zile de muncă. Spre cîmp, pornesc zece tractoare, patru combine, secerători-legători, urmate de camioanele gospodăriei și de un șir neîntrerupt de biciclete. O adevărată coloană motorizată.

Tehnica își spune cuvîntul pretutîndeni. Înfi în fermele gospodăriei. La păsări, afli că „cloșca mecanică” — clocitoarea — scoate 5000 de pui anual. La vite, că grajdul modern, curat și aerisit, e proaspăt construit, că vacile dau mii de kilograme de lapte peste ceea ce colectivității socoteau cu cîțiva ani în urmă drept o culme. Apa, problema-cheie de ieri, a fost rezolvată prin canalizare.

..Și iată aci bordelul mizer în care ani și ani a locuit familia lui Nicolae Purcea.

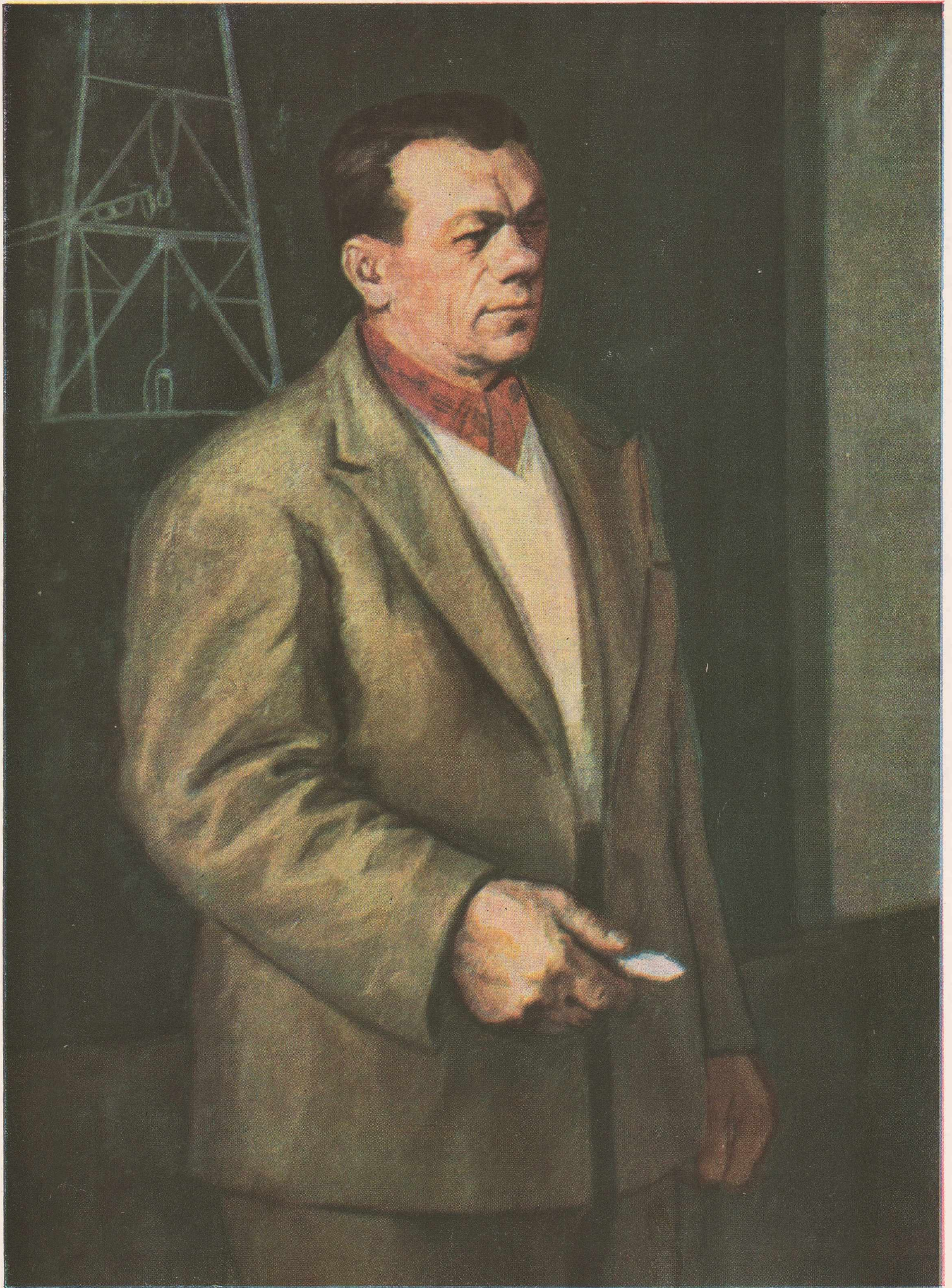
Pentru cei ce muncesc în S. M. T.

Succeselor în producție cu care oamenii muncii din țara noastră întîmpină Congresul partidului, li se alătură numeroase realizări social-culturale. Fotografia de față redă una dintre acestea, și anume cele două noi blocuri de locuințe și clubul

(în mijloc) în care muncitorii din S.M.T.-Topraisar, regiunea Constanța, își vor petrece în mod plăcut timpul liber. Fotografia a fost făcută cu cîteva zile înaintea inaugurării festive a acestor construcții, inaugurare ce a avut loc la 20 noiembrie a. c.

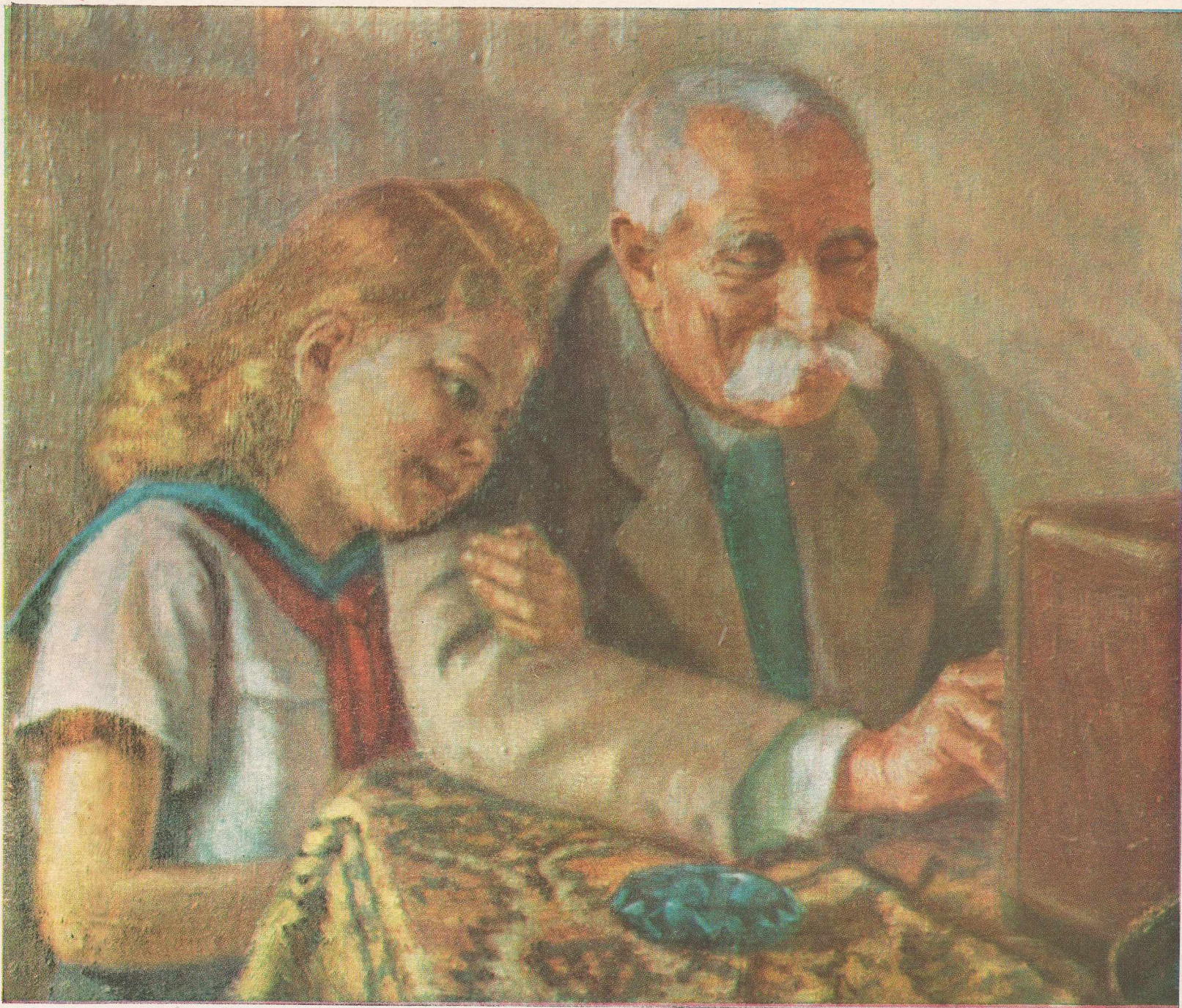
ECATERINA ZĂINESCU MARIN

Dumitru Arjan, Erou al Muncii Socialiste

LARISSA NEREUȚĂ ȘI VITALIE NEREUȚĂ

Pe ogoarele gospodăriei colective

PISKOLTI GABOR

Lingã radio

NAGY BELA ABODI
Laureat al Premiului de Stat

ADAM MICKIEWICZ

de Mihnea GHEORGHIU

In această iarnă, omenirea întregă evocă amintirea aceluia poet al lumii, aceluia mare om generos, bard și profet romantic al iubirii și al libertății, care a fost Adam Mickiewicz, poetul național al Poloniei, mort acum un veac.

Nouă ni-e cu atât mai lesne să privim cu ochii sufletului și să pătrundem marile zbucium al patriotului și înfocatului poet, cu cât el a apărut steagul desfășurat al libertății, surbugiile acelorasi vremi care ni i-au răpus pe Tudor din Vladimiri și pe Nicolae Bălcescu.

Europa se ridică atunci, abia dezmeticită, din beznă în care o întemnițase feudalismul, decapita regii în sunetul Marseillaisei și visa utopic la comunism. Niciodată ca atunci, în prima jumătate a veacului trecut, progresul omenirii nu s-a aflat mai împărțit între tendințe contradictorii, între vis și realitate, între căi, acțiuni și oameni mai singulari.

Unul dintre acci oameni, de o rară puritate morală, însuflețit de dorul sacrificiului pentru libertatea popoarelor și înzestrat cu un mare geniu poetic, a fost Adam, fiul avocatului Nicolai Mickiewicz și al soției acestuia, Barbara Majewska, născut în ajunul crăciunului 1798, în orașul fortificat Zaosie. Soarta a vrut ca poetul național al Poloniei să se nască la o răscruce de căi istorice și geografice, ce l-au prins, din fragedă vîrstă, în vârtejul înfrățirilor și dezbinărilor, cîntecelor și scrișnetelor de ură, cu care se arată soarelui omenirea biciuită de țări și dezamăgită de Bonaparte. Cu acest suflet involburat, a ieșit poetul din unduoasele ape ale copilăriei, dar cu ochii plini de farmecul peisajului natal și păstrînd, pe toată viața, în memorie, tradițiile aduse de baladă pe aripile timpului. Cîndva, mult mai tîrziu, Pușkin, marele lui prieten, îl va pune pe Oneghin să-și aducă aminte că, departe dus, în greu surghiun:

*„Mickiewicz a dat sunet lirei
Și-și amintea, în vers sonor,
De Lituania-i, cu dor...”*

Viforos și neînduplecat s-a aruncat în luptă tînrul Mickiewicz, fiind mereu animatorul neînfricat al celor mai multe dintre societățile patriotice clandestine ale tineretului polonez. Ca un manifest atotbirător se răspîndește „Oda tineretii”, avîntatul cîntec-program, prin care poetul vestește zorile Poloniei reînviată.

Atunci cînd națiunile erau cumpărate și vîndute, împărțite și realipite după bunul plac al intereselor stăpînitorilor încoronăți, popoarele au ridicat mai cu sîrg, din sînul lor, gînditori și ostași îndrăzneți, conducători și poeți ai luptelor pe baricade, iar Mickiewicz

primea cu mîndrie să ispășească vina de a fi unul dintre aceștia. Exilul în Rusia a fost pentru el prilej crucial de a-și îmbrățișa gîndurile pasionate cu acelea ale nobililor și neînfricaților decembrști, și, îndeosebi, cu ale lui Pușkin, învățînd să deosebească, fundamental, regimul autocratic araceevist, de lupta eroică a democraților revoluționari. E ceea ce șovinismul vremii n-a vrut să discearnă, atunci cînd Mickiewicz a dedicat o însuflețită odă „Prietenilor ruși”.

În vremea cînd poetul își plimba nostalgia pe malurile Mării Negre, faima lui depășise hotarele patriei. Baladele și romanele sale de inspirație populară, robuste, marcasez începutul poeziei poloneze romantice, iar drama „Strămoșii”, vibrînd de dragostea pentru datinile țării umilite și cotoprite, îl consacrase ca autor al uneia dintre cele mai înnoitoare opere ale epocii.

Cu o forță extraordinară — nutrită de înfrînerea lui Pușkin și înfrîurirea lui Byron — Mickiewicz își îmbogățește paleta stilistică, dînd ciclul nou, plînde maturitate poetică, al „Sonețelor din Crimeea” și a doua sa capodoperă de mari proporții, poemul istoric „Conrad Wallenrod”, operă tragică, în care deplînge înfrîngerea unui erou al luptelor pentru libertate, dar afirmă imortalitatea libertății popoarelor. Acest poem a exercitat o puternică

Basoreliev de M. I. Milberger, reprezentînd pe Mickiewicz și Pușkin. Basorelieful e zidit în fațada casei în care a locuit Mickiewicz la Moscova.

influență asupra tineretului combatant polonez, alegoria istorică fiind înțeleasă ca o stratagemă împotriva cenzurii țariste, de sub care țîșnea, ca o flacără în veci

Adam Mickiewicz

nestinsă, speranța revoluționarilor și patrioților. „Wallenrod” a fost cartea de căpătîi a făuritorilor răscoalei glorioase din 1830-1831, pe care poporul polonez îi cinstește cu o profundă pietate și admirație.

După înăbușirea răscoalei, adînc zgduuit, poetul rătăcește prin Europa, în căutarea unor prieteni cu sprijinul cărora să stîrneasca un curent de simpatie pentru Polonia însîngerată. Evocînd evenimentul care pentru dînsul însemnase un răsărit de soare — procesul tineretului patriotic din Wilna — el scrie partea a treia din „Strămoșii”, un „mister dramatic” de o excepțională forță realităstă de sugestie, comparabilă — după mărturiile vremii — doar cu „Divina Comedia” și cu cele mai bune evocări dramatice, ale lui Goethe și Byron. Parcurgînd o traducere în proză în limba franceză a poemului acestuia, romanciera Georges Sand — prietena lui nopîn — a declarat chiar, că „de la prorociei Sionului... n-a mai fost alt glas care să se ridice cu atîta tărie, pentru a exalta o temă atît de vastă cum este căderea unui popor”.

Dar această sfîșietoare durere a pribeagului cîntăreț nu s-a mai alinat în cîntece; ani de zile, de aici înainte, chinuit de întrebări fără răspuns, atras de năluca mesianică a misticului Twanski, hărțuit de săpăcie și consumat de mari suferințe

personale, Mickiewicz tace. În capitala Franței ia parte la ședințele „Asociației Proscrișilor” (germani) și organizează un fel de societate de luptă a refugiaților polonezi. Apoi, lucrează la „Pan Tadeus”, (în romînește sub tipar, în traducerea remarcabilă a lui M. R. Paraschivescu), epopeea ce-i va conferi faima mondială, de care s-a bucurat de atunci încoace. Dar viața între străini e grea. Bardul incomparabil al Poloniei trebuie să-și câștige existența dînd lecții sau ținînd conferințe. Apoi o catedră universitară îi acordă o satisfacție vremelnică. Pleacă la Roma, unde organizează legiunea voluntarilor polonezi pentru sprijinirea insurecției patriotice a itali-

enilor. E urmărit și trebuie să se întoarcă la Paris. Sîntem la începutul anului 1848 și, în februarie, apare la Londra documentul primordial al socialismului științific: „Manifestul Partidului Comunist”. Începe anul revoluționar, așa cum îl cunoaștem din istorie. La 20 august, într-un editorial din „Noua gazetă renană”, Marx cere întemeierea unei Polonii democratice. Mickiewicz fondează, la Paris, ziarul „Tribuna popoarelor”, în care duce o campanie hotărîtă pentru năruirea tiraniilor și instaurarea libertății tuturor națiunilor, sub flamura socialismului.

Cenzura și exilul îl îndepărtează iarăși, forțat, din mijlocul acestor preocupări, cărora e gata să le sacrifice totul. Dar care tot? Nu are materialmente nimic. E sărac lipit, familia sa e dezmembrată și năruită de necruțătoarea boală de nervi a soției, tovarășii săi de luptă sînt risipiți, întemnițați sau în pămînt, „cu inima străpunsă de gloantele tiranilor”, el însuși e dezorientat, slab, părăsit, parcă fără țel.

Ceva din tragedia depărțirii de țară a lui Bălcescu îndurerează, desigur, acest mare suflet pribeag, de savant, erou și poet.

Îi rămînea viața, ultimul bun. Pleacă în Turcia, să

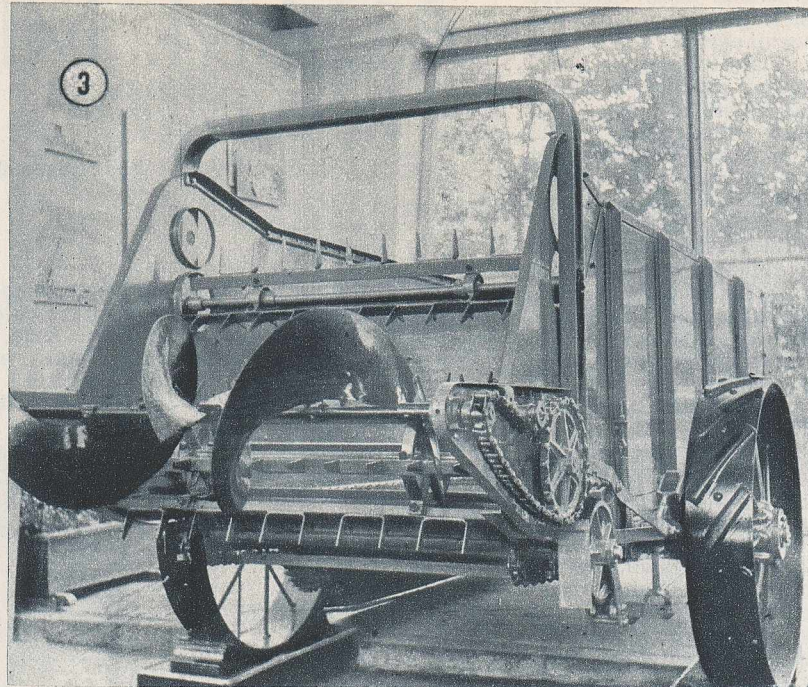
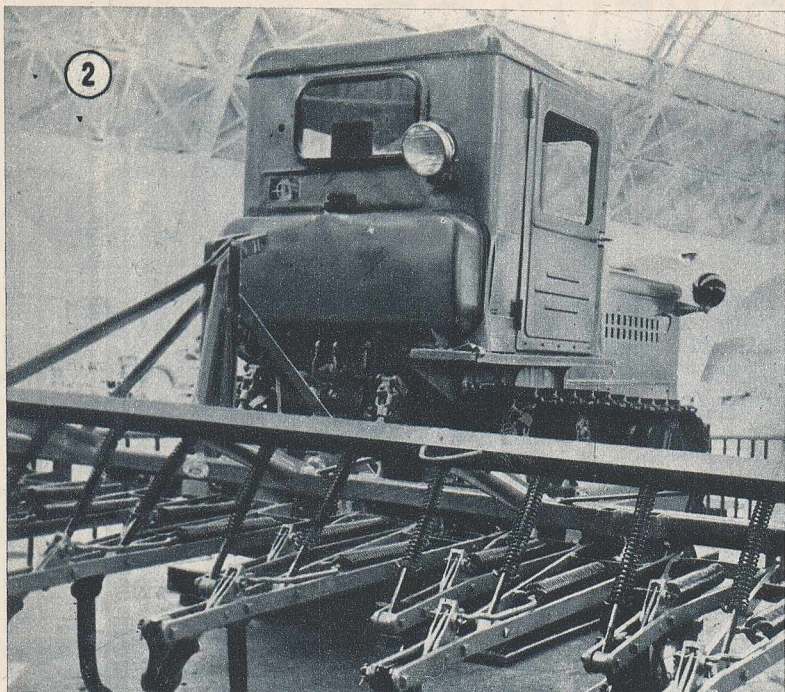
Monumentul lui Mickiewicz din Varșovia, distrus în timpul războiului și reconstruit în 1950.

strînga rîndurile unei legiuni poloneze. În toată trudnică sale activitate, boala bătăliilor deșertului, holera, îi seceră viața, la 26 noiembrie 1855, răpînd omenirii pe unul dintre cei mai mari scriitori ai secolului al XIX-lea.

Oameni ca Byron, Pușkin, Bălcescu și Mickiewicz și-au legat viața și opera de năzuințele superioare ale popoarelor. Măreția lui Adam Mickiewicz constă în chipul strălucit în care a înfrunghiat — puternic și profund — spiritul național al Poloniei, nedespărțit de mersul înainte al umanității.

Lumea a luat altă față. Polonia a crescut din ruine și restituie, cu mîndrie, poetului ei romantic, slava pe care, în vitregia anilor, nu i-a putut-o pe deplin dăru. Polonia nouă, democrată, a denumit întregul an 1955, „anul Mickiewicz”, ca un prinos adus aceluia a cărui liră a știut să cînte, în uragane, imnul speranțelor înfruptuite astăzi.

CU MIJLOACELE CO

Pe întinsul ogorului de aur, ce se așterne asemenea unui imens covor, pînă departe, spre orizont, un punct negru înaintează alene, lăsînd în urma lui o dîră de tunsoare. De la distanță, pare că mîgîldeata are „viteza” unui melc și că lenevește în îmbrățișarea lanurilor cu rod bogat. Abia cînd te apropii, îți dai seama că, de fapt, ai de-a face cu o mașină puternică, înzestrată cu daruri deosebite: un agregat condus doar de un singur

om, care, într-o singură zi, strînge recolta de cereale de pe 138 hectare! O mașină cu adevărat năzdrăvană, nu-i așa? Să facem o socoteală simplă: față de secerișul manual și treieratul cu hatozele cu cai, mașina aceasta minunată, recoltînd 138 hectare de cereale pe zi, înlocuiește de fapt munca a 1800 de oameni, 280 cai, 70 vînturători, 38 hatoze cu cai...

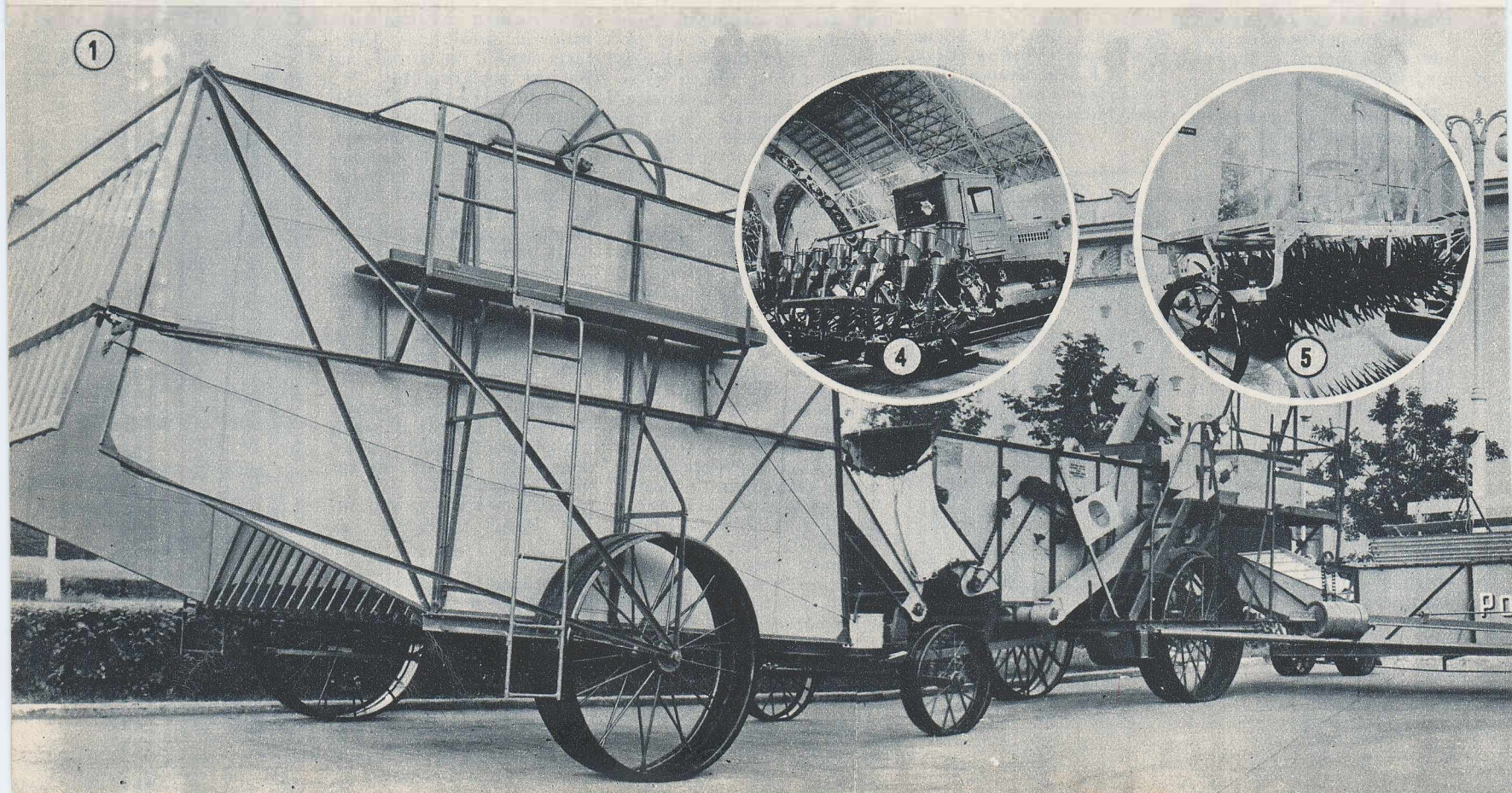
Pare de necrezut, totuși asemenea mașini există în realitate. Cre-

ate de uzinele sovietice constructoare de mașini agricole, ele brăzdează, cu miile, ogoarele colhozurilor și sovhozurilor din Uniunea Sovietică. Iar cei ce vizitează Expoziția Agricolă Unională de la Moscova au prilejul să le cunoască în standurile Pavilionului Mecanizării și Electrificării Agriculturii.

În cele 26 săli ale imensului palat, sînt expuse cele mai diferite mașini moderne folosite azi în agricultura sovietică. Cele 1400 de

diverse tipuri adunate aici oglindesc uriașă forță a tehnicii agricole sovietice.

În primul rînd, zeci de tipuri de tractoare de diferite puteri. Pe umerii lor de oțel apasă cele mai grele sarcini ale producției agricole. Ele contribuie la mecanizarea aratului și semănatului, a muncilor grele de recoltare și a altor diverse lucrări agricole. Visul lui Vladimir Ilici Lenin de a da colhoznicilor 100.000 de tractoare a fost

cu mult depășit. La 1 iulie al acestui an, pe ogoarele Uniunii Sovietice, lucrau 1.400.000 de tractoare, socotite în unități de câte 15 cai putere fiecare. Prezența lor pe ogoare înlocuiește munca unei herghelii uriașe de 21 milioane cai.

Există în pavilion combine ce îndeplinesc, ascultătoare, o serie de funcțiuni complexe. Atrage atenția mai ales combina de recolat sfeclă. Ea sapă pământul, scoate ușor sfecla, o curăță cu grija de frunze și face stocuri, înlocuind pe zi munca a 150 de oameni.

Urmărind mecanizarea întregului complex de lucrări legate de creșterea vitelor, tehnicienii sovietici au creat o seamă de mașini perfecționate, ca: mașina pentru prepararea nutrețurilor — un adevărat „bucătar” mecanic, mașinile electrice de muls, cele de tuns oile și multe altele.

Pentru ca cititorii noștri să poată avea cât de cât imaginea ingeniozității și variației mașinilor expuse la Expoziția Agricolă Unională, prezentăm câteva din aceste minuni ale tehnicii sovietice.

fan, ci chiar pe cel al unui tehnician versat. Caracteristica lui cea mai de seamă este desigur rama ușoară și lipsa roților. El se sprijină pe pământ cu înseși organele lui de lucru, adică cu cuțitele. O simplă mînuire a unei manete din cabina tractoristului și cultivatorul suspendat, supunîndu-se forței pistoanelor, se desprinde ușor de pământ, ridicîndu-se în sus. Față de cultivatorul obișnuit, remorcat, mașina aceasta necesită o cantitate de două ori mai mică de metal. Dacă ținem cont că, în timpul unui sezon, tractoarele din Uniunea Sovietică parcurg un drum a cărui lungime echivalează cu de 25 de ori distanța dintre pământ și lună, ne dăm seama câtă forță suplimentară se irosește pentru transportarea fiecărui kilogram inutil de metal și, deci, câtă economie se realizează cu această mașină!

Să examinăm acum una din mașinile folosite pentru împrăștierea îngrășămintelor minerale și organice. 500 milioane tone de îngrășăminte se răspîndesc anual pe pământurile arabile ale Uniunii Sovietice! Știind că un om nu poate

îngrășămintele spre tobele mașinii. Acestea, prinzînd cu dinții lor de oțel masa de îngrășăminte, o aruncă pe cei doi melci enormi care, rotindu-se cu viteză mare, împrăștie masa măruntită de îngrășăminte pe o fișie largă de doi metri și jumătate. Într-o singură oră, această mașină împrăștie opt tone de îngrășăminte.

Unii tehnicieni s-au gîndit să combine ultimele două tipuri de mașini, creînd mașina KRN-2,8 care, în același timp, e și cultivator, și mașină pentru administrat îngrășămintele minerale (foto 4). Cu ajutorul acesteia, se întrețin culturile prașitoare, se taie buruienile, se afinează solul și, simultan cu aceste operațiuni, se execută hrănirea suplimentară a plantelor.

Ne aflăm acum în fața unei mașini ciudate (foto 5). Pe un ax mobil sînt montați sute de colți metalici. Care să fie destinația acestei mașini? Dacă cineva dintre dumneavoastră ar fi agricultor și ar auzi că această mașină trebuie trasă de-a lungul semănturilor, desigur că nu i-ar veni să creadă.

„Aceasta înseamnă să distrugi, pur și simplu, semănturile”, au spus mulți dintre vizitatorii expoziției, profani în ale agriculturii.

Chiar și unii tehnicieni se temeau la început s-o utilizeze. S-a constatat însă, în scurt timp, că această mașină este ingenioasă. Trecînd deasupra semănturilor, ea sparge crusta de pământ și smulge buruienile, lăsînd complet neatînsse plantele semăntate. Multe am mai putea auzi despre această sapă rotativă, care știe să deosebească o buruiiană de o plantă prețioasă, dar să poposim puțin în fața unui autovehicul folosit pentru transportarea materialului lemnos (foto 6). Puterea motorului este de 90 HP, iar capacitatea de încărcare, de 5.000 kg.

Iată-ne acum în fața enormului excavator cu cupe ET-141 (foto 7), care, plimbîndu-se de-a lungul unui cîmp, poate lăsa în urma lui o tranșee adîncă de un metru și jumătate și lată de 40 cm, foarte potrivită pentru lucrările de drenaj. Într-o singură oră, excavatorul dizlocă un volum de 41,6 metri cubi de pământ.

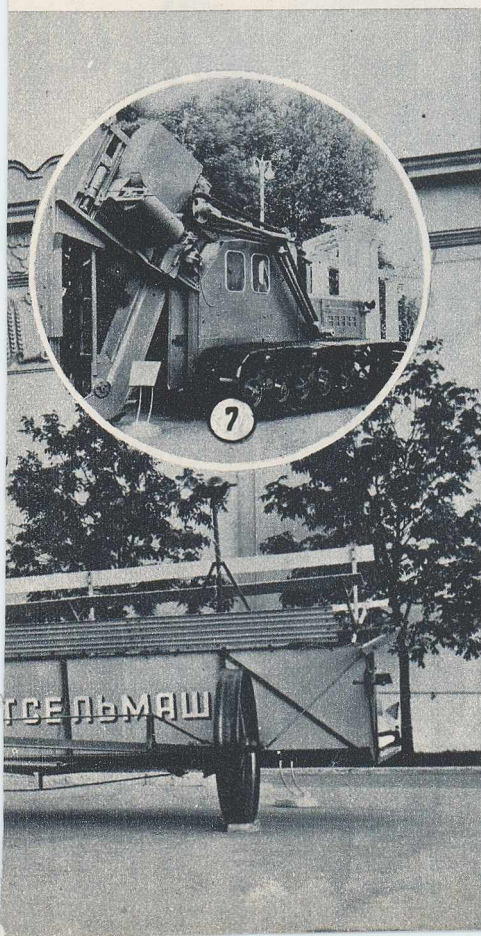
Multe mașini sînt de văzut la marea Expoziție de la Moscova. Mașinile minunate, făurite de maestrul tehnicii sovietice, l-au eliberat pe colhoznic de sapă și seceră, de lopată și coasă, i-au ușurat munca, sporindu-i cu mult productivitatea și ridicîndu-i nivelul calitativ la nivelul muncii industriale de înaltă calificare. Și fiecare mașină expusă în Pavilionul Mecanizării și Electricității Agriculturii este o strălucită expresie a luptei nobile pe care o dă omul sovietic, pentru făurirea vieții îmbelșugate și fericite, cu ajutorul mijloacelor comunismului.

MUNISMULUI

Fotografia nr. 1 vă face cunoscîntă cu combina despre care am vorbit la începutul reportajului. În mîini harnice, agregatul din două combine recoltează într-o zi grînele de pe o suprafață pînă la 138 hectare.

Cultivatorul suspendat KPN-4 (foto 2) este una din mașinile cu care se execută lucrările de întreținere a solului. Construcția ușoară și rațională a acestei mașini va nîmi nu numai ochiul unui pro-

răspîndi zilnic mai mult de zece tone, vedem că pentru împrăștierea cantității totale de îngrășăminte se cer 50 milioane zile-om. Această muncă o execută azi mașinile. Fotografia 3 ne arată mașina NT-2, destinată să lucreze pe ogoarele cu suprafață mică. După cum se vede, mecanismul mașinii intră în acțiune prin intermediul axei roților motoare. Pe fundul benei (cutie de încărcare), se mișcă un transportor cu șipci. El duce

Drum propriu

— schiță —

de Camil BACIU

ilustrație de Neli GRIGORIU

Plecasem din sedință, aproape furisându-mă. Îmi dădeam seama că fac un gest copilăresc, gratuit, și simțeam mustrarea care — încă plăpândă — își făcea loc prin furia discursivă care mă cuprinsese. Și într-adevăr, ca să acopăr această revoltă caraghioasă, această mică fugă, țineam niște discursuri fulminante.

„Culorile sînt forțate” — spusese Ciurez, cu jenă parcă. Îmi dădusem seama că bătrînul e plin de dragoste și se teme să nu mă jighească, dar însăși această teamă a lui mă făcea răutăcios... Băiatul ăsta — continuase — mînuiește culorile ca pe niște grenade: păzea că le arunc! Legătura dintre conținut și formă, însă, tovarăși...” Cuvintele din urmă mă supăraseră cel mai mult — erau birna de care puteam să mă agăț. Bătrînul nu era tare în teorie și era și nițelul încuiat cînd ajungea la „principiu”. „Oho, stop!” — îi strigasem în gînd și acum, mergînd repede, zvîcnit, continuam: „Ce dracu'vrei, grafician ramolit?! Așa e verde, nu vernil, nu verde pal, nu „verdâtre” pentru lumină cadaverică!... Am să-i zgudui pe oameni cu asta, am să le arunc tabloul în față, ca pe o grenadă. Într-adevăr! Vrei să miști pe cineva cu pocnetele tale de păstăi: un om privind spre socialism, țeapăn ca un soldat în gardă, și încă unul, privind spre socialism, și încă unul... Nu, am pictat doi tineri îndrăgostiți, adăpostindu-se la umbra unui salcîm!”

După dînsul, am trecut la Natalia. Ea începuse: „Cred că, cu mai multă grijă față de om, tovarășul ar fi putut să înțeleagă felul în care zîmbea înainte un îndrăgostit”. Auziți?! Felul în care zîmbea înainte un îndrăgostit!... Ascultasem aproape cu plăcere suceala asta proletcultistă și, reamintindu-mi-o, peroram: „Oh, bătrîni maestri, vigurosele Rembrandt, sumbrule Goya, Breughel petrecărețule, romanticele Levitan, veniți numai să ascultați această plăcă cu lozinci, numită Natalia, cînd se învîrtește, și se învîrtește, și se învîrtește...”

„Dar, în definitiv, ce vrea? Nu știe. Dar de ce vorbește? Simte că am greșit, a priceput ceva? Cel puțin timpitului de Marinescu mi-a luat apărarea și am înțeles, după căldura cu care a vorbit, că se apără pe dînsul. S-a văicărit, a țipat — dracu' să-l ia. Dar Natalia asta cumsecade, care se apropie de pînza ca o gospodină ce și-a legat șorțul înainte și tot gustă din mîncare, să nu fie nici prea sărată, nici prea fierbinte... Și dacă numai ar vorbi n-ar fi nimic, dar cu stăpînenii din astea se formează păreri, poate fi derutat un om, zăpăcit, dus la conformism... Să nu le dai cuvîntul, nu poți; să-i bați pentru asta, nici atît... Și cum să le spui că au dreptate, cînd n-au! Iar dacă tac, înseamnă că-s îngîmfat, individualist...”

În pauză, mă cuprinsese o nepăsare bolnavicioasă și plecasem. Iar acum, de teamă ca trecătorii să nu bănuiască gîndurile care mă frămîntau, afixam un zîmbet prostesc: zîmbetul miopului care se scuză că a sărutat mîna domnului, în loc de cea a doamnei. Am luat-o spre șosea — era mai puțină lume: cîteva perechi, foarte puțini oameni singuri. În seara de toamnă, se auzea numai foșnetul frunzelor vesteșede, purtate pe asfalt. Figurile trecătorilor nu se vedeau — se întunecase — dar contururile lor se deosebeau; băieții țineau fetele de mijloc, capetele lor se apropiaseră, iar picioarele păreau că-i duc la întîmplare. În cadrul ăsta calm și romantic, mă simțeam mai stînger decît dac-aș fi rămas singur cu șoseaua.

Începusem chiar să mă liniștesc, cînd, deodată, verdele mi-a părut și mie puțin țipător și, de unul singur, m-am înroșit. Instinctiv, m-am întors s-o iau spre salon. În clipa aceea, aș fi fost gata să dau tabloul jos și să-i șterg culoarea cu mîneca. Și cînd te gîndești că zeci de priviri erau ațintite asupra acuarelei, iar fiecare frunză verde părea un bec! Ți-a nu era un copac, era o chermesă... Te-ai purtat cu mă-

nuși, bătrînule Ciurez; am socotit culoarea nu grenadă, ci obuz. Cît despre zîmbetul băiatului, e de o timiditate de neexplicat, temătoare aproape. Ci rîzi o dată! Nu cu o gură de afix, dar înveselește-te, frățioare, ești, totuși, un tînar din republică; într-o seară calmă, abia ai terminat de povestit. Rîzi măcar cît te privește lumea, altfel o să părem amîndoi caraghioși... Ce prostii gogonate fac! Nu numai lipsa de talent, dar bravada, șarja! Ai dreptate în fond, Natalia — cu toate că ai vorbit așa cum ai vorbit. Și să mă ierți că te fac încuiată, dar ăsta într-adevăr nu e un tablou, ci un protest împotriva dracu' știe cui!

După tirada asta, am devenit trist, apoi m-a cuprins resemnarea. Verdele mi-a apărut țipător și ieftin, ca favoritele unui crai de mahala, iar zîmbetul băiatului, cît se poate de obișnuit. Nu spunea nimic toată acuarela. Iar critica, păcat de ea! Cît putea mi-a spus fiecare. Și cu un minunat bun simț, dar ce folos?

Pe măsură ce mă depărtam de salon, mi se făcea rușine de fuga asta în pauză și m-am gîndit să mă întorc. Dar — dracu'știe cum — acuarela a început să-mi redevină simpatică. Era ca într-o întîlnire cu o fată care-ți place și pe care ai vrut s-o uiți. Ai reușit în parte, dar pe neașteptate, o regăsești și toată liniștea și se năruie. Așa mi-a reapărut blestematul de copac — oho, dar ești un arbore! — și băiatul zîmbind — am zîmbit și eu. Ciurez fusese, desigur, prea rigid...

Simțeam că în curînd aceste mici sentimente tumultuoase se vor fi consumat. Deja mergeam mai încet, sovăind. Întorcerea mi-ar fi luat o povară din spate, dar — ca de multe ori în viață — am ținut să-mi duc prostia pînă la capăt. Trebuia să intru undeva, să mă iau cu vorba, să fiu silit, datorită politetii, să rămîn. Cel puțin două ore. În răstimpul acesta, sedința avea să se termine și eu să rămîn cu sentimentul a ceva ireparabil. Era o pornire stîngace de autobiciuire, un sentiment mititel, egoist, de „băiat al mamei”. Înțelegeam toate astea,

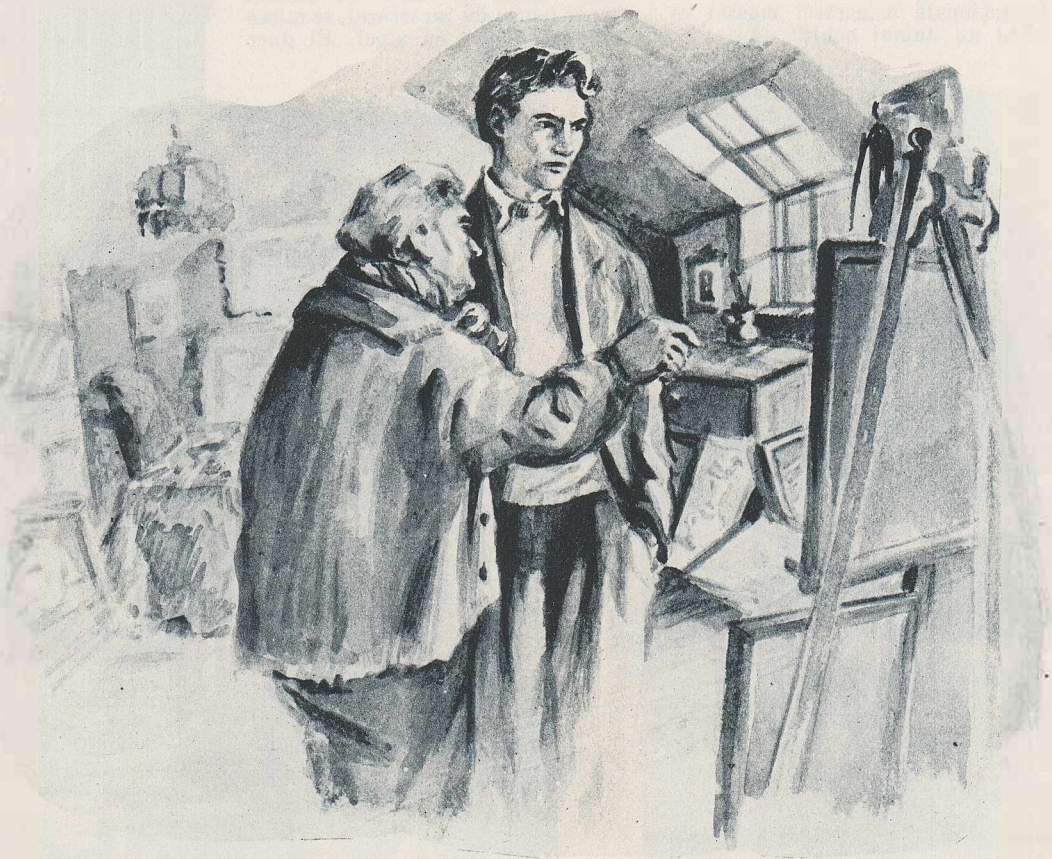
chiar atunci pe loc, dar nu aveam putere să fac alt fel. Am căutat din ochi o casă cunoscută. Încă puțin și aveam să mă bucur că n-o găsesc, aveam să revin... Încă puțin... Aici stă Cunesca, „nea Mitică”; nu, n-am să intru... Aici, aici e Magda, cu tatăl ei mărunț și mirosind a tutun de pipă; nu, nu-mi place pipa... Și încă un colț, aici... aici, cine dracu? Era o clădire cu patru colonade la intrare. Deasupra lor, cîteva ferestre uriașe, goale, și, peste ele, o mansardă. Locuința bătrînului Gavril, amic din tinerețe cu Ciurez. Nu-i văzusem decît niște desene proaste și adesea ne chemase (pe „Chipurile”, pe „Junele corupt” și pe mine) să-l vizităm. Am urcat în fugă și am bătut la ușă repezit. Ușa s-a crăpat ușor și a apărut capul bătrînului Gavril. Șuvițe de păr alb, zbîrlite, îi împodobeau creștetul, strălucind, și, cu lumina în spate, pictorul făcea un frumos efect de tonuri, în genul miniaturilor germane din secolul al XIX-lea.

Înăuntru, am deosebit un divan format dintr-o somieră deșelată, așezată pe podea și acoperită cu o pătură mițoasă. Într-un colț, un paravan — desigur pentru modele — o masă mare în mijloc, scaune și un dulap pînă în tavan. Cel mai neobișnuit lucru era o scară în spirală, care pornea dintr-un colț al odăii, coborînd un etaj, în încăperea cu ferestre enorme.

Bătrînul — îmbrăcat într-un pulover bleumarin, larg, și cu o eșarfă de mătase legată în jurul gîtului — era bărbierit proaspăt și mirosea a spirit. Asta îi dădea aerul unui fante parizian și, ca toți holtei vîrstnici, se purta nițelul cochet cu toată lumea. A aranjat fața de masă, a netezit o pernă, vorbind despre dezordinea în care îl prinsesem și m-a invitat să iau loc pe divan. Încăperea era plăcută, retrasă, parcă s-ar fi aflat într-un donjon.

— Dar cam gîfîl, tinere... Te-am auzit fugind pe scară, de parcă te trăgea o stafie de picior! Ce s-a întîmplat?

— Nimic... Am intrat să vă văd... Spuneți-mi că o să ne arătați, o dată ce ați lucrat timp de

o ... o treime de veac... Dacă se poate aş vrea să văd tot...

Trebuia să văd tot: asta m-ar fi reţinut poate două ore. Şi nici n-aş fi putut pleca la mijloc — s-ar fi simţit jignit.

— Dar stai, stai jos, răsufală! N-ai mai fost la mine, nu? Ah, da, bine zici, n-ai mai fost. Şi e interesant aici, aşa-i? Casa a fost a Hurmuzestilor. Boierul cel tinăr picta — şi i-au făcut un atelier. Iar aici, sus, locuia un nenorocit, un belgian care-i dădea lecţii despre culori. După ce a plecat belgianul, m-am mutat eu. Aici am început pînzele mele în manieră flamandă; apoi, m-a cîştigat impresionismul. Dar ce ai, spune, eşti cam întors pe dos?

— Într-adevăr, în vreme ce bătrînul sporovăia, m-am gîndit că şedinţa continuă la salon. Fără îndoială că cineva spune: „mi se pare că Matei a întins-o“ şi: „de ce aţi tras aşa în el? E o fire slabă“.

— Mda, sînt cam supărat. Am primit o frecătură serioasă.

— Frecătură? Oh, mare prostie, mare prostie! — a spus bătrînul. Era furios, fără îndoială, şi din cauza unor întîmplări personale. E un lucru stupid — a continuat. Îmi amintesc, discutăm şi noi, dar era, ştii, o cozerie... se glumea... citeva înţepături... fiecare avea o teorie a lui... şi apoi, dragul meu, nimeni nu trăgea concluzii. Concluzia, mă-nţelegi, îl ridică pe cel care conduce şedinţa la piciorul tronului ceresc, face să pălească păreriile celorlalţi şi să rămînă numai ale lui...

N-aveam de loc gustul unei discuţii de principiu cu bătrînul, aşa că m-am mulţumit să mormăi un „nu e chiar aşa“. El însă se pornise.

— Sînt trăsături personale, care la început abia adie... Trebuie să le laşi în voie... Nu să le... să le conduci într-o parte anume... numai într-o parte... drumurile proprii... înţelegei tu, drumurile proprii.

Ascultîndu-l, singura idee care începea să mă stăpînească nu-l privea pe el, ci se învîrtea în jurul şedinţei. Evident, plecasem în mod ruşinos. Asta nu mai era sensibilitate, ci infatuare — şi încă pentru ce? Pentru un copac verde, parcă luminat pe dinăuntru...

— Dar să lăsăm asta — urmă bătrînul — eşti musafir

Scose din dulap, dintre haine, un borcan cu dulceaţă de caise.

— Dacă ar fi trăit nevastă-mea, luam o brufăială bună; aşa, mai amestec eu dulcele cu îmbrăcămintea.

A umplut două linguriţe şi a tot gustat dintr-a lui, cu multă poftă. Apoi le-a spălat tacticos, şi-a clătit mîinile şi a redevenit artist.

— Acum, să-ţi arăt, cite ceva. Nu sînt ele grozave, dar marchează un drum.

Păstra stampele într-un dosar uriaş, cu coperte groase, cafenii. Primele, în stil flamand, erau limpezi, cu un desen curat. Le-am lăudat mai mult decît trebuia, spunînd lucruri plate şi agăţîndu-mă de mici amănunte. „E minunată privirea asta, e atîta depărtare în ea...“ sau: „Copilul nu poate fi scos de aici, ar fi ca şi cum ai smulge unul din arbuşti...“ Îmi răspundea: „Oh, dar ai observat perfect, tinere...“ După o suită de copaci şi scene biblice, a urmat una cu animale, în prim-plan. Iar am mormăit ceva şi dînsul a chicotit, ca şi cum ar fi fost prins asupra faptului: „Da, da... ai înţeles dintr-o privire“. Apoi au urmat acuarele — figuri palide, cu ochi foarte negri — un soi de imitaţii după Tonitza — vâhuri uşoare, zîmbete bătute, citeva trăsuri, poduri, case... Pe măsură ce mi le arăta, le înşira la poalele zidului. Încercase de toate, făcuse tot ce-i trecuse prin minte. Ultimele pînze cuprindeau compoziţii cu ţărani la arie — pe una se vedea un capăt de firmă „... dărie colectivă“. Era cea mai nouă lucrare.

— Ei, cam asta e tot ce mi-a rămas, ce n-a fost achiziţionat. Adeseori le scot şi le aşez aşa. Patruzeci de ani, ai? Iau şi pensie acum, bunicică, dar averea mea e asta!

Se oprise în mijlocul odăii, cu un braţ în sold, cu celălalt întins. Era triumfător şi înduioşat. Parcă spunea: copiii mei.

În clipa aceea, m-a cuprins o milă cumplită. Omul ăsta avusese cîndva talent, apoi şi-l irosise pe mici epigonisme şi inovaţii false. Nu mai avea forţă, dar de loc, de loc, de loc! Patruzeci de ani! Atîtea clipe de necaz, de încîntare... O fi alergat cu pieptul zbuciumat, să povestească unui amic o victorie a lui: o

BUCURIA COLECTIVISTULUI

Este un adevăr de cînd lumea: ce e puternic şi înfloritor atrage, ce lîncezeşte şi-şi duce zilele de azi pe mîine îndepărtează. Lucrul acesta îl ştiu şi colectiviştilor din Proştea Mare, pentru care munca în gospodărie nu e numai o chestiune de ridicare a propriului lor fel de trai, ci şi una de atragere de noi membri, de ridicare a întregului sat. Astăzi, gospodăria lor e una dintre cele mai puternice din ralonul Mediaş şi flecare sîrşit de an o află tot mai bogată. E, deci, firesc ca, la adunările generale să se prezinte noi cereri de intrare în gospodărie. Anul acesta, de pildă, au intrat în gospodăria 27 familii. Printre acestea este şi familia lui Baal Mihail, ţăranul muncitor pe care-l vedem în fotografia de mai sus (primul din stînga) împreună cu doi colectivişti mai vechi, Fuchilă Petra şi Bloos Horst, în ograda gospodăriei.

Fotografie de M. IVANCIU

nuanţă, o lumină...; o fi fost îndrăgostit şi-şi consumase pasiunea mînuind penelul. Patruzeci de ani! Păcălit patruzeci de ani! Oare nu-i spusese nimeni nimic, niciodată?!

— Atunci, cum se lucra? Unde discutaţi? Erau cafelele, parcuri? Sau prietenii veneau aici? Or fi fost discuţii furtunoase...?

— Oh, dragul meu, erau! Dar între puţini, în cercul nostru, unde se spunea tot! Să-i fi auzit cum urlau! Ciurez a fugit după mine cu un linguroi, pentru femeia asta, cu rochie de catifea roşie... Nu, nu pentru ea vie, ci pentru ea pictată... Dar în artă, să nu crezi nici în cel mai bun amic! Niciodată! Mă lăudau mulţi, mă înjurau mulţi... N-am ascultat pe nimeni!

Bietul colorist! Încercase să umble de unul singur — să facă ceea ce le-a izbutit numai titanilor — el, un amărit, un fel de flaşnetar al paletei! Cîte căutări irosite i-ar fi fost cruate! Poate şi-ar mai fi putut păstra din prospeţimea stampelor flamande.

— Dar cespui, tinere, ce spui? E un drum? Ai?

— Da, e un drum — am răspuns.

Un mort ar fi părut mai puţin jalnic. Deodată, am văzut că are spinarea puţin adusă, pantofii scilciaţi, privirea tulbure. Îi lipsea şi acel farmec discret al artistului, al meşteşugarului de talent care creează cu adevărat. Jucase rolul ăsta o viaţă întreagă, aplaudindu-se singur, dar se grimase atît de prost! De ce, oare, însă, ceilalţi îl păcălisera? De ce nu-i strigaseră asta în faţă, în gura mare?

Dînsul stătea încă în mijlocul camerei, înveselit, cînd m-a cuprins o bucurie sălbatică, egoistă. Tineretea e oare crudă? Atunci, m-am gîndit pentru prima oară la asta. „N-am să ajung niciodată aşa, n-am să ajung aşa! Tipaţi la mine, frecăţi-mă, daţi-mă cu capul de pereţi... Lua-le-ar dracu!, şi verdele, şi zîmbetul, dar spuneţi-mi, băieţi, spuneţi-mi tot...“

— Dar vorbim numai de mine — a spus bătrînul. Povesteşte-mi şi despre dumneata. Ce ţi-au făcut acolo? Au intrat în dumneata cu picioarele, nu?

— Nu. N-au intrat. Se putea spune şi mai mult. Oricum, trebuie spus... trebuie spus totul la timp... Ştii, în general, artiştii sînt cinstiţi... cel puţin artiştii adevăraţi... sau, măcar cei tineri... prietenii... şi ceilalţi chiar... nu pot să-i sufăr pe ăia care mă bat pe umăr...

— Eşti cam emoţionat. Le dai cumva dreptate din nobleţe, ai? Voi, azi, sînteţi nu ştiu cum, simţul de colectiv vă domină...

Nobleţe? Nu, de zece ori nu. Era teama, ruşinea. Bătrîne Ciurez, atît de naiv şi de bun, Natalio, încuiată, sînt sigur că voi spuneţi totul din suflet şi ascultaţi totul cu sufletul... Chiar cînd o încurcaţi. Dar m-aţi cam alintat în ultima vreme...

Bătrînul m-a privit cu falsă asprime.

— Eşti îndrăgostit, tinere! Văd că tragi cu urechea la toamna de afară şi uiţi de mansarda mea.

— Vă rog să mă iertaţi!

Apucase să-şi strîngă pînzele şi l-am ajutat şi eu. De astă dată, le-am privit cu o nespusă bunăvoinţă, căutîndu-le calităţi pe care prima oară — cumva — nu le observasem. Şi acum, aproape le găseam. Dînsul fredona mulţumit — desigur, în ultimii ani, cînd obosise, le scotea mereu, ca să-şi ridice moralul. Nici măcar nu-l necăjea faptul că avea atît de multe, că nu putuse să le vîndă niciodată. Oamenii erau invidioşi — asta era comoara lui, trebuia să şi-o aperi.

— Să mai vii, dragul meu, — mi-a spus. Adu-i şi pe ceilalţi. Cînd o trece, cumva, Ciurez, veniţi şi voi cu el.

Am coborît scările aproape rostogolindu-mă. În spate, marile ferestre erau oarbe, prăfuite, şi lumina mansardei părea stingheră ca o candelă.

La început am mers liniştit, dar curînd am grăbit pasul. Se putea să-i mai găsească încă pe băieţi — şedinţele se întindeau la concluzii.

Acum, nu mai reuşeam să-mi lipesc zîmbetul miopului şi simţeam un pic de cruzime în bucuria care mă cuprinsese.

Palatul lui Peron a fost prefăcut în ruine, în urma bombardamentului efectuat de rebeli asupra capitalei, la 16 iunie 1955.

Nouă ani s-a menținut la putere regimul plin de contradicții al lui Juan Domingo Peron.

Peron a fost ales președinte al statului în alegerile din anul 1946, pentru că promisiunile sale electorale erau de natură să însuflețească de mari speranțe poporul argentinian. Peron a căutat chiar să satisfacă, într-o oarecare măsură, unele revendicări imediate ale maselor: salariile au fost mărite, s-a introdus un sistem de asistență socială, șomajul a fost considerabil redus. Toate acestea au fost însoțite, bineînțeles, de o zgomotoasă reclamă; afișele cu „Peron comple” („Peron se ține de cuvânt”) au invadat literalmente orașele și satele țării.

Curînd, însă, ținerea promisiunilor a început să se limiteze... la afișe. Îmbunătățirile aduse — neavînd bazele economice serioase pe care le-ar fi putut oferi înfăptuirea unei reforme agrare, a naționalizării și dezvoltării mării industrii, înlăturarea monopolurilor străine etc. — s-au dovedit efemere. Inflația monetară, scumpetea, creșterea șomajului, mizeria și-au făcut din nou apariția, spulberînd popularitatea regimului.

Pe de altă parte, și-au întetit atacurile împotriva regimului peronist și grupările politice de extremă dreaptă, sprijinite din afară de monopolistii S.U.A., nemulțumiți de duplicitatea politicii lui Peron, care făcea ca investițiile de capital american în Argentina să nu asigure maximum de profituri. Pe monopolisti îi supărase, mai ales, „libertatea” ce și-o luase Peron de a încheia o serie de acorduri comerciale cu U.R.S.S. și țările de democrație populară.

CE S-A ÎNTÎMPLAT

Demonstrație populară la Buenos Aires.

IN ARGENTINA ?

Septembrie 1955... Unități ale aviației militare argentinene bombardează Buenos Aires, capitala Argentinei... Militarii răsculați au pornit din câteva orașe argentinene — Cordoba, Bahia Blanca, Rio Santiago și Puerto Belgrano — să cucerească alte orașe argentinene... Peron este silit să renunțe la putere. Răsturnarea lui nu înseamnă totuși limpezirea situației... Vin din nou vești contradictorii, se anunță noi schimbări, crește mișcarea grevistă...

Ce se întîmplă iarăși pe malurile „Rîului de Argint”? Ce forțe sociale și ce interese se înfruntă în Argentina și de ce numele unor monopoluri americane revin mereu în relatarea evenimentelor?

Iată ce întrebări își pun oamenii care refuză să-și explice titlul recentelor întîmplări de peste ocean doar prin „temperamentul sud-american” sau prin așa-zisul „caracter endemic” al loviturilor de stat din această parte a lumii.

În sfârșit, conflictul cu biserica catolică a subrezit și mai mult poziția regimului. Atunci când Peron, pentru a veni la putere, a împărțit cu dărnicie promisiuni în dreapta și în stînga, și-a atras și simpatia cercurilor bisericii catolice, căreia i-a acordat apoi ample privilegii. În ultimii ani, însă, biserica, încercînd să-și extindă din ce în ce mai mult influența asupra vieții politice a țării, a pus bazele unui nou partid politic, partidul creștin-democrat, cu veleități de succesiune la guvern. Aceasta nu o putea îngădui Peron care a pornit deschis lupta împotriva cercurilor clericale, luînd, între altele, măsuri drastice, ca: abolirea învățămîntului religios în școli, anularea subvențiilor, separarea bisericii de stat.

Lipsit de sprijinul maselor, pe care le înșelase, Peron nu a putut rezista presiunilor unor adversari ca marile monopoluri americane, sprijinitorii lor dinăuntrul țării și biserica. La 16 iunie 1955, a avut loc o primă încercare de puch militar, urmărind răsturnarea lui Peron. Nu este, desigur, lipsit de semnificație faptul că, dintre ofițerii răsculați, cei mai mulți își făcuseră instrucția militară pe lângă bazele militare ale flotei S.U.A. Tentativa a eșuat atunci, dar, trei luni mai tîrziu, a izbucnit o nouă rebeliune militară, care numai în trei zile a lichidat regimul peronist.

La Buenos-Aires s-a instalat, la 21 septembrie, un nou guvern, în frunte cu generalul Eduardo Lonardi, care a fost pînă atunci reprezentantul Argentinei în așa-zisul

consiliu interamerican al apărării, cu sediul la Washington. Orientarea sa spre cercurile de extremă dreaptă n-a putut fi camuflată de promisiunile liberale făcute la instalare, printre care figura chiar și anularea acordului cu „Standard Oil of California” (căreia Peron îi concesionase — cu statut de extraterritorialitate — un teren petrolifer egal cu suprafața Elveției). Cît privește promisiunea de a instaura un „regim de legalitate”, ea a început a fi realizată prin... persecutarea mișcării sindicale și atacarea unei întruniri populare, convocate la Buenos-Aires în cinstea zilei de 7 Noiembrie.

Iată de ce guvernul generalului Lonardi nu a fost și nu

putea fi trainic. La 13 noiembrie Lonardi a fost silit să demisioneze. Șeful marelui stat-major al forțelor armate terestre și unul dintre autorii loviturii de stat împotriva lui Peron, generalul Pedro Eugenio Aramburu, a devenit noul președinte al guvernului provizoriu argentinian.

O puternică trezire politică a maselor populare este caracteristica desfășurării actualelor evenimente din Argentina. Glasul poporului argentinian, sătul pînă-n gît de demagogie, nu mai poate fi ignorat cu ușurință și — în orice caz — fără risc. Tocmai această semnificație trebuie dată unor măsuri și acte de guvernămînt luate de cabinetul Aramburu: înlăturarea con-

ducerii peroniste a C.G.M., desființarea secretariatului pentru problemele presei și culturii (care era, de fapt, un serviciu de cenzură a presei), abrogarea decretului privitor la „reprimarea actelor împotriva securității de stat” (care interzicea, printre altele, dreptul la întrunire) și, în sfârșit, o serie de măsuri de prevenire a concedierilor abuzive de muncitori din întreprinderile particulare.

Principalul obiectiv tactic al luptei poporului argentinian este ținerea neîntîrziată a unor alegeri libere, fără discriminări în ce privește participarea forțelor politice. Poporul argentinian dorește ca țara să aibă un guvern reprezentativ, care să înlătore pericolul unor noi lovituri de stat inspirate de trustrile străine și care să asigure stabilitatea și dezvoltarea democratică a vieții politice, economice și culturale a țării.

E. DASCĂLU

Sediul partidului peronist „Alianza”, ultimul refugiu al foștilor conducători ai regimului peronist, a fost atacat de insurecționiștii cu tancurile și ars pînă la temelie.

Propaganda anti-peronistă în plină acțiune, prin satele și orașele Argentinei.

În zilele luptelor de stradă. După cum se vede, printre baricade se alină nu numai trupe rebele, ci și cernici preoți catolici, care au și ei socotelile lor cu Peron.

„Pitorescul” mizeriei... Un cartier, că multe altele din orașele argentinene, oferă unei pictorițe prilej de inspirație...

BOMBA H DIN PĂDUREA ADORMITĂ

— povestire fantastică —
de Italo CALVINO
Ilustrație de V. CRIVĂȚ

— Copii, să nu vă prind că vă jucați cu nișcaiva explozibile pe care le găsiți pe câmpuri! Altfel, pășiți ca Pierino, care strîngea orice bucată de fier vechi pe care o găsea. O dată, aduse o mină, altădată, o ghiulca de tanc! Pierino găsea în fiecare zi ceva nou. Câmpiile din jurul orașului erau pline cu astfel de jucării... Într-o zi, a găsit o bombă H și a adus-o acasă.

O descoperise pe un câmp, ascunsă printre buruieni. Prostul de el ar fi trebuit să știe că este o bombă H și s-o lase acolo. El însă — nu! A luat-o acasă, ca să vadă ce are înăuntru. Noroc de maică-sa, care, văzînd-o, și-a dat seama despre ce e vorba.

— Ce dracu' ai mai adus? — întrebă ea imediat.

— Oh! — răspuse Pierino — e un fleac de bombiță. Lasă-mă s-o descarc. Am nevoie de puțină pulbere pentru pescuit.

— Ce spui? Un fleac de bombiță? Zău? E o bombă H! Am să-ți dau eu niște pulbere, să mă îți minte!

Apucîndu-l de braț, îl trase în mare grabă în stradă. Acolo, îi arse două palme. În casă nu îndrăznise să-l bată, de frică să nu zguduie bomba și să sară cu toții în aer...

Apoi strigă spre ferestrele caselor dimprejur:

— Doamnă Betta, doamnă Anina! Excelență! Veniți repede jos. La mine în bucătărie, se află o bombă H, care poate exploda dintr-un moment în altul...

— Sigur! — strigară vecinii. Iarăși Pierino, cu bombele lui. Asta ne mai lipsea!

Se îmbrăcă în pripă și țîșniră în stradă, unde îi adminis-

trară lui Pierino cîte o palmă. Proprietarul coborî și el, val-vîrtej, pornit pe scandal:

— Nu ajunge că vă bucurați de legea chiriilor, adică stați aproape gratis, dar îmi aduceți și bombe H în casă!

Mama, cu Pierino de mîna, proprietarul și vecinii goniră spre postul de pompieri:

— Repede! — strigă ea. În casa mea se află o bombă H. Scoateți-o imediat!

— Imediat? Cum imediat? Ce, noi nu trebuie să ne salvăm? — strigară pompierii.

Alergară atunci la poliție. Auzind de bomba H, polițiștii crezură că iar e vorba de propagandă pentru pace și vrură să-i aresteze pe toți. Cînd înțeleseră pînă la urmă cum stau lucrurile, interziseră, sub sancțiuni severe, ca cineva să se apropie de casă.

Mama lui Pierino și vecinii fugiră la primar:

— Dați ordin să fie îndepărtată bomba — se rugară ei.

Primarul sări în sus: — Trebuie evacuat orașul imediat!

S-au dus la prefect. Acesta ordonă:

— Toată provincia să fie evacuată!

— Nu se poate! — protestară cetățenii.

Ce-am făcut, ca să fim gonțiți din casele noastre? Mergem la ministru...

— Nu, nu, nu mai vreau! — strigă Pierino, care mai primise cîte o palmă și de la primar, și de la prefect.

Totuși, pînă la urmă, a trebuit evacuat orașul și regiunea, pe o rază de... nu mai știu cîți kilometri. Se spunea: atunci cînd va exploda bomba, va fi pe vecie imposibil să mai trăiască cineva pe aici! O spaimă de moarte cuprinsese populația. În cîteva ore, casele fură golite și asta pe-ndelete, fără învîlmășeală, pentru că

cea mai mică zguduitură putea trezi din somn bomba și atunci totul ar fi sărit în aer. Toată omenirea ar fi ars. Oamenii au fost gonțiți din case, pe străzi, iar cei de pe stradă n-au fost lăsați să intre în case, să-și ia măcar o batistă. În coloane lungi, părăsiră orașul, abandonînd totul: haine, vase, unelte, scule și portretele celor dragi. În lumina reflectoarelor și a făcliilor, rătăciră plîngînd, prin noapte, departe, tot mai departe...

Poate din cauză că nimeni nu mai călcase în oraș, zvonurile se întetiră. Se spunea că din pricina razelor puternice, clădirile sînt contaminate de radioactivitate, că cine se încumetă să privească orașul plătește cu viața. Plîngînd, oamenii se îndreptau spre necunoscut. Povesteau în șoaptă că o femeie, curioasă să-și mai vadă o dată orașul, s-a întors o clipă și, de atunci, corpul ei s-a descompus în atomi... Această descompunere a început de la nervul optic, s-a întins peste țesuturile întregului corp și femeia a întepenit, ca o stană de sare...

Au trecut ani. Nimeni nu îndrăznea să mai calce în provincia contaminată. Orașul a fost dat uitării. Pe acoperișurile caselor crescuseră pomi, crengile se strecurară prin ferestre și hornuri. Timpul acoperi cu mușchi zidurile dinspre mieznoapte. Pete mate de rugină șterseră toate inscripțiile. Orice urmă de așezare omenească se pierdu.

În răstimp, în restul lumii s-a stabilit o epocă de rațiune și înțelepciune. După atîta mizerie și suferință, înfloriră arta și știința. Oamenii au fost cuprinși de dorința de a face ca toate forțele puse altădată în slujba răului să devină folositoare binelui, omenirii. Mașinismul este condus de energia atomică și oamenii pot petrece șase zile din săptămîna,

lucrînd numai una. Bineînțeles că lucrau și în zilele de odihnă, dar numai pentru plăcerea lor. Amiralii flotei de război erau angajați în marina comercială. Și pentru generali s-a găsit o întrebuintare folositoare... În clipa asta nu-mi vine în cap care... Gîndacii, muștele și păduchii serveau exclusiv pentru stabilirea echilibrului biologic în natură.

Lumea era mulțumită cu ea însăși: se găsea în pragul unei dezvoltări fericite. Își dădea osteneala să mențină în viață speciile pe cale de dispariție, fiindcă fiecare în parte era de neînlocuit. Rinocerii au fost păstrați pentru grașimea și pielea lor groasă, cardinalii pentru purpura lor. Numai bomba H, care, în orașul uitat, continua să doarmă somnul frumoasei din pădurea adormită, constituia și pe mai departe o amenințare și încă nu se găsise mijlocul de a o face inofensivă, de a o face să servească unui scop util. Puterea ei de distrugere era prea mare pentru ca oamenii să fi încercat s-o îmblînzească, s-o stăpînească. Nimeni nu se putea întoarce în oraș. Tufişuri și mușchi creșteau peste tot. Văzut din avion, orașul părea o pădure braziliană seculară.

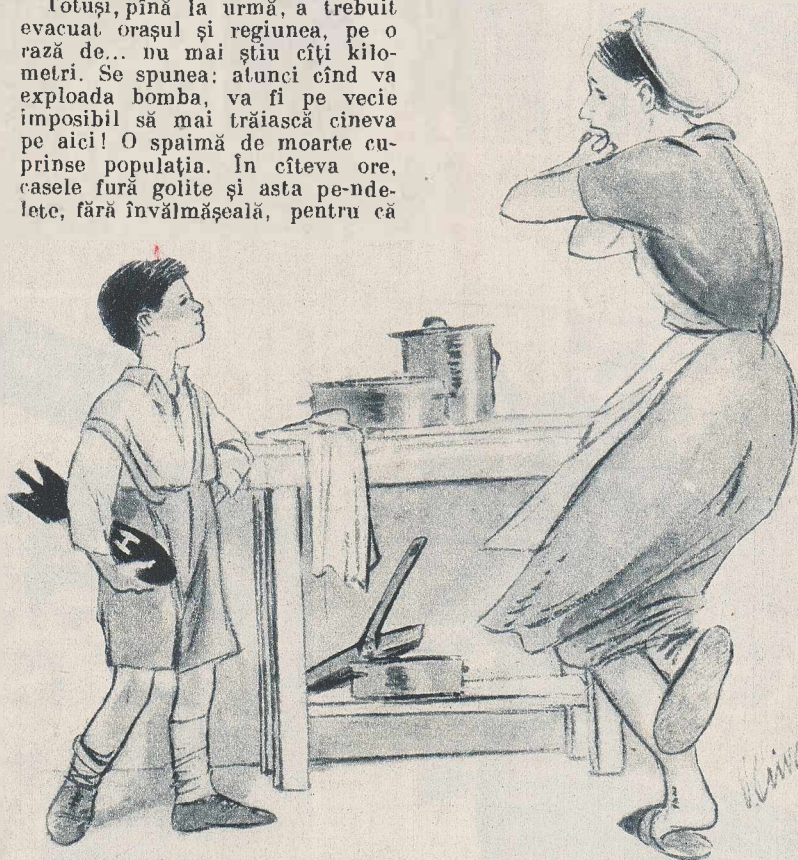
Între savanții care au contribuit cel mai mult la transformarea forțelor distrugătoare în forțe folositoare, există un anume profesor Pierino, căruia încă din copilărie îi plăcuse să se joace cu bombe. Inconștienta lui, care a adus cîndva nenorocirea orașului său natal, i-a servit de lecție (e drept că și palmele pe care le încasase). El devenise un mare binefăcător al omenirii. Un singur lucru îl chinase însă pe patul de moarte: că murea fără să fi reușit să găsească o întrebuintare folositoare pentru bomba H.

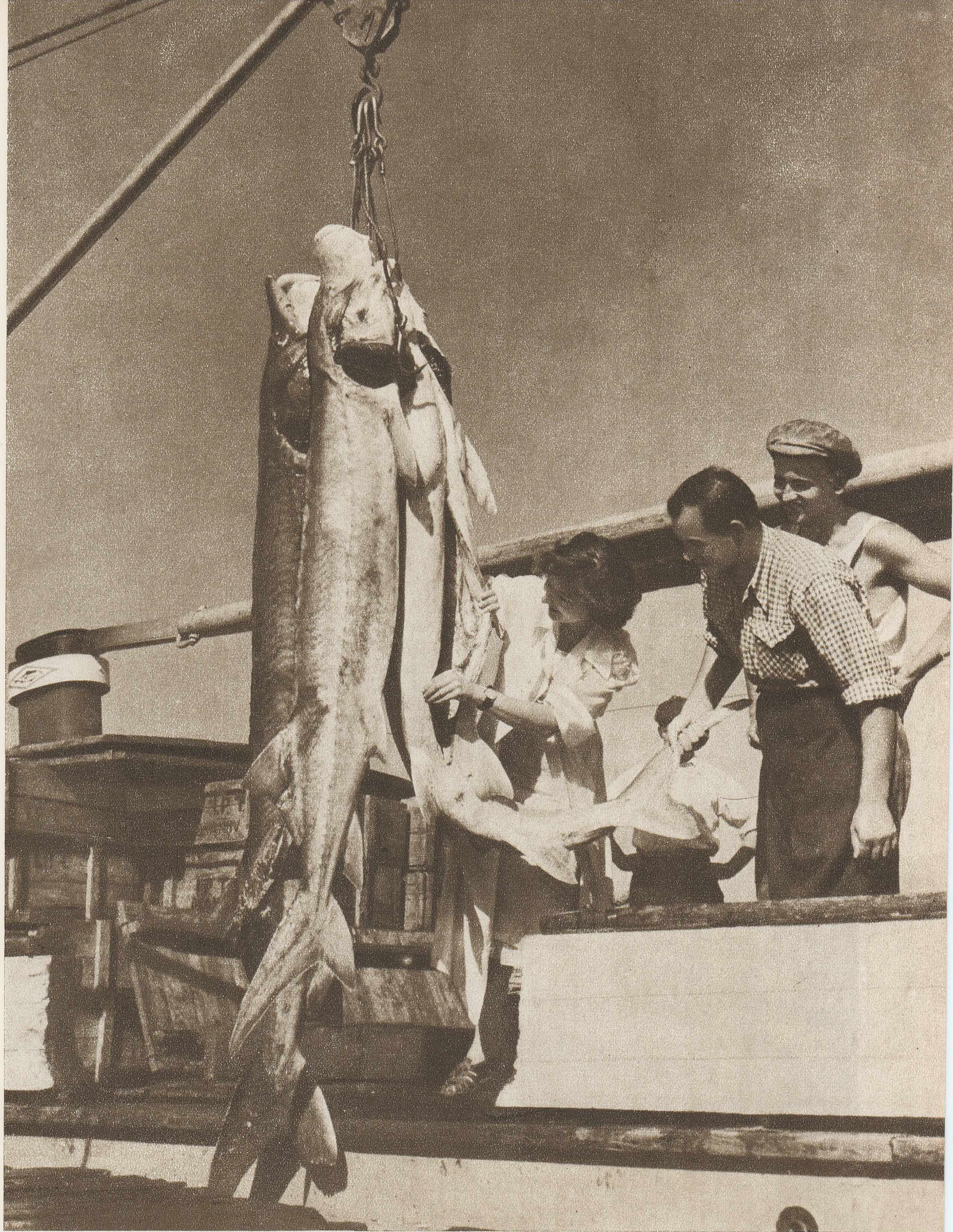
Totuși, din cînd în cînd, unul sau altul încerca să-și taie drum spre orașul de nepătruns. Aceștia făceau parte din tagma celor disperați, care nu reușiseră în nici un fel să ajungă folositori societății: foștii directori generali și miniștri, antreprenorii de lucrări gras subvenționate de stat, marii moșieri, agenții de siguranță... Scormoneau în casele devenite pesteri și se hrăneau cu iarbă și șopîrle. Ba, la un moment dat, începură și căutarea tainică a bombei pierdute în orașul fantomă. Existența lor era trecătoare și deșartă și nu se mai găseau femei care să dea naștere unor asemenea exemplare. Căci pînă și fecioarele înăcrite din fostele „familii bune“ își găsiseră mai lesne o cale de ieșire din viața lor inumană și inutilă.

Războaiele coloniale, lagarele de concentrare, bombele atomice, aceste realități îngrozitoare, deveniră legende...

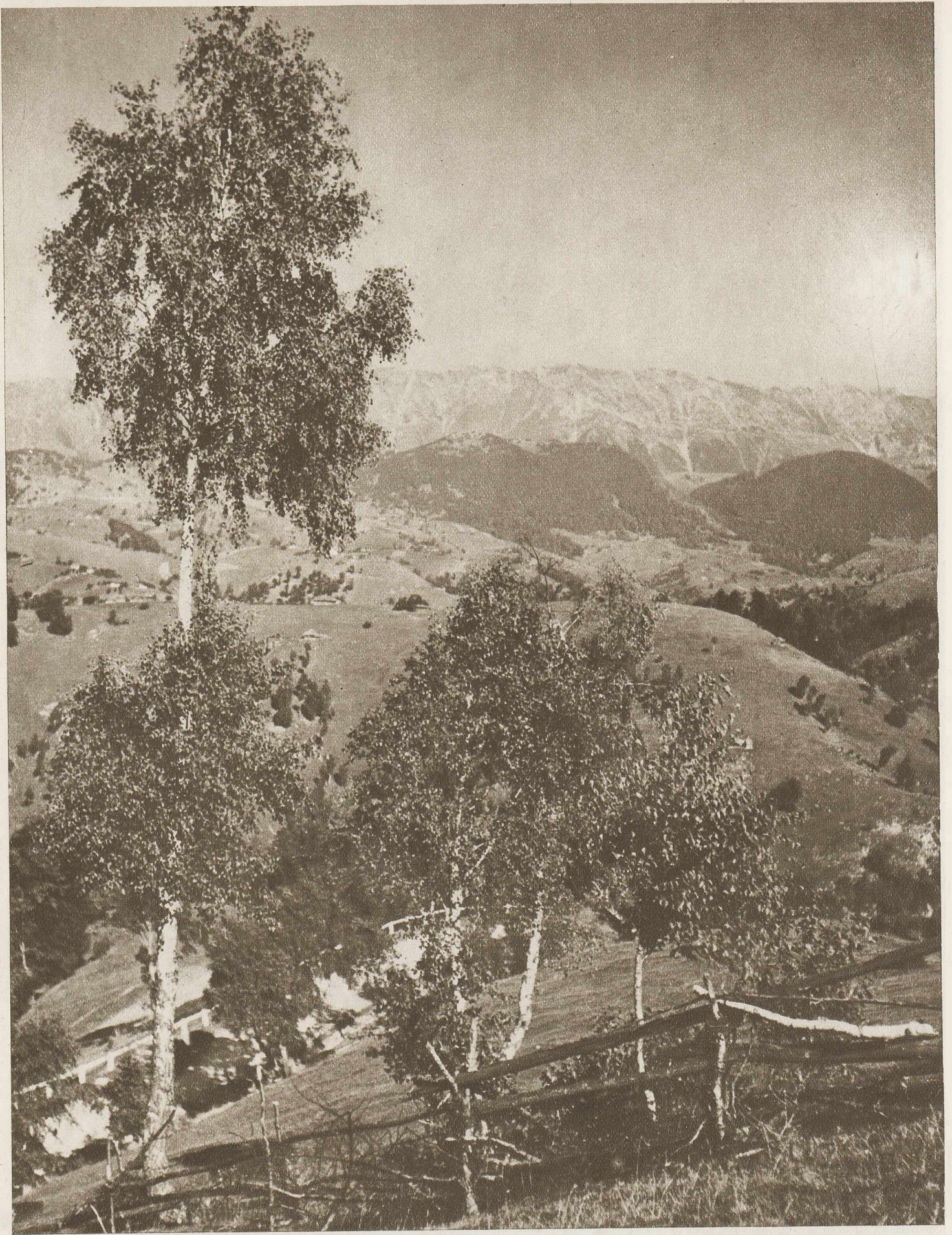
...Într-o zi, cîțiva bărbați curajoși porniră spre pădurea în care, după cum spuneau legendele, trebuie să se fi aflat orașul cu bomba. Îmbrăcați în zale antiatomice, purtînd scări de frînghie, reflectoare etc., pătrunseră în desigurii. Și descoperiră ruinele unui oraș și prețioase mărturii ale unei civilizații apuse. Despre bomba H, însă... cu toate strădaniile, nici o urmă. Dispăruse! Și astfel, se întări în oameni credința că bomba H n-a fost decît un basm dintr-o perioadă de isterie războinică, că în realitate nici n-a existat vreodată.

În romînește de Ion IRA

Pescuit bogat.

Spre Bran...

Carnet extern

MACKENZIE CONTRA... MACKENZIE!

Există în fizică o lege fundamentală: aceea a nepenetrabilității corpurilor. Încă de pe când ne aflăm pe băncile școlii, ne-am convins cu toții că, într-adevăr, două corpuri nu pot ocupa, în același timp, același loc în spațiu. Extinzând această lege a fizicii la psihologia umană, îndrăznim să credem că un individ cu facultăți psihologice normale și cu un minimum de onestitate nu poate avea despre unul și același lucru, în același timp, impresii diametral opuse.

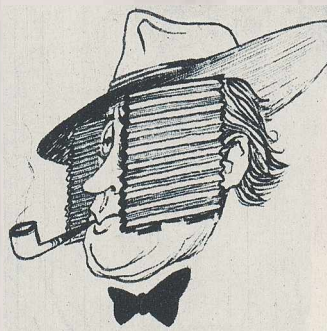
Și, totuși, cazul domnului Norman Mackenzie te pune pe gânduri. În calitate de corespondent al lui „New Statesman and Nation”, ziaristul englez a vizitat România în luna septembrie a anului acesta. Cu câteva zile înainte de a părăsi țara, domnul Mackenzie a făcut, unui reporter al posturilor noastre de radio, câteva relatări în legătură cu vizita sa. A povestit, printre altele, că s-a bucurat pe larg de toate posibilitățile de a călători, pretutindeni unde a vrut, în țara noastră. Astfel, a străbătut regiuni în care funcționează marile întreprinderi carbonifere, siderurgice etc. din România, cunoscând, printre altele, marile uzine de oțel de la Hunedoara ș.a. Domnul Mackenzie a mai subliniat că a avut posibilitatea să constate lucruri pe care nu le văzuse în urmă cu doi ani, când mai fusese în România; se referea anume la dezvoltarea industriei românești, în general, și a celei producătoare de bunuri de larg consum, în particular.

Dar iată că domnul Mackenzie se întoarce în Anglia și-și publică notele de călătorie în ziarul „New Statesman and Nation”. Or, se pare, că în cele publicate, fantezia pe care a desfășurat-o (fantezie, ca să utilizăm un termen euforistic și să nu-i spunem, pe românește, minciună) i-a jucat o festă năstrușnică. Ea a indignat pe un alt călător englez, întors recent de pe pământurile românești, domnul Montagu Slater. Într-o corespondență trimisă ziarului amintit și publicată de acesta la data de 5 curent, domnul Slater declara: „E uimitor să constai ce văd doi oameni diferiți în același loc și aproape în același timp”.

E cu atât mai uimitor pentru cei care l-au putut asculta pe domnul Mackenzie vorbind la posturile românești de radio, despre posibilitățile pe care le-a avut de a vizita nestingherit regiuni-cheie pentru dezvoltarea economică a țării noastre, și i-au citit apoi, în ziarul englez, ieremiadele despre insistența cu care a fost, chipurile, „condus” și „însoțit”. „Soția mea și cu mine — consemneză, în corespondența sa, domnul Slater, fără să-și ascundă cea mai profundă nedumire față de afirmațiile lui Mackenzie — ne-am plimbat liberi, neînsoțiți, prin București, Cluj, Orașul Stalin, fotografiind tot ce am dorit, și am adus cu noi circa 300 negative, care nu sînt încă dezvoltate. N-am avut nevoie de nici o autorizație, de nici un bilet de liberă trecere și nimeni nu ne-a cerut bobinele de film”.

„Lucrul cel mai curios, însă — încheie Montagu Slater — este că domnul Mackenzie a găsit în România „un popor înfricoșat și morocănos”, pe când noi am găsit oamenii cei mai veseli pe care i-am întâlnit, de ani de zile”.

Într-adevăr, curios. Atît de curios, încît ne permitem să ne întrebăm: cum este posibil ca, în luna octombrie 1955, poporul nostru să arate... „înfricoșat și morocănos”, așa cum îl zugrăvește domnul Mackenzie, cînd tot domnia-sa, în luna septembrie a aceluiași an, constata cu totul altceva. Îl cităm textual: „Eu cred că impresia cea mai puternică pe care o are cineva care călătorește prin România este bogăția pe care aceasta o posedă. Eu mă refer nu numai la bogăția solului, pe care o vezi, călătorind, dar

pretutindeni poți să constai dezvoltarea diferitelor sectoare ale industriei, care continuă exploatarea resurselor naturale, dezvoltarea tehnologiei moderne, a mașinilor, și mecanizarea mijloacelor agricole. În prezent resursele naturale sînt exploatare pe o scară înaltă, dîndu-li-se întrebuițarea cuvenită, în scopul de a ridica standardul de viață al tuturor”.

Poate fi această operă grandioasă, creația unui popor „înfricoșat și morocănos”?

A fi sau a nu fi?... Dacă ne permite domnul Mackenzie, vom răspunde, în cazul de față, întrebării hamletiene, cu unul din cele mai nobile precepte ale marelui Shakespeare: să-ți rămii credincios ție însuși! Mai presus de orice. Credincios ție însuși!

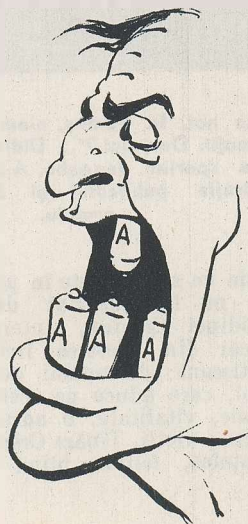
Atunci nu mai riști să calci nici legile fizicii, nici cele ale elementarei onestității umane.

Marla LOVINESCU

SFÎNTUL THOMAS — GURĂ DE URANIU

Nu, nu e vorba de o nouă aderentă la cohorta sfinților. (De altfel e dovedit că dl. Thomas F. Murray preferă fericirea de pe pămînt, celei din ceruri...) Pe vremuri cuvintele i-au adus sfințului din biblie numele de „gură de aur”. Pe bună dreptate cuvintele pe care le rostеше îi pot aduce d-lui Thomas F. Murray, membru al comisiei pentru energia atomică a S.U.A., porecla de „gură de uraniu”. Din cinci cuvinte ale noului cuvios al „politicii de forță”, patru se referă, într-un fel sau

altul, la bomba atomică. De curînd dl. Thomas F. Murray a predicat la jubileul de aur al universității americane Fordham. Cu gîndul la cele uranice, dl. Thomas F. Murray a făcut o propunere senzațională: S.U.A. să invite pe toți conducătorii de state din lume la explozia unei bombe de fabricație americană! Ce spectacol demn de marile drame biblice! Rostind pioase vorbe despre pace, conducătorii S.U.A. ar urma să sacrifice în fața lumii, nu un vițel de aur oarecare, ci o enormă sumă

de aur (reprezentînd contribuția a milioane de impozabili) concretizată în bomba atomică! Fără să roșescă, dl. Thomas F. Murray a arătat și scopul unei asemenea înscenări. Ea urmează să fie: „O declarație a forței americane, un stimulent pentru cererile în favoarea păcii”. Cuprins de elanuri demne de vechiul testament, dl. Thomas F. Murray pare a confunda lumea de azi cu cea de a două zi de după creațiune. Era în adevăr o vreme cînd oamenii se plecau înspăimîntați în fața puterii trăsnetului. Dar cine se mai sperie de stihie azi, cînd există paratrăsnet, cînd forța nu poate dezlănțui decît o forță și mai mare? În cel mai fericit caz dl. Thomas F. Murray a rămas în urmă cu 7-8 ani de zile... Prudent, dl. Thomas a declarat că scopul proiectatei demonstrații n-ar fi să semene groază, ci doar „să înfățișeze spectaculos... prețul războiului”. Aici —

ca la orice spectacol — dl. Thomas recurge la ficțiune. Căci rămînînd neatins după demonstrație și întorcîndu-se acasă, unde își va găsi liniștit orașul, casa, dormitorul, onorabilul gentleman prezintă într-o lumină cu totul falsă consecințele unui eventual război atomic...

Sfaturile pioase și soluțiile ipocrite ale d-lui Thomas F. Murray servesc tot atît de bine intereselor păcii, cît servește un prosop de glaspapier după baie. El face totul, fiindu-i frică — după propria mărturisire — de faptul că „omul are puterea de a pune capăt propriei sale istorii”. Ce e drept, e drept. Omul are acum puterea de a pune capăt unei istorii. Și trebuie spus că el se folosește din plin de această putere. El pune capăt istoriei de pînă acum, pentru a crea una nouă, istoria în care dl. Thomas F. Murray și alții ca el nu vor mai putea ține predici atomice...

23 DE ANI — 44 DE CRIME

John Gilbert Graham n-are decît 23 de ani. Vîrsta marilor vise, a elanului care nu cunoaște piedici, a generozității și a iubirii. Totuși, la vîrsta asta, John Gilbert Graham nu e decît un asasin. Și încă nu unul de rînd: un asasin care a și ucis 44 de oameni.

Închipuiți-vă următoarea scenă:

Pe un aerodrom american un avion e gata să decoleze. Cei 44 de cetățeni se pregătesc să-și ocupe locurile. Pe mulți dintre ei îi conduc cei dragi — prieteni, părinți, copii. Ca pe doamna aceasta, de pildă, pe care o conduce fiul ei, un tînăr puțin trecut de 20 de ani. Politicos, fiul ține geamantanul mamei. El zîmbește și, cu ochii puțin aburiți, îi urează drum bun. Ceilalți călători zîmbeșc înduioșați.

Avionul a început să tremure ușor. Mama se mai uită o dată pe fereastră. Fiul flutură batista. Pasărea argintie se desprinde ușor de pămînt, toate se fac mici: hangarul, pomii, casele. Și fiul rămas pe pămînt a devenit mic, mic de tot. Poate că asta a și fost ultima impresie a mamei, înainte de moarte. Căci moartea mamei și a celorlalți 43 de călători a venit curînd după decolare. Ea a venit din geamantanul care stătea cuminte în plasă. Geamantanul în care se afla sau nu fotografia fiului iubit, dar în care se găsea sigur o bombă cu explozie întîrziată, pe care fiul cel iubit o pusese acolo, cu propriile sale mîini...

Mobilul mirșaviei n-a putut fi descoperit îndată, dar el a fost totuși descoperit. Tînărul John Gilbert Graham avea nevoie de bani. Și, ca orice tînăr ame-

rican „descurcăreț” (pe care sute de comicsuri, ziare, reviste, filme, emisiuni de televiziune au grijă să-l facă din ce în ce mai „descurcăreț”), a găsit mijlocul salvator.

Grijuliu, el a convins-o pe mama lui să încheie un contract de asigurare, avînd bineînțelese grijă să se asigure la rîndu-i că va fi unicul beneficiar în caz de deces. Restul a fost simplu: călătoria, geamantanul, bomba, avionul, despărțirea duioasă, explozia. John Gilbert Graham, cetățean american în vîrstă de 23 de ani, și-a ucis cu sînge rece propria mamă (și alături de ea, încă 43 de oameni), pentru a încașa o primă de asigurare. John Gilbert Graham a dat astfel viață numeroaselor lecții de asasinat, care se difuzează zilnic în S.U.A., prin toate mijloacele. Și chiar dacă asasini ca el sînt arestați, ei se pot lesne considera victime; victime ale aceluia sistem care acționează cu întîrziere, arestînd pe asasini, dar lăsînd în schimb liberi pe „profesorii” de la edituri, case de filme, posturi de radio și televiziune...

Dreaptă orînduire!...

Radu ȚULESCU

Recunoștinții mei colegi

de Costache ANTONIU
artist al poporului din R.P.R.

Fotografii de S. ȘTEINER

Intr-un tîrg oarecare trăia un pantofar vestit. Veneau la el oameni din șapte ținuturi, să-și afle botinele potrivite. Meșterul nostru nu mai prididea cu lucrul și toți îl laudau pentru măiestria sa. De la o vreme, însă, pantofarul nostru nu mai lucra așa de mult. Abia făcea o pereche de încălțări la săptămîină — și asta cu mare caznă. Tăia bucăți mari de piele, le migălea cît le migălea, ca apoi să le zvîrle cît colo. Nimic din ce făcea nu-i plăcea. Truda lui era acum mai mare decît fusese în primii ani de călărit. Nici

măcar sieși nu-și lucra vreo pereche de ghetete și umbla desculț sau cu niște tălpițe.

Într-o zi, l-a întrebat cineva: — Vestite meșter, oare ce se petrece cu tine? Ți-ai uitat meșterșugul sau puterile ți-au slăbit?

Pantofarul l-a privit pieziș. — Află, fîrtate, că nu mi s-a întîmplat nici una, nici alta. Dar cînd lucrul măiestrit ți-a intrat în obicei, nu te mai mulțumește decît ceva ce trece peste hotarul frumuseții.

Mi-am amintit povestea asta deunăzi, cînd pe scena Naționalului se perindau echipe artistice de amatori. Ca vechi actor și spectator, am văzut numeroase ansambluri, maestri vestiți ai scenei și felurite piese din tezaurul literaturii universale. Ca să încerc, ca simplu privitor, o puternică emoție, trebuie să mă aflu în fața unor actori înzestrați, să mă atragă măiestria cu care s subliniate nuanțele, să mi se descopere laturi nebănuite ale unui rol cunoscut sau să mă pasioneze frumusețea și noutatea piesei. Me-teahna pantofarului din poveste! De data asta, am fost adînc mișcat, cu toate că pe scenă n-au suit actori de seamă, ci simpli amatori, țărani, funcționari, învățători ori profesori. Pe scenă, se afla însă suflul înviorător al vieții, se afla o scînteie din realitate, un șuvoi al puternicului izvor de cre-

...Nu-i ușor să joci pe prima scenă a țării, în fața unei săli de specialiști. Florian Minolu, din echipa căminului cultural din Tinca, (echipă distinsă cu o mențiune), a realizat un Millo sobru și discret, în vodevilul lui Aleksandri „Millo director”.

Prislea colectivului din Focșani, elevul Dan Ionescu, în piesa „O familie renumită” de Romașov (piesă distinsă în cadrul concursului cu premiul I).

„La noi, în Vameș, n-am prea avut emoții. Dar aici?”... Didina Crăciun s-a speriat degeaba. A cucerit admirația publicului și chiar... un premiu.

...Ce sălășluiește în popor. Cum să nu fi emoționat de apariția Didinei Crăciun, interpreta Fircăi din „Zestrea Ilenuței”? O fetișcană de numai douăzeci de ani, care aduce pe scenă prospețime, vitalitate, o adîncă înțelegere a vieții. Tînăra Crăciun, zburdalnică, felină, plină de sănă-

tate și robustețe, a dispărut sub masca Fircăi, o femeie pe care necazurile unei vieți sărăcăcioase și pustii o fac să nu priceapă rosturile unei lumi noi. Și în interpretarea fetei nu prea poți găsi cusur. Este, pe rînd, impetuoasă și potolită, acră și mîngîietoare, ironică și numai zîmbet, așa cum cere complexitatea rolului pe care-l interpretează. De unde această cunoaștere adîncă a vieții, acel simț al proporțiilor, care au impresionat spectatorii? Răspunsul nu e greu de dat. Din satul ei, din frămîntările prin care a trecut familia ei, din atitudinea pe care maică-sa a luat-o, într-o împrejurare asemănătoare. N-a trebuit să facă eforturi să priceapă lucruri ce depășesc pragul propriei cunoașteri. Și-a rețrăit cu intensitate zbuciumul ei, al familiei, al oamenilor din sat.

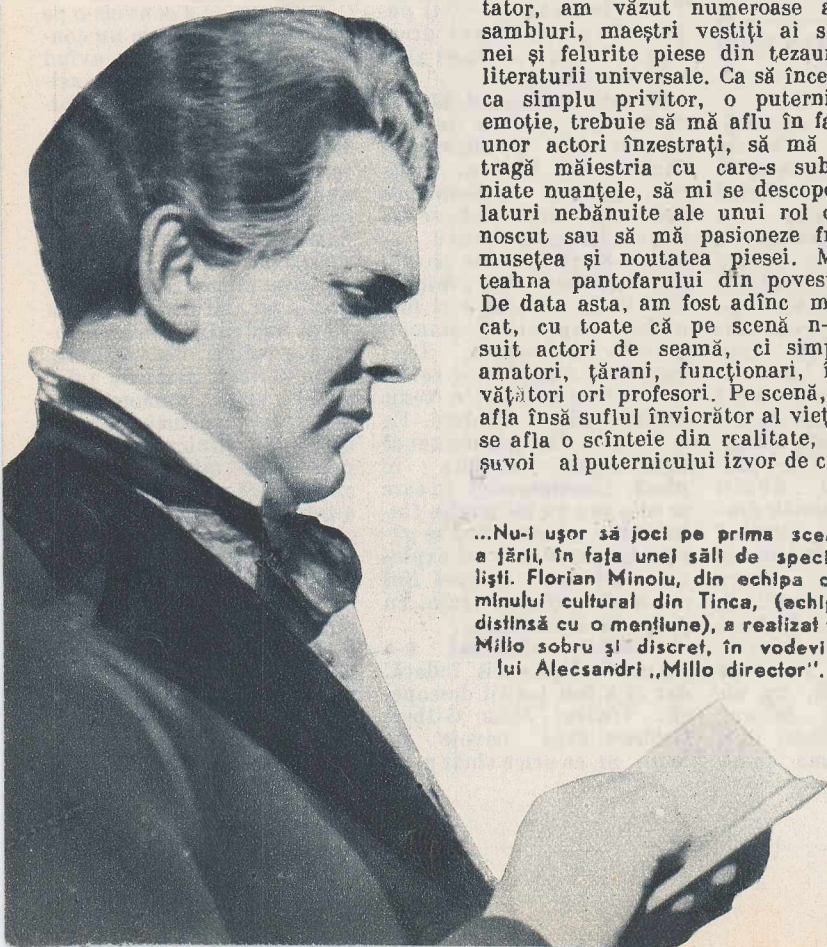
Priveam fetișcana asta cît de firesc se mișcă în scenă și mă gîndeam cu bucurie că nu i-a fost hărăzită soarta de a-și ascunde talentul și năzuințele sub spuza amărăciunii, a umilintelor și durerilor, care au ucis decenii de-a rîndul valori nenumărate. Binecuvîntăm vremurile noastre, care fac posibile minuni, ca trezirea la viață culturală a tineretului unui sat de numai 89 de familii, un sat pierdut printre dealurile domoale ale Moldovei.

M-a emoționat deopotrivă prezența pe scenă a Eugeniei Chiriac, din același sat Vameș, regiunea Galați. Servită mai puțin de rol, ca a arătat o sensibilitate impresionantă. Cu trei ani în urmă, nu știa un bob de carte. Dragostea de teatru a împins-o să învețe să scrie și să citească.

Trebuia doar să-și copieze rolurile și să le învețe! Parcă o văd aplecată asupra foilor scrise stîngaci, buchisind anevoios, folosind clipele dintre mulsul vacii și mestecatul mămăligii. Parcă o văd și nu mă pot împiedica să nu-i zîmbesc prietenește și să-i doresc succese în munca asta grea.

...Chiar dacă țărani din satul Frunzaru, regiunea București, n-au jucat o piesă de actualitate, ci vodevilul „Rusaliile” al lui Aleksandri, emoția artistică pe care am simțit-o n-a fost mai mică.

Revoluție mică

de S. SĂVULESCU

Aseară,

A fost revoluție în țară:

O mie de oameni simpli, o mie de muncitori
Au ascultat o simfonie de Beethoven. Fiori
Umpluseră sala, strada, orașul întreg.

Dușmanii lor, unii se făceau că nu-nțeleg;
Alții, chirciți de vântul urii,
Proclamară, într-o odăiță, „criza culturii“
Ajunsă pe mîna aspră de muncitor.

Dar tot jelindu-se în turnul lor

Intunecat de obloane,

Ajară, mia de muncitori se schimbase

În milioane...

Am avut impresia că mă aflu în fața unui teatru profesionist, cu tradiție. Nu știam ce să admir mai întâi: ușurința cu care acești țărani umbiau pe scenă, de parcă ar fi fost pe ulița satului; participarea activă la acțiune a figurației, lucru deosebit de greu, pe care nu-l reușesc adesea ansamblurile teatrale profesioniste; intrările și ieșirile la timpul potrivit și, mai ales, cele pe fond muzical; talentul unor interpreți, ca Alex. Matei, Ion Cernat, Gh. Mantoc, Elena Cauc. N-am așteptat să cadă cortina și m-am dus în culisă, să-i felicit. Cu acest prilej, am aflat lucruri mișcătoare. În afara regizorului, Gh. Cirstoiu, toți interpreții — 30 la număr — sînt țărani întovărășiți dintr-un sat ce nu are mai mult de 200 de case. Luni de zile au repetat piesa, au citit și alte lucrări ale lui Alecsandri, au ascultat conferința despre starea țărănimii de acum un veac. Au dat dovadă de același interes și seriozitate în pregătirea spectacolului, pe care le pun colectivele actoricești profesioniste. Spectacolul nu este numai rodul echipei, ci al întregului sat. Fiecare sătean și-a dat obolul său: materiale pentru decoruri, costume, covoare, zile întregi de muncă pentru confecționarea lucrurilor. Prezentarea spectacolului în bune condiții a fost considerată ca o chestiune de cinste și de prestigiu pentru întreg Frunzaru.

Aceste fapte mi-au amintit de satul meu și de începuturile mele actoricești. Vara, la vremea vacanței, ne duceam în Țigănaș ca la două mîini de băieți și fete, pe care-i muștrulua bino dască-

lea de cultură a maselor era însă uriașă; trebuia doar un om îndrăgostit de teatru, ca dascălul Ion Anton, încăpăținat și perseverent, ca să se înighebeze un mic colectiv, care apoi avea să lupte din greu cu lipsurile, reava voință a autorităților și cu prejudecățile. Cînd prezentam spectacolul, luam, mai cu voie, mai fără voie, cite o scoarță, un cearșaf ori o bancă de pe acasă și ne făceam datoria către ceca ce socoteam chemarea noastră. Cîteodată, cu sfială și multă stîngăcie, urca pe scenă, alături de noi, cite un coleg din școală primară, rămas la plug. De multe ori partenerul nostru era un flăcăiandru în care plîfia o scînteie de talent, dar care s-a stins sub vitregia vremurilor.

O altă întâmplare din trecut mi-a amintit-o spectacolul prezentat de Casa raională de cultură din Focșani. Cu un sfert de veac în urmă, marele Enescu concertase în sala frumosului teatru local, în fața scaunelor goale. Numeroși actori de valoare, care prezentau piese din patrimoniul culturii universale, fără a face însă comerț cu asta, au pătît același lucru și, e drept, nu numai la Focșani. Burtăverzimca provincială voia femeii despuiate și glume fără perdea. În aceste locuri s-a născut astăzi o mișcare culturală puternică. Echipa din Focșani ne-a dat cu „O familie renumită“ un spectacol de înaltă ținută artistică și o lecție de seriozitate și probitate profesională. Agentul sanitar Victor Dragomirescu, care probabil că, pe vremuri, nu-și permitea nici măcar „luxul“ unui bilet de galerie, ne-a dat pe scena un tată de familie

lații au fost însă doi copilandri: Dan Ionescu și Cristina Axente, elevi de liceu. O artistă cu experiență, jucînd în travesti, n-ar fi putut crea un Mitenca mai autentic, decît micul Ionescu.

Aș putea continua la nesfîrșit cu impresiile trezite de iureșul pe care mișcarea artistică de amatori îl dă pentru cucerirea artei,

aș putea scormoni în amintire multe întâmplări de un viu contrast cu cele văzute în zilele concursului. Mă mărginesc însă la cele arătate, socotindu-le pilduitoare. Ele vorbesc de la sine despre izbînzile unui popor liber, pe calea făuririi unei arte cu un cuprins bogat și a afirmării talențelor autentice născute din popor.

„Ioi, Feri-baci, sala e plină vîrf și mi-o frică!“ Kali Maria e emoționată și nici lui Francisc Cséh nu-l lipsește mult. Ca să-și biruie temerile, artiștii-amatori din Secuani (reg. Oradea) privesc în scenă prin gaura cheii.

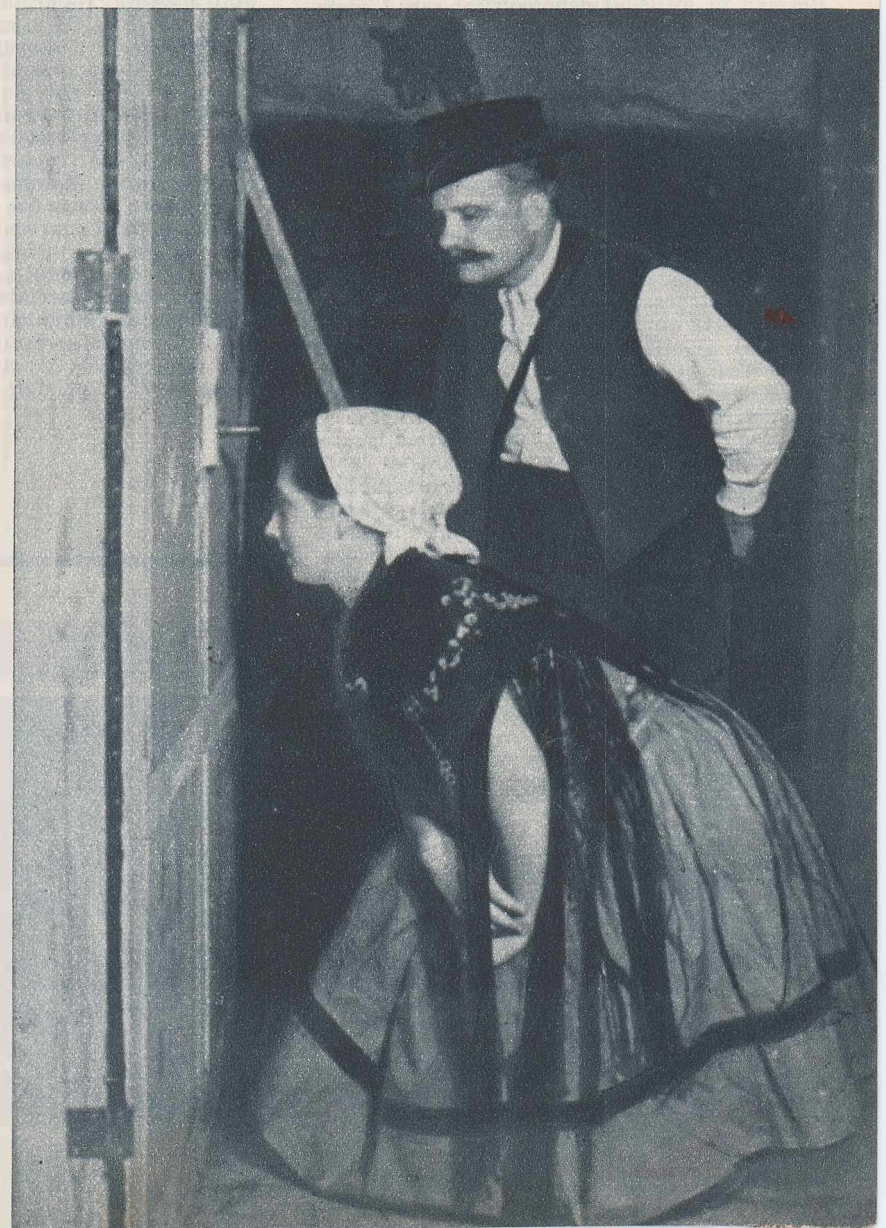
Brigada artistică de agitație a Casei raionale de cultură din Chișineu-Criș, regiunea Arad, brigadă care a fost distinsă cu premiul II în cadrul concursului.

lul nostru, Ion Anton. Tot cu vodevilurile lui Alecsandri am pornit pe drumul anevoios al artei. Jucam „Piatra din casă“, „Hartă Răzeșul“ și altele. Oamenii din șapte sate ne priveau ca pe niște arătări din altă lume. Nu auziseră mare lucru despre teatru, iar despre amatorism, nici vorbă. Se-

„Cîte reflectoare sînt aici! Ce-ar fi dacă ne-ar da și nouă cîteva“ par a spune Persida Rotaru și Nicolae Ianculescu, din echipa Jurăștilor, reg. Timișoara, (echipă distinsă cu premiul III),

veridic, duios, sobru. Tehnicianul veterinar Ion Frigioiu ne-a încîntat cu un Timoșă realizat în toată complexitatea lui. Tînărul interpret a trecut cu bine examenul redării unui om beat, lucru dificil. Contabilul N. Bulboceanu a creat un Andrei exuberant, pătimaș. Adevărate reve-

SCRITORII și CARTI

Marin Preda: „MOROMETII”

Undeva în cîmpia Dunării un țaran este pîndit de ruină: în jurul său se strînge, fără scăpare, cercul mizeriei și al suferinței. În 1937, la Siliștea-Gumești, un țaran prins în plasa relațiilor sociale capitaliste se zbate din răspuneri să se sustragă tiraniei lor. Ferecat într-o muțenie mohorâtă, stînsă, izolat parcă de coi din jur, mereu mai aproape de un pas de ruina gospodăriei sale, Moromete e într-o necontenită veghe și așteptare. A vinde sau a nu vinde pămînt? Cum să capete un nou răgaz? Ce vor face copiii săi? Chinuit de aceste grave și amenințătoare întrebări, eroul meditează în pragul casei sale, ca pe pietrele unui cimitir. El încearcă să smulgă necunoscutului un răspuns.

Și astfel un om stă singur în mijlocul cîmpiei, bătut de vînturi potrivnice, căutînd să obțină un răgaz, să întîrzie o dată fatală, să apere cîteva bunuri care de mult nu-i mai aparțin. Credite, împrumuturi, impozite — iată atîtea mijloace cu care societatea capitalistă îl înrobește. Eroul nu deosebește prezența acestui dușman în mijlocul nenorocirilor care-l covîrșesc, nu știe că ruina Morometiilor e combustibilul ce întretîne viața orînduirii, nu bănuiește, că, de unul singur, nu poate triumfa asupra unui asemenea monstru. Calcule, argumente, soluții, toate sînt inutile. Căci cifrele care explică drama lui Moromete și o fac implacabilă ca o teoremă arată că nu există nici o cale pentru a potoli aviditatea acestei societăți.

Nimic nu poate opri loviturile, nimic nu va răpi dîntăria lor. Moromete le va putea, cel mult, întîrzia. Speră că-și va putea menține pămîntul și, pentru asta, jertfește salcîmul; dar va pierde și pămîntul, și salcîmul. Nădăjduiește că-și va putea păstra oile, dar va pierde și pămîntul, și salcîmul, și oile. Crede că Nilă și Paraschiv, lacomii săi fii, nu-l vor vinde, fugind cu puținul ce l-a mai rămas. Dar și această iluzie se va sfărîma. Moromete a avut puțin, a căutat să păstreze ceva și a pierdut tot. Pe urma acestei tragedii rămîne o familie pradă sărăciei lucii, o casă sfărîmată, un om sfîrșit. Un cataclism a avut loc sub ochii noștri. Un cataclism legal, pe care l-a pus la cale și l-a executat o întregă societate. Nici o clipă Moromete nu a fost inferior ei. A judecat totul cu agerime, a făptuit totul cu precizie și, dacă a fost învins de această societate, această s-a întîmplat nu pentru că ar fi greșit în calculele sale; oricum ar fi scăzut sau adunat, rezultatul ar fi fost același. Tragedia lui Moromete se află aici, în acest fapt, în această împrejurare: eroul era condamnat din capul locului și fiecare dintre acțiunile lui nu făcea decît să confirme o sentință inapelabilă.

Cîtă vreme Moromete nu a descoperit căile luptei în comun împotriva societății capitaliste, el nu putea fi decît un învins.

Are o demnitate a lui acest erou tragic, care nu acceptă să fie ingenușiat, care se luptă pînă în ultima clipă, care nu părăsește cîmpul de bătălie decît în ceasul cînd nu mai e nici o scăpare. Moromete nu e niciodată coborît în ochii noștri. Țaranul acesta, care duce pe umerii lui o tragedie cutremurătoare, nu încearcă nici

un moment teama, nu se îndoiește nici un moment de puterile sale. Nu l-am auzit, în toată cartea, suspinînd vreodată, nu am simțit în glasul său nici un moment urma osteneții.

Este Moromete o fire insensibilă? Oare nu se zisează ceea ce se întîmplă cu el, cu ceilalți? Nimic din toate acestea! Privirea inteligentă a lui Moromete scrutează și înțelege, iar ceea ce pare încetinelă de simțire sau greutate în judecată este strategia complicată și fină a unui om care nu-și poate îngădui descoperirea gîndurilor, dezvăluirea însușirilor. Sensibilitatea a învățat să semene cu indiferența, inteligența, cu prostia. Cîteodată, după un cuvînt răstit sau după altul zeflemitor, simțim pe adevăratul Moromete. Cînd se duce să taie salcîmul, iar Nilă îl întreabă: „De ce să-l tăiem?”, eroul răspunde, în bătaie de joc: „Într-adins, într-adins... înțelegi, să se mire prostii. Punc mîna, nu te uita, că se face ziuă”. Dar îndată ce înfige securea în copac, Moromete icnește, ca și cînd-și-ar fi înfipt-o în el. Rîsul a ascuns plînsul. Mai tîrziu, „cei doi pun caii să tragă salcîmul. Dar „Moromete urlă pe neașteptate, lung și răgușit, ca și cînd cineva l-ar fi ars cu fierul roșu: Haida!”. Tipătul de furie îl tăinuie pe cel de durere.

Moromete își trăiește tragedia, știe că se află în vecinătatea catastrofei, dar proiectează asupra acesteia o lumină indiferentă, care se potrivește tot atît de bine farsei. De fapt, ea adăpostește și disimulează o suferință cruntă. Încet, încet, din zîmbete care sînt și nu sînt hazlii, din replici puțin caraghioase, puțin ciudate, și care țin locul altora, mult mai precise și mai grave, se țese o încordare, un zbcium, o tensiune nervoasă, care se consumă în tăcere, undeva în adîncurile cărții, și se rezolvă abia în finalul ei. Bălosu, un chiabur care-i rîvnește pămîntul, îl întreabă dacă i-l vinde sau nu, iar Moromete îi vorbește despre toate, afară de ceea ce a fost întrebat, și se arată surprins cînd celălalt pleacă supărat. Perceptorul vine în casa lui Moromete și țaranul, care simte cum îl strînge ștreangul, cere o țigară.

Spre deosebire de Moromete, Țugurlan, țaranul sărac lipit pămîntului, a pierdut de mult nădejdea că viața se va îmbunătăți, cîtă vreme în fruntea satului vor fi alde cămătarul și cîrciumarul Aristide, iar la conducerea țării, stăpînii acestora. Țugurlan, fratele ceferistului ucis la Grivița în 1933, e mult mai aproape de înțelegerea reală a societății burgheze. Reforma agrară de după primul război mondial nu l-a „protejat”, dar nici nu l-a făcut sclavul unor iluzii. Țugurlan nutrește de aceea o ură adîncă și încărcată de prevestiri sumbre împotriva societății capitaliste. Țugurlan arată astăzi așa cum va arăta mîine Moromete.

Moromete are o fire meditativă, măsurată, chibzuită, firea unui om care se domină. Într-un fel, eroul este în contrast cu destinul său patetic și n-ai spune că omul acesta dezbate, prin viața lui, o mare dramă socială, trăită pînă la sînge. În existența lui, schimbările nu intervin brutal. Bătăliile nu sînt spectaculoase, iar lupta se desfășoară meticolos și extenuant. Așa cum spune Marin Preda în primele rînduri ale cărții sale:

„Cu cîțiva ani înaintea celui de-al doilea război mondial, se pare că timpul era foarte răbdător cu oamenii; viața se scurgea... fără conflicte mari”. Moromete, iată una din figurile „șterse” ale acestor conflicte.

Marin Preda aduce și impune în literatura noastră acest tip de țaran și-l descrie cu o artă deosebită. Iar în felul în care o face, este o modestie, un refuz de orice ostentație, care ne lasă să întrevădem relațiile dintre autor și eroul său.

Marin Preda scrie cu asprime, cu austeritate. Despre eroii săi, el vorbește uneori cu o voită ariditate. Nici o efuziune, nici un elan. Este, în scrisul său, o severitate care face posibilă ironia, dar în nici un caz nu suprimă duioșia. E un scris ursuz și cumpătat al unui profund observator al țaranilor. Lui Marin Preda îi este destul să audă o replică, pentru a desena un portret. Scriitorul nu are generozitate verbală și-și drămuiește economicos cuvîntul. E un stil fără strălucire, morocănos, dar de o exaltitate remarcabilă, care pătrunde pe nesimțite în adîncul lucrurilor. Rare și puține „îndrăzneții”. În locul lor, o solidă cunoaștere a oamenilor și lucrurilor. Stilul lui Marin Preda e un stil liniștit și fără variații, ca pămîntul pe care-l locuiesc eroii săi; culoarea lui e un negru ars, ca un incendiu mornit. Ai impresia că acest stil nu-ți poate oferi nici o surpriză. Este adevărat: ți le ascunde. Ele există însă și ți se vor dezvălui, dar cu greutate, fiindcă acest stil apără secretele eroilor lucrării.

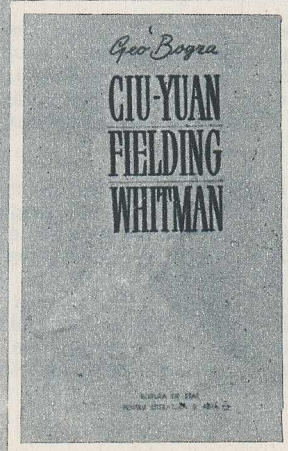
Marin Preda nu e un scriitor „intim” cu cititorii săi. El fuge de o comunicare „directă” cu lectorul și-i cere acestuia răbdare și încredere. Abia după ce le-a dobîndit, scriitorul acceptă să arunce punțile, să deschidă porțile cărții sale. Din această clipă, însă, cititorul devine prizonierul fără de scăpare al autorului.

B. ELVIN

O ANTOLOGIE A PROZEI GERMANE DIN R.P.R.

La doi ani după apariția culegerii de versuri „Deutsche Dichter der RVR” (Poeti germani din R.P.R.), Editura de Stat pentru Literatură și Artă publică sub titlul „Deutsche Erzähler der RVR” (Prozatori germani din R.P.R.), o antologie cuprinzînd lucrări a douăzeci și unu de scriitori. Volumul este un bilanț al dezvoltării literaturii germane din R.P.R. și, totodată, el ne apare ca o promisiune făcută de scriitorii germani cititorilor lor: romanele scriitorilor O.W. Cisek, O.F. Jickeli, V. Heinrich, H. Konrad și C. Caps, din care antologia prezintă fragmente, vor apare în anii 1956-1957. Povestirile scriitorilor A.M. Sperber, Herta Ligeti, P. Andres, H. Hausl și H. Bergel vor constitui baze de pornire pentru culegeri independente care vor fi tipărite în viitorul apropiat.

Din vitrină

Marin Preda: „Morometii”, E.S.P.L.A. — 1955.

Cititorul pornește la drum purtat de pana măiastră a scriitorului *O.W. Cisek*, care în romanul „Horia” ne transpune în Țara Moșilor, în epoca în care se cocea răscoala iobagilor ce avea să izbucnească în 1784. *Valentin Heinrich*, în romanul „Um gleiches Recht” (Pentru drepturi egale) ne face să participăm la un episod din revoluția de la 1848, în centrul căruia stă figura generalului *Joseph Bem*, comandantul armatei revoluționare maghiare. Scriitorul *Otto Fritz Jickeli* biciuiește moravurile meschine și orizontul limitat al burgheziei săsești, în romanul „Familienchronik” (Cronică de familie), din care culegerea prezintă fragmentul „Götzi”. Cu *Herbert Konrad* facem o incursiune în satul german din Banat, unde țărani săraci, nemaiputând îndura samavolnicile primarului — chiabur și exponent al intereselor claselor exploatoare — pornesc la asalt asupra primăriei. Conducătorii lor mor secerati de gloanțele jandarmilor.

Erwin Wittstock, un cunoscut povestitor, e prezent în volum cu povestirea „Der Sohn des Kutschers” (Fiul vizitiului). De altfel, E.S.P.L.A. pregătește un volum cu traduceri în limba română din proza lui Wittstock.

În romanul lui *Georg Scherg* „Da keiner Herr und keiner Knecht” (Unde nu sînt nici stăpîni, nici robi), talentatul autor al dramelor „Giordano Bruno” și „Ovid” demască teza ipocrită a burgheziei, care susținea că toți cetățenii aparținînd populației săsești au avut întotdeauna aceleași drepturi.

Dintre scriitorii care în lucrările lor oglindesc anii dintre cele două războaie, cităm pe *Hans Kehrer*, care zugrăvește „democrația” României burghezo-moșierești în adevărata ei lumină. De asemenea, cităm pe *Josefine Koch*, *Herta Ligeti*, *Anton Breitenhofer* și *Günther Schmidt*, care, prin scrierile lor, au participat la lupta antifascistă.

Iată-ne acum în actualitate: *Grete Gross* povestește viața unei foste servitoare, care devine muncitoare. *Franz Liebhard*, în schița sa „Zwei Grenadiere und ein Engel” (Doi grenadieri și un înger), își îndreaptă ascuțișul satirei împotriva reacțiunii naufragiate din Banat. *Hans Bergel* este o călăuză încercată care în „Die Begegnung mit Treff” (Întîlnire cu Treff) ne conduce în mijlocul naturii sălbatice a munților Făgăraș. *Peter Andres* evocă momente trăite în Uniunea Sovietică, în anii reconstrucției de după război. *Hugo Hausl*, în povestirea „Der Riwe-Pitje”, arată drumul firesc, spre gospodăria colectivă, al unui țăran sărac șvab, pasionat după agricultura înaintată. Tema cooperativizării agriculturii o tratează și *Michael Pfaff*. Scriitorii *Paul Schuster*, *Conrad Caps* și *Erich Pfaff* se ocupă de viața tineretului școlar, a utemiștilor și a pionierilor, precum și a dascălilor lor.

Volumul se încheie cu povestirea „Die Maus” (Șoarecele) de *Alfred Margul-Sperber*, închinată dezvăluirii trăsăturilor morale și intelectuale pe care socialismul le imprimă oamenilor simpli.

„Aceleși puteri mari și noi, care mută munții și transformă oamenii” — cum caracterizează *Sperber*, la sfîrșitul povestirii sale, puterea

populară — îi datorăm și această bogată antologie, oglindire a avîntului creației literare a minorităților naționale din țara noastră.

Herbert LAMM

UN MARE SCRITOR REALIST AMERICAN

Cînd, în 1932, neuitatul *Gorki* a adresat intelectualetății americane tulburătoarea întrebare: „Cu cine sînteți voi, maestri ai culturii?” — punînd-o astfel în fața alegerii între drumul luptei pentru făurirea unor noi forme de viață, mai raționale, conforme cu justiția socială și cu spiritul vremii noastre, și acela al conservării castei jefuitorilor, inamici ai omului și umanității — unul dintre cei mai mari scriitori pe care i-a dat vreodată America se putea mîndri, pe drept cuvînt, la gîndul că nu avea de ce se teme la acest sever examen de conștiință. Scriitorul se numea *Theodor Dreiser* și drumul pe care se desfășura întreaga lui viață și cariera artistică de pînă atunci îl îndreptătea cu prisosință să se considere un prieten al omului simplu și necăjit, un luptător pentru dreptatea socială și un curajos innoitor în artă.

Născut în anul 1871 la *Terre Haute*, în statul *Indiana*, dintr-o familie de mici coloniști germani, viitorul scriitor a avut o copilărie apăsată fără încetare de grija zilei de mîine, trebuind să îmbrățișeze de timpuriu cele mai diverse profesii pentru a se susține pe el și a-i ajuta și pe ai săi. În același timp, înzestratul tînr învăța cu tenacitate, și la vîrsta de 21-22 de ani, deveni reporter al unui ziar din *New-York*. Prima lui carte, „*Sora Carrie*” — apărută în anul 1900 — e povestirea tristă a unei fete care, condamnată de sărăcie la o viață cenușie și strivită de nevoi, dorind să devină actriță, e silită să se vîndă unui bogataș și să ajungă la celebritate cu prețul fericirii ei zdrobite pentru totdeauna. Cartea a fost stigmatizată ca un ultraj la adresa „moralei publice” și boicotată. *Dreiser*, însă, a rămas neclintit pe poziții și, dacă pînă la cel de-al doilea roman al lui — „*Jennie Gerhard*” — au trebuit să treacă zece ani, atunci cînd noua-i carte a apărut (1910), s-a văzut că scriitorul înțelege să urmeze cu strășnicie calea

SCRITORI și CARTI

pe care și-o alesese. „*Jennie Gerhard*” era istoria unei alte vieți sfărîmate de legile barbare care guvernează o societate ce „acționează din capriciul și pentru confortul celor puțini” — cum s-a exprimat *Dreiser*.

Pătrunzînd tot mai adînc în „jungla” vieții publice a țării sale, scriitorul luă hotărîrea să atace o temă îndrăzneată, care cerea din parte-i mult curaj, și anume: să creadă tipul miliardarului yankeu, prezentat în complexul împrejurărilor sociale care au făcut posibilă apariția lui. Aceasta este ideea care străbate, de la un cap la altul, monumentală „Trilogie a dorinței”, din care primele două volume, „*Financiarul*” și „*Titanul*”, au apărut înainte de primul război mondial, iar ultimul, „*Stoicul*”, după moartea scriitorului, în 1947.

Talentul lui *Dreiser* se dovedește acum ajuns la maturitate și cărțile lui încep să se succedă cu rapiditate, una după alta. La numai doi ani după „*Titanul*”, scriitorul termină unul din romanele la care a ținut cel mai mult. E vorba de „*Geniul*” (1915), în care, pentru prima oară în literatura americană, el a pus problema destinului unei personalități artistice în lumea capitalistă, a declinului și prostituării artei, considerate ca o marfă asemănătoare cu oricare alta.

Theodor Dreiser era, așadar, un observator lucid și un maror imparțial. Și, prin însuși acest fapt, opera lui dobîndea un caracter de critică socială. Dar scriitorul nu avea încă o concepție bine definită despre viață și, dacă vedea răul din jurul lui, nu-i întrezărea încă și toate pricinile și mai ales remediile. Abia *Marea Revoluție Socialistă* din *Octombrie* i-a deschis complet ochii și l-a ajutat să vadă mult mai departe decît reușise pînă atunci. „Mi-am îndreptat privirile spre această învățătură, spre această faclă — a spus el mai tîrziu — și am găsit în ea sprijin și inspirație pentru munca mea de creație”.

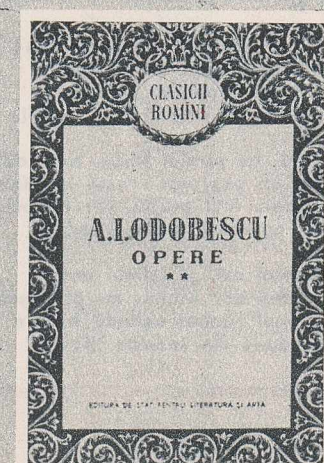
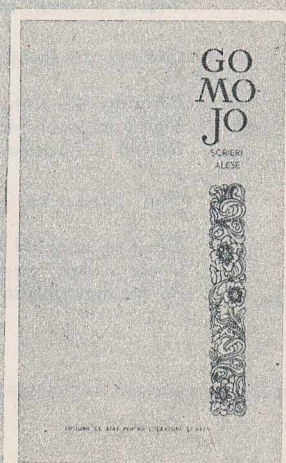
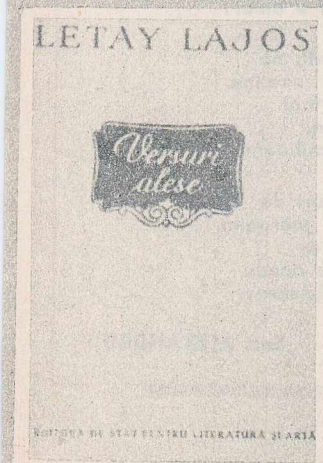
El învătă acum nu numai să înțeleagă întrebările pe care i le pune viața, ci și răspunsul pe care trebuie să-l dea acestor întrebări. Așa încît, un celebru roman al lui, intitulat, cu o semnificație ușor de ghicit, „*O tragedie americană*” (1925), nu se mai mulțumește cu descrierea prăbușirii unui tînr, împins la crimă de demonica forță a banului, ci cuprinde deopotrivă și explicația tragediei, pe care scriitorul o socotește tipică pentru vremea și țara sa. De altfel, tot ce va scrie *Dreiser* de acum înainte va purta amprenta noii lui convingeri că idealurile creatorului de artă trebuie să coincidă și să pornească de la interesele celor ce muncesc.

Începînd cu primii ani de după *Revoluția din Octombrie*, și, mai ales, după vizita pe care a făcut-o în *Uniunea Sovietică*, de unde s-a întors plin de elan și de încredere în victoria forțelor progresului, *Dreiser* a luat parte activă la toate marile bătălii ale poporului american și ale mișcării muncitorești din întreaga lume. Elocventă pentru dăruirea totală cu care *Dreiser* s-a avîntat în această mare luptă a vremii noastre, este prodigioasa lui activitate publicistică, desfășurată în coloanele presei democratice din *S.U.A.*, căci „marea presă”, pretinsă liberă, continua să-i fie ostilă și să mențină ostracizarea pe care o pronunțase odinioară împotriva-i. O mențiune deosebită merită, în aceeași ordine de idei, volumele lui de demascare și polemică politică: „*America tragică*”, „*Minerii din Harlan*” au cuvîntul sau „*America merită să fie salvată*”, scrise în timpul celui de-al doilea război mondial, în care *Dreiser* a luat cu hotărîre atitudine în marile probleme ale timpului său.

În vara anului 1945, ca o încununare a încregerii lui evoluții anterioare, *Theodor Dreiser* a aderat la *Partidul Comunist din Statele Unite*.

Scriitor luptător prin arta și activitatea lui de fiecare zi, *Dreiser* înscrie pagini nepieritoare în istoria realismului american și este una din marile conștiințe ale veacului nostru.

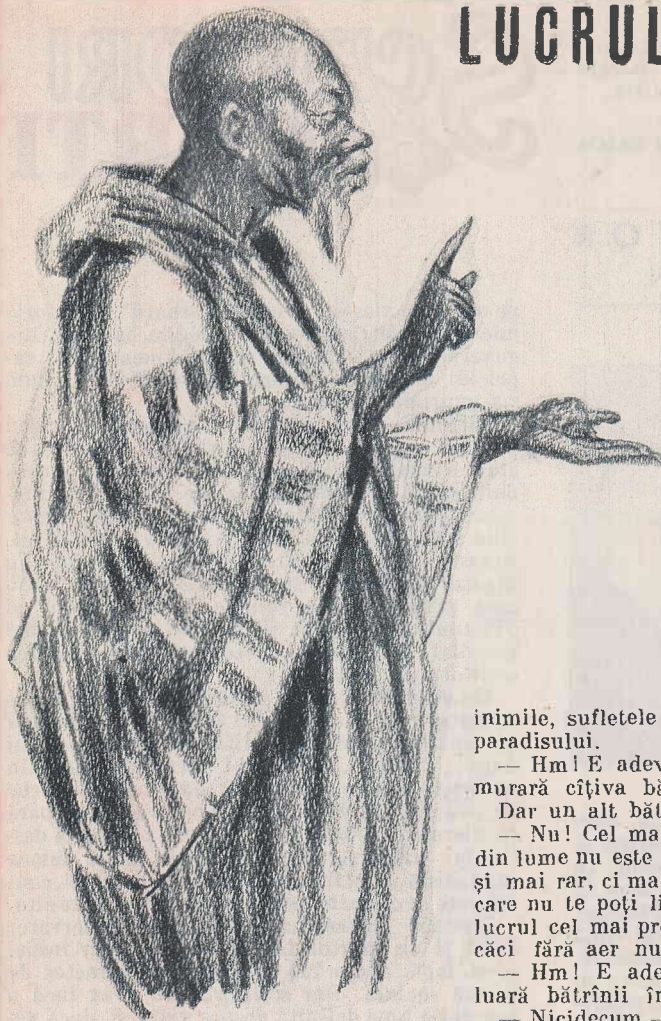
le librărilor

LUCRUL CEL MAI PREȚIOS DIN LUME

de Ghana SARR

Ilustrație de E. TARU

Autorul acestui basm, Ghana Sarr, este student african în țara noastră. Născut în anul 1922, Ghana Sarr se simte atras de literatură încă de la vârsta de 17 ani, când începe să scrie versuri, nuvele și schițe, atât în limba sa maternă, cât și în limba franceză. Menționăm faptul că limba sa maternă nu există ca limbă literară scrisă, folosirea ei în presă fiind împiedicată de colonialiștii ce stăpinesc în patria sa.

În creația sa, Ghana Sarr înfățișează viața poporului său, basmul de față fiind o prelucrare a unor motive folclorice africane.

inimile, sufletele și chiar porțile paradisului.

— Hm! E adevărat... — murmură câțiva bătrâni în cor.

Dar un alt bătrân rosti:

— Nu! Cel mai prețios lucru din lume nu este cel mai scump și mai rar, ci mai curînd cel de care nu te poți lipsi. Aerul este lucrul cel mai prețios din lume, căci fără aer nu se poate trăi.

— Hm! E adevărat... — re-lu-ură bătrînii în cor.

— Nicidecum — se auzi un al-treilea glas. Lucrul cel mai prețios din lume este apa, căci fără apă nu numai oamenii, dar și animalele, și plantele au pieri.

Pietrele din izvor au nevoie de apă, chiar aerului îi trebuie apă pentru a fi proaspăt. Dovada e că, atunci cînd trece harmatanul¹⁾, oamenii blestemă aerul. Apa este lucrul cel mai prețios din lume.

— Hm! E adevărat — adăugară bătrînii în cor.

— Nu sînt de aceeași părere, nu! Nu sînt... Lucrul cel mai pre-

¹⁾ Harmatan — vînt cald, care bate în Africa tropicală.

țios din lume e viața; căci, vedeți voi, fără viață nu te poți bucura de nimic și de nimeni. Cînd omul își pierde viața, aerul, ca și aerul, aerul, ca și apa, nu mai au nici un preț pentru el. Înainte de toate, trebuie să-ți păstrezi viața, s-o iubești și s-o cultivi cu dragoste.

— În sfîrșit, Mor Sarr a ajuns din urmă adevărul! — rostră bătrînii în cor.

Atunci Kem Tann își clătină capul chel, își întinse picioarele amortite și se ridică. Așa cum stătea, părea un baobab printre ierburi. Vocea sa se înalță:

— Nu, dragii mei... Aveți dreptate toți și greșiți toți, ceea ce înseamnă că n-ați spus adevărul decît pe jumătate. Dacă pentru o femeie, aerul este lucrul cel mai prețios din lume, oare nu-i adevărat că el nu înseamnă nimic pentru un înțelept?

— E adevărat! — scandară bătrînii în cor.

— Dacă apa și aerul sînt necesare vieții, de viață nu te desparți cîteodată pentru a salva un suflet plîpînd? Care mamă nu

și-ar da viața sa, pentru a o salva pe aceea a copilului ei?

— E adevărat! — reluă bătrînii în cor. Ai dreptate. Copilul este lucrul cel mai prețios din lume.

— Nu — reluă Kem Tann — nu, căci pentru a zămisi copilul, trebuie dragoste!

— Ah! — exclamă bătrînii — în dragoste este poate izvorul tuturor izvoarelor!

— De loc — replică Kem Tann. Iată lucrul cel mai prețios din lume.

Și în palma sa înnegrită de ani, cîteva raze de lună, ce se furiau prin frunziș, luminară o fărîmă de pămînt.

Atunci bătrînii se apropiară.

— Cum, adică? — întrebă Mor Sarr și barba sa albă tremură ca o șopîrlă la soare.

— Ei, asta e! Ce spui, Kem Tann? — rosti Mor Sarr, închizîndu-și ochii obosiți, în jurul cărora tresărîră riduri mărunte, ca liniioarele de pe un geam lovit de glonț.

Mor Wade scoase dintre dinți pipa în care o scînteie pîlpîia în noapte, ca sufletul unui bătrîn. Tuși pentru a-și limpezi glasul și spuse:

— Kem Tann, tu ești cel mai înțelept dintre înțelepți, dar vrei să ne spui cum poate să fie o fărîmă de pămînt lucrul cel mai prețios din lume?

Atunci Kem Tann răspunse:

— Da, acesta e lucrul cel mai prețios... Pentru o fărîmă de pămînt, pentru fiecare palmă de pămînt călcată de piciorul dușman, femeia își dă aerul ca bărbatul să aibă arme și fiecare bărbat este gata să-și dea de sute de ori viața; pentru acest pămînt sfînt, fiecare îndrăgostit își părăsește iubita și fiecare mamă își trimite copiii la moarte; pentru a apăra acest pămînt, poporul dă tot ce are el mai bun, pe cei mai buni dintre cei mai buni. Da, lucrul cel mai prețios din lume este pămîntul unde te-ai născut, este patria...

Un vînt proaspăt trecu peste sat, împrăștiindu-i pe bătrîni și însoțindu-i pînă la colibele lor...

Noapte de pace în Mamam²⁾!

În romînește de Cristina LUCIAN

²⁾ Mamam — numele vechi al Africii.

Luna rotundă scâldea în lumină colibele adormite ale satului. În șoaptele frunzelor, arborele își țesea umbra.

Ca în toate serile, la picioarele uriașului copac bătrînii sporovăiau voioși.

— Cine știe — întrebă cel mai vîrstnic, Kem Tann — care este lucrul cel mai prețios din lume?

Și fiecare trebui să răspundă...

Un bătrîn spuse:

— Lucrul cel mai prețios din lume este aerul; cu el se cumpără

Spre Antartida!

La 30 noiembrie, a părăsit portul Kalingrad, îndreptîndu-se spre fărîmurile celui de-al șaselea continent — Antartida — vasul amiral „Obi”, al primei expediții sovietice, spre îndepărtatele tîneturi din jurul Polului Sud.

Telul acestei mari expediții, organizate de Academia de Științe a U.R.S.S., este să contribuie la dezlegarea tainelor care învăluie încă aceste singuratiche tîneturi polare, încremenite de mii și mii de ani sub ghețuri și zăpezi.

(Ziarele)

Ridică ancora! Pornim spre sud!
Un semn și uriașul de oțel
Se va urni spre-ndepărtatul țel,
Spre tainicul tărîm cejos și ud.

Spre Antartida! Oamenii de ieri,
Matrozii ruși, cu chipul ars de vînturi,
Văzură înghețatele pămînturi
Cu strai de cețuri aburînd sub cer.

Un vis s-a-nfiripat. Și iată-l gînd,
Lovîți de vînt, cu înghețate săbii,
Porniră îndrăznești pe corăbii
Să omenească-acel ciudat pămînt.

Și-un om de pe la noi sub vînt zăresc:
E Racoviță. El plecă pe mare
Să oglindească țările polare
Într-un crîmpei de suflet romînesc.

Fu rod pușin. Pornim din nou la drum,
Puterea omului mereu sporește
Și visul, frînt o clipă, larăși crește,
Ca pasărea minunilor din scrum.

Spre Antartida! Ancorele sus!
Înalții ei ghețari se vor topi
La vîlvătaia palimil de-a ști
Și tot ce nu e încă spus, va fi!

Curînd, pe fărîmul Knox, sub zodia reci,
Urme de pași vor crește în zăpadă
Și unde-a fost pustiu, vor fi poteci
Și prima casă, prima stradă...

Și primul azi, și primul ieri,
Și primul dor ascuns cu greu sub pleoape,
Și primul zîmbet ogîndit în ape
Trezindu-le din veșnice tăceri.

Fără odihnă, iscusiiți meșteri
Taine de veacuri ne vor desluși
Și vocea omului va bubui,
Ecouri noi rostogolind prin peșteri.

— Te-așteaptă cu nescrise file tomul,
O, fără adormită ca-n povești,
De-a surda lupți cu visele-omenești,
Măreț e omul, neînfricat e omul!

Stăpîni pe munți, pe fluviul, pe
ocean,
Biruitoari de vînturi și furtuni
Vor auzi eroii-nre genuni
Bătînd a noastre inimi, milioane.

Și-n limpezi seri, cu ceruri de
mărgean,
Cînstire aducînd acestui ev,
li vor vedea, departe, pe ocean
Pe Belingshausen și pe Lazarev.

Sen ALEXANDRU

Străbătînd MUNȚII

Fotografii de Gh. VULPAS

Noaptea s-a lăsat de mult. Din vale, se văd luminile de la „Cota 1400” și, dacă privești atent, zărești o pîlțire și la cabana „Cota 1500.” S-ar părea că pe munți e liniște, că oamenii s-au strîns în bîrliguri, că nimeni nu se mai încumetă să cufreiere colaurii, să se strecoare pe po-

la Craiova, din 15 regiuni ale țării, au venit, în această parte a Bucegilor, sportivi, turiști încercați ori începători, pentru a se întrece într-un concurs de orientare deosebit de greu.

★

A fost o adevărată întrecere a curajului și a cunoștințelor tehnice. O etapă de zi și una

„Am greșit sau nu drumul?”
Echipa regiunii Cluj verifică cu ajutorul busolei, direcția.

cîndu-se numai raportînd-o la o altă hartă, pe care era trecut traseul. De asemeni, nu puțin au dat de furcă „posturile mute”. Puse bine, la loc potrivit, niște cartoane cu numerele echipelor trebuiau descoperite și aduse comisiei de către concurenți. Unul din „posturile mute” a fost atât de greu de găsit, încît nu mai echipa regiunii Timișoara a reușit să-l descopere.

Cei 45 de concurenți, grupați în echipe de cîte trei, au plecat în etapa de zi de la cabana „Cota 1500”, sîmbătă 11 noiembrie, străbătînd numeroase puncte dificile, așezate pe traseul „Cota 1500”, Valea Zgarburii, Plaiul Colții lui Barbeș, Valea Dorului, întorcîndu-se prin limita sudică a Văii Zgarburii și urcînd pe la Cariera de Piatră, unde s-a sîrșit etapa. Participanții au dovedit condiție fizică, pricepere în orientarea cu harta, în mînuirea busolei

și a altimetrului. Etapa de noapte a fost însă mai dificilă, din cauza cezei și a unei condiții de concurs care cerea, ca, de la un anumit punct, membrii echipelor să se despărță și să străbată distanța, fiecare pe cont propriu. Această probă a cerut, pe lîngă pregătire tehnică și condiție fizică, o mare tenacitate și voință de luptă, pe care majoritatea participanților le-au dovedit cu prisosință.

Ea a fost, totodată, criteriul principal de selecție a concurenților.

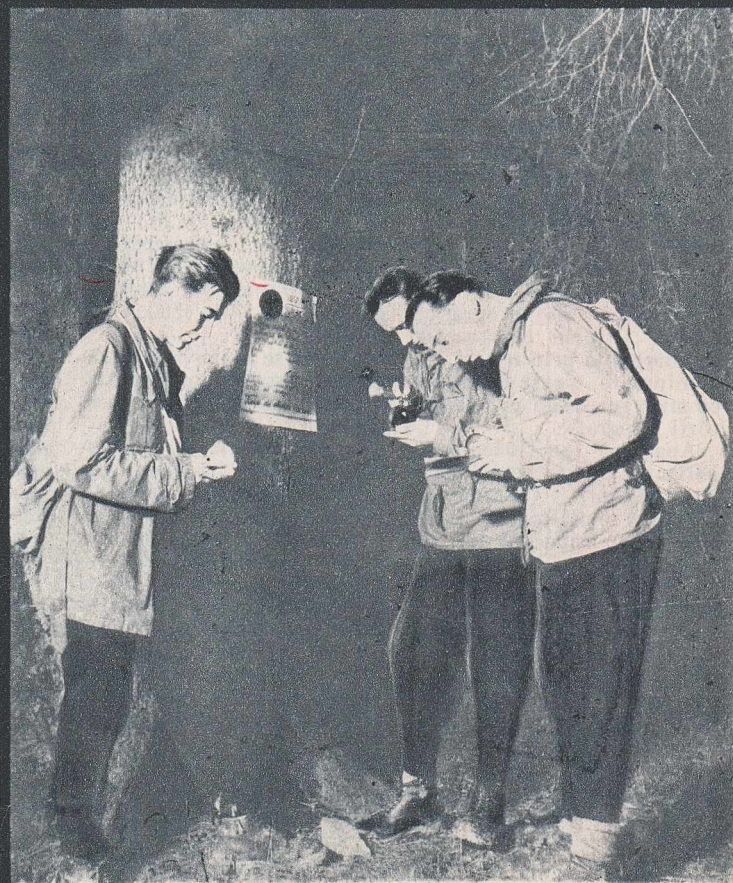
Echipa regiunii Hunedoara, alcătuită din tineri fără prea multă experiență, a impresionat prin deosebita sa dîrzenie și voință de luptă. Concurenții regiunii Pitești, prezentîndu-se fără altimetru, instrument in-

dis pensabil într-un concurs de duritate a acestuia, au suplinit lipsa aparatului, prin voință, elan și curaj.

La capătul celor două etape, cei mai buni s-au dovedit concurenții regiunii Stalin: Ion Marcus, Gheorghe Constantin și Gustav Waissörthl, care au realizat 980 de puncte, întrecînd cu zece puncte puternica echipă a Bucureștiului (Alexandru Neagu, Dinu Bralasin, Eugen Chesaru).

Mîndri de succesele obținute, sportivii participanți la această competiție au închinat victoriile lor Congresului al II-lea al P.M.R., ca un prinos de recunoștință pentru condițiile pe care partidul și regimul democrat-popular le-au creat dezvoltării multilaterale a sportului în țara noastră.

În etapa de noapte, Echipa regiunii Oradea își copiază instrucțiunile de pe pom și verifică busolele.

Echipa regiunii București, clasată pe locul II, prezentînd, unui post de control de zi, documentele etapei.

teci înguste și întunecoase, să coboare în văioagele în care stăpînesc jivinele. Și, totuși, nu e liniște, iar potecile îs bătute în lung și lat. 70 de oameni stau, în puterea nopții, pe pantele abrupte ale Bucegilor, pornesc de la Cariera de Piatră, taie prin Valea Zgarburii, urcă pe la Izvorul lui Davila. Ceața a coborît peste munți, îngreunînd drumul, făcînd posibilă rătăcirea. Cine sînt cutezători? 45 de concurenți și 25 de arbitri, participanți la concursul de orientare turistică organizat în cinstea celui de-al II-lea Congres al P.M.R.

De la București și Timișoara, din Orașul Stalin și din Cluj, de la Deva sau de

de noapte au fost suficiente pentru a dovedi cine este mai pregătit, pentru cine munții nu pot avea taie.

Concursul de orientare de la „Cota 1500” n-a fost doar o simplă plimbare turistică. Pe lîngă traseul dificil, presărat cu numeroase obstacole naturale, concurenții au trebuit să facă față unor probleme grele de orientare. Hărțile ce le-au fost date pentru orientare pe teren erau incomplete, participanții fiind obligați să străbată o parte a traseului numai cu ajutorul busolei și altimetrului, deoarece harta principală nu avea trecută scara la care era lucrată, calculul fă-

Tineretul patriei noastre

— Cotter Armand — Dorohoi
 1. Ce este dezvoltarea automată și cum se realizează?
 Nu există o dezvoltare „automată”, de la sine — în măsura în care prin „automat” înțelegem un proces care decurge în mod mecanic, fără intervenția omului. Dar există o dezvoltare în serie, în care materialele fotosensibile, de orice calitate, sînt supuse permanent accelerației condiții de dezvoltare. Aceasta se realizează cu ajutorul unor mașini speciale, în care peliculele expuse parcurg, într-o viteză determinată, un număr calculat de cuve (de revelare, de spălare intermediară, de fixare și de spălare finală) precis dimensionate, după care peliculele — sînt trase mai departe, printr-un dulap de uscare, care face parte integrantă din orice mașină de dezvoltare. În acest dulap, în care domnește un anumit climat, filmele sînt uscate într-un interval determinat de timp.

În felul acesta, marile laboratoare de prelucrare în serie a materialelor fotosensibile pot ajunge la o productivitate ridicată, de cîteva mii de metri de peliculă dezvoltată pe zi.

2. Dacă soluția fixatoare se strică cu timpul?

Da, se strică — dacă, dintr-un motiv oarecare, soluția trebuie păstrată luni de zile în vase care nu se pot închide ermetic. În acest caz, substanțele chimice din care este formată soluția se pot precipita. De asemenea, se pot naște culturi de microorganisme, care descompun tiosulfatul de sodiu (substanța de fixare). Toate aceste fenomene, precum și altele, duc la anularea proprietăților de fixare a soluției respective, adică la incapacitatea soluției de a solva microcristalele de argint halogenic neiradiate de lumină.

3. Descrierea aparatului Zorki și utilizarea lui.

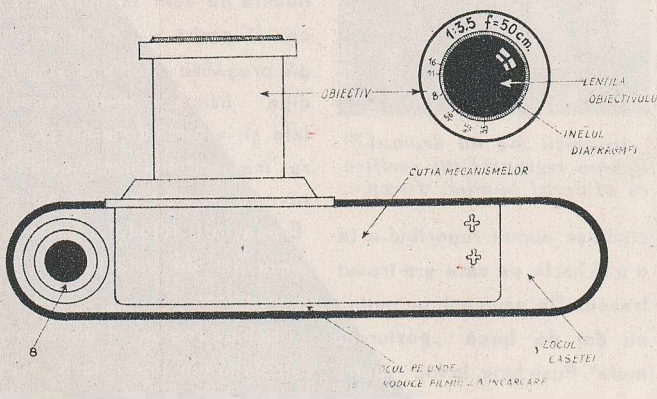
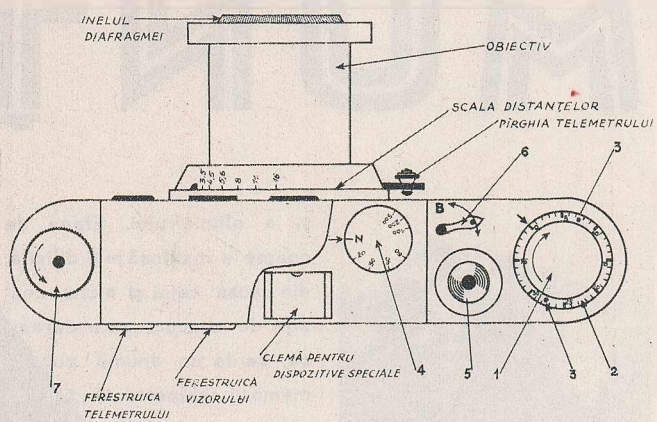
Aparatul de fotografiat „Zorki”, prin construcția lui simplă și prin ușoara lui manipulare, poate fi folosit cu mult succes de către amatorii fotografi.

Aparatul funcționează cu peliculă (film) de 35 mm (tip Leica). Casetele de film care se utilizează conțin 1,60 m, respectiv cca 36 fotogramе.

Aparatul dispune de următoarele dispozitive:

a) Dispozitivul de armare și de tragere a filmului.

Armarea aparatului se face la încărcarea filmului și după fiecare declanșare,

prin învîrtirea tamburului nr. 1 (vezi schița), în sensul indicat de săgeată. Pe același tambur se află un disc numerotat de la 0-39, cu ajutorul căruia se poate ține evidența fotogramelor trase (nr. 2).

Imediat după încărcarea aparatului cu film, discul gradat se pune la zero, împingînd de cele două nituri de care dispune (nr. 3).

b) Dispozitivul pentru reglarea timpului de expunere.

În partea superioară a aparatului se află un disc gradat (nr. 4) cu următoarele indicațiuni: Z (Zeit) — aparatul stă deschis (expune) atît timp cît declanșatorul este apăsat; 20 — corespunzînd expunerii de 1/20 din secundă; 30, 40, 60 etc., corespunzînd expunerii de 1/30, 1/40, 1/60... din secundă.

Discul se manevrează trăgîndu-l ușor în sus și potrivindu-l la gradația respectivă.

c.) Dispozitiv pentru punerea la punct (reglarea clarității) automată, prin telemetrul cuplat cu obiectivul.

Punerea la punct se face vizînd prin ferestruica telemetrului și manevrînd cu degetul pîrghia telemetrului, pînă cînd cele două imagini se suprapun exact.

d) Diafragma. Se găsește pe un inel, în partea din față a obiectivului.

b) Dispozitivul de declanșare se află în partea superioară a aparatului (nr. 5). Declanșarea se face apăsînd cu degetul arătător pe el.

f) Dispozitivul de tragere înapoi a filmului.

După expunerea întregului film, fără a se deschide aparatul, se dă pîrghia nr. 6 pe poziția B.

Se ridică în sus tamburul nr. 7 și se învîrtește, în sensul indicat de săgeată, pînă cînd filmul intră din nou în casetă.

Ordinea operațiunilor pentru executarea unor fotografii:

a.) Încărcarea aparatului se face prin partea inferioară a lui, scoțînd capacul prin învîrtirea știftului în poziția „OTKP”; se scoate tamburul (nr. 8), se prinde capătul filmului sub clema tamburului și se introduce simultan caseta și tamburul, pelicula trecîndu-se, prin spațiul rămas liber, în interiorul aparatului. După încărcare, se închide aparatul;

b) armarea aparatului;

c) fixarea timpului de expunere;

d) punerea la punct;

e) reglarea diafragmei;

f) vizarea (care se face prin ferestruica vizorului);

g) declanșarea.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	C	B	A	T	A	E								C	I	V
2	O	P	E	R	E	S	C	A	P	E		A	S	I		
3	L	A	C	S	I	T					A	A	S	T		
4	E	X	T	E	R	N					L	N				
5	C						I	S								
6	T	A	R	I												
7	I	V														
8	V	I	E				S	T	A	T						
9	I	N	V	A	T	A	T									
10	S	T	O	R												
11	T															
12	M	A	T	E	R	I	A	L	I	S	T					
13	N	I	T													
14																
15	T	A	R	A	N	I										

ORIZONTAL: 1) Cioeniri între adversari — Indicație. 2) Creații literare, științifice, politice, artistice — Unelte — Măsură veche de lungime. 3) Apă stătătoare — Obligat — Fruct — Linie! 4) În afara hotarelor — Plin de elan. 5) Prefix în medicina — Masele o făuresc, o determină, o înfrunesc necontenit — Organizație internațională pe care popoarele o vor mondială. 6) Plină de forță — Interjecție (abr.) — O găsești în special la diplomați, conducători politici și militari. 7) Patru roman — Aspiranță la un titlu — Nostru (pop.). 8) Plină de viață — Înălțimea corpului — În bibliotecă și în cutiile postale. 9) Le capeli în școală și în viață — Milion (abr.) — Eugen Niculescu. 10) La fereastră — Pot fi și de cașcaval, dar pot avea și dinți — Cărării peste... ape. 11) Tratament termic aplicat oțelului pentru mărirea durității (pl.) — Făuritorul unei lumi noi. 12) Adeptii ai concepției științifice ce afirmă primordialitatea materiei față de conștiință — Epoci. 13) Fiu (od.) — Graminee care, încrucișată cu grîul, dă un soi de cereală foarte productiv și rezistent — Deosebit de activ — Cal. 14) Plantă aromatică din familia labialelor (pl.) — A improspăta — La motocicletă (pl.). 15) Locuitorii satelor —

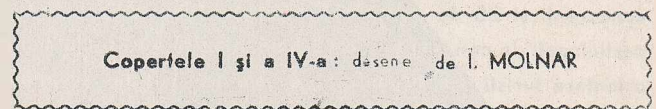
Cărbuni aprinși — Tip de mașină tipografică (pl.).
 VERTICAL: 1) Membru al unei gospodării colective — Cui turtit. 2) Pace (l.t.) — Elan — Mulțimea de oameni simții și muncitori. 3) Cititor — Are darul de a aduce în memorie fapte petrecute în trecut. 4) Oraș antic — Moral — Ogorul a fost brazdat — Pînă aici! 5) Nume spaniol — Acest (pop.) — Autorul cîntecului „Te salut Moscova”. 6) În... cincinal — Consolidări. 7) Punct cardinal — Obligații. 8) Legea fundamentată a unui stat — Neculai Jurcă. 9) Înhățat, clădit — Tari — Materie primă pentru hățari. 10) Pronume — Exprimarea prin vot a voinței (pl.) — N-a împlinit 18 ani. 11) Cu defectele întăsurate (fem.) — Arme de foc. 12) Grăunțele de plumb ale vîntorului — Partea cea mai înaltă a reliefului unei țări. 13) Bloc-notes — Plan de mari proporții privind întreaga economie a țării. 14) Viață — Falciei (fig.) — Nu se mișcă. 15) Sint — Cunoscut erou dintr-o operă a maestrului Sadoveanu — Fire la războiul de țesut — Se termină luna asta. 16) În somn — A da viață — Centre economice și culturale. 17) Personaj mistic, care prinrea forță de cete ori venea în contact cu pămîntul — Primăvara vieții.

DEZLEGAREA JOCULUI DE CUVINTE ÎNCRUCIȘATE „ELECTRICITATE” APĂRUT ÎN NUMĂRUL 22

ORIZONTAL: 1) Induși — Ceres. 2) Neon — Kw — Volt. 3) Dator — Av — Leu. 4) Uma — Optat — Cp. 5) C — Tole — Valt. 6) Te — Henri — Ara. 7) Idem — Telefon. 8) El — Motor — Zo. 9) Lebedev — Tiz. 10) S — Metal — Ve — I. 11) Trenă — Emisă. 12) Ion — Ns — Idia. 13) Asta — Creator.
 VERTICAL: 1) Inducție — Stia. 2) Neam — Edil — Ros. 3) Dotat — Element. 4) Uno — Ohm — Ben — A. 5) S — Role — Melan. 6) Ik — Pentodă — Sc. 7) Wat — Reteje — R. 8) C — Vavilov — Mie. 9) Ev — Ta — Er — Vidă. 10) Rol — Laf — Teșit. 11) Electrozi — Alo. 12) Stup — Anczi — Ar.

DEZLEGAREA JOCULUI DE CUVINTE ÎNCRUCIȘATE APĂRUT ÎN NUMĂRUL 23

ORIZONTAL: 1) Zăpadă — Coșbuc. 2) Avalanșă — Tisă. 3) Pături — Sjalom. 4) Orindar — Urări. 5) R — Nea — Ah — T — In. 6) Cec — Scor — S — U. 7) H — Ac — Ecuator. 8) Cost — Ban — No — I. 9) Epi — Dalac — Rf. 10) Boreală — Rs — Li. 11) Eterne — London. 12) Reni — Nișoare. 13) Glacial — April.
 VERTICAL: 1) Zăpor — Iceberg. 2) Avar — Clopotei. 3) Patine — Sirenă. 4) Aluneat — Eric. 5) Dardă — C — Dan — I. 6) Ania — S — Balenă. 7) S — Răceală — H. 8) Caș — Bocră — Ln. 9) O — Lu — Ru — Crosă. 10) Start — An — Snop. 11) Bilă — Stor — Dar. 12) Ușori — O — Flori. 13) Căminuri — Inel.

REDACȚIA: BUCUREȘTI Căsuța Poștală 7
 ABONAMENTE: PIATA ȘCINTEII Tel. 7.60.10 Int. 1788

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR
 3 luni: 9 lei
 6 luni: 16 lei
 un an: 36 lei